

UiO : **Det juridiske fakultet**

# Arealforvaltning innenfor akvakultur med laks, ørret og regnbueørret

Tildeling av lokaliteter til oppdrett av laks, ørret og regnbueørret, med hovedfokus på de arealmessige vilkårene og kommunens plankompetanse

Kandidatnummer: 538

Leveringsfrist: 25. april 2019

Antall ord: 17 976



## Innholdsfortegnelse

<b>1</b>	<b>INNLEDNING.....</b>	<b>1</b>
1.1	Presentasjon av tema og problemstilling .....	1
1.2	Opplegget videre .....	1
1.3	Avgrensninger og presiseringer .....	2
<b>2</b>	<b>RETTSKILDEBILDET .....</b>	<b>4</b>
<b>3</b>	<b>OVERSIKT OVER AKVAKULTURLOVGIVNINGEN.....</b>	<b>4</b>
3.1	Innledning .....	4
3.2	Akvakulturlovgivningens utvikling .....	5
3.3	Forvaltningssystemet. Sektoretatene og kompetansefordeling.....	6
<b>4</b>	<b>REGULERINGEN AV TILDELING AV AREAL TIL LAKSEOPPDRETTSNÆRINGEN .....</b>	<b>8</b>
4.1	Innledning .....	8
4.2	Arealbeslaget og arealkonflikter i kystsonen .....	9
4.3	Produksjonsområder – ”trafikklyssystemet”.....	11
4.4	Oppdrettstillatelse og lokalitetstillatelse, med tilhørende MTB .....	12
4.4.1	Oppdrettstillatelsen .....	12
4.4.2	Lokalitetstillatelsen.....	13
4.5	Arealmessige vilkår ved tildeling av lokaliteter til lakse-og ørretoppdrett.....	15
4.5.1	Søkers arealbehov .....	15
4.5.2	Alternativ bruk av området til annen akvakultur .....	16
4.5.3	Annen bruk av området .....	17
4.5.4	Verneinteresser .....	19
4.5.5	Forholdet til vedtatte arealplaner .....	20
4.6	Prioritering ved flere søkere om samme lokalitet .....	21
4.7	Saksbehandlingsprosessen i lokalitetssaker .....	22
4.7.1	Akvakulturmyndighetenes skjønsmessige kompetanse.....	25
<b>5</b>	<b>PLANLEGGING AV SJØAREAL TIL AKVAKULTUR ETTER PBL. ....</b>	<b>27</b>
5.1	Innledning .....	27
5.2	Plan- og bygningslovens plansystem .....	27
5.2.1	Arealplan .....	28
5.2.2	Reguleringsplan .....	29

5.3	Kommunens materielle plankompetanse ved regulering av sjøområdene gjennom arealplaner .....	31
5.3.1	Hovedformål og underformål i arealplanen.....	31
5.3.2	Bestemmelser til arealformål.....	33
5.4	Kommunens adgang til å stille tilleggskrav til akvakulturnæringen ved vedtakelsen av arealplaner.....	36
5.5	Statlig og regional styring med kommunens planlegging til akvakultur .....	40
5.5.1	Nasjonale forventninger og innsigelsesadgang når arealplanen ekskluderer akvakultur .....	40
5.5.2	Hensynet til det kommunale selvstyret i innsigelsessaker omhandlende arealplaner som ekskluderer akvakultur .....	43
<b>6</b>	<b>OPPSUMMERING OG AVSLUTTENDE BEMERKNINGER.....</b>	<b>47</b>
	<b>LITTERATURLISTE.....</b>	<b>48</b>
	<b>VEDLEGG I VEDTAK AV SØR TRØNDELAG FYLKESKommUNE, 23.08.2010 ...</b>	<b>60</b>
	<b>VEDLEGG II VEDTAK AV SØR TRØNDELAG FYLKESKommUNE, 27.02.2015..</b>	<b>63</b>
	<b>VEDLEGG III VEDTAK AV FINNMARK FYLKESKommUNE, 23.10.2018.....</b>	<b>74</b>
	<b>VEDLEGG IV VEDTAK AV SØR TRØNDELAG FYLKESKommUNE, 07.02.2017</b>	<b>76</b>
	<b>VEDLEGG V VEDTAK AV HORDALAND FYLKESKommUNE, 24.01.2017.....</b>	<b>80</b>
	<b>VEDLEGG VI FORSKRIFT OM BEHANDLING AV AKVAKULTURSØKNADER.</b>	<b>93</b>
	<b>VEDLEGG VII UTVALGTE BESTEMMELSER FRA AKVAKULTURLOVEN OG LAKSETILDELINGSFORSKRIFTEN .....</b>	<b>98</b>

# 1 Innledning

## 1.1 Presentasjon av tema og problemstilling

Tema for oppgaven er arealforvaltningen innenfor akvakultur med laks, ørret og regnbueørret. I oppgaven ser jeg nærmere på hvordan lakseoppdrettsnæringen tildeles lokaliteter, i lys av økt arealbehov ut fra næringens og regjeringens ønske om vekst. Norge er en av verdens største sjømatnasjoner. Et stort, tilgjengelig og produktivt kystzoneareal har vært, og er fremdeles, Norges viktigste konkurransefortrinn som sjømatnasjon.<sup>1</sup> I 2017 lå førstehandsverdien på laks på 61,6 milliarder kroner,<sup>2</sup> noe som gjør fiskeoppdrett til Norges største eksportnæring etter oljeindustrien. Det er et uttalt mål fra regjeringen å legge til rette for størst mulig vekst i havbruksnæringen, innenfor bærekraftige rammer.<sup>3</sup> Forvaltningen av norsk lakseoppdrett er i stor grad preget av politikk. Men mulighetene for næringsvekst er ikke bare et politisk spørsmål. Det er avhengig av en rekke betingelser, hvor en av de mest sentrale er tilgangen på sjøareal.

Til tross for at Norges sjøareal er mer enn seks ganger større enn landarealet, har nettopp behovet for areal vist seg å bli en av næringens store utfordringer. Sjøbaserte akvakulturanlegg beslaglegger store områder og representerer ofte en eksklusiv bruk av sjøområdet. Med den forventede og ønskede næringsveksten byr dette på mange utfordringer. Ikke bare for næringen selv, som er avhengig av gode lokaliteter for å kunne drive og leve av oppdrettsvirksomhet. Men også for forvaltningen, som må balansere og ivareta flere konkurrerende hensyn langs kysten.

Lakseoppdrettsnæringen forvaltes av organer på lokalt, regionalt og nasjonalt nivå (vertikal/hierarkisk forvaltningsstruktur). I tillegg er forvaltningen sektorisert, med flere sektoreta-ter med selvstendig myndighet innenfor sine områder (horisontal forvaltningsstruktur). Denne måten å strukturere akvakulturforvaltningen på, sammen med et omfattende og komplisert regelverk, er utfordrende både fra et næringsperspektiv og et juridisk perspektiv.

## 1.2 Opplegget videre

Oppgavens kapittel 2 redegjør for rettskildene som finnes på rettsområdet. I kapittel 3 gis en oversikt over akvakulturlovgivningen og det sektoriserte forvaltningssystemet, for å plassere problemstillingen i et større bilde. I kapittel 3.2 presenteres kort fremveksten av akvakultur-

---

<sup>1</sup> Regjeringen.no (2011) s. 3

<sup>2</sup> Statistisk sentralbyrå (2018)

<sup>3</sup> Regjeringen.no (2017a) s. 11.

lovgivningen. Dette kan bidra til å kaste lys over utfordringene som gradvis har vokst frem i næringen og som er bakgrunnen for dagens regulering. I kapittel 3.3 gis en oversikt over de sentrale lovene som regulerer lakseoppdrettsnæringen og de ulike sektorene som forvalter de, for å vise det gjennomregulerte systemet næringen er en del av.

I kapittel 4 undersøkes arealforvaltningen i akvakulturnæringen nærmere. Kapittel 4.2 redegjør kort for hvorfor akvakultur skaper arealutfordringer og hvilke konflikter som kan oppstå. For å drive med lakseoppdrett må man ha en oppdrettstillatelse, og denne må knyttes til et geografisk areal (en lokalitet) som er klarert av akvakulturmyndighetene. Det dreier seg følgende om to selvstendige tillatelser, og en tildelingsprosess som ofte skjer i to trinn.<sup>4</sup> I kapittel 4.4 trekker jeg opp skillet mellom oppdrettstillatelsen og lokalitetstillatelsen.<sup>5</sup> Deretter ser jeg i kapittel 4.5 mer konkret på hva en lokalitetsklarering innebærer, og hvilke arealmessige vilkår som gjelder for å få klarert en lokalitet etter lov 17. juni 2005 nr. 79 om akvakultur (akvakulturloven) § 6, jf. forskrift 22.12.2004 nr. 1798 om tillatelse til akvakultur for laks, ørret og regnbueørret (laksetildelingsforskriften) § 30.<sup>6</sup> Praxis fra fylkeskommunen som tildelingsmyndighet står her sentralt. Kapittel 4.7 behandler saksbehandlingsprosessen ved vedtak om lokalitetstillatelse. Avgjørelsen om å gi slik tillatelse beror delvis på et forvaltningsskjønn. Dette omtales kort i kapittel 4.7.1.

Kapittel 5 drøfter kommunens planlegging til akvakultur gjennom lov 27. juni 2008 nr. 71 om planlegging og byggesaksbehandling (pbl.). Gjennom pbl. gis kommunen styringsmuligheter i sine sjøområder. Dersom kommunen ønsker kontroll med arealutnyttelsen i kystsonen må den ta i bruk lovens planverktøy. Kapittel 5.2 gir en kort innføring i plansystemet, før kommunens materielle plankompetanse i sjø gjennomgås i kapittel 5.3. Kapittel 5.4 drøfter en dagsaktuell problemstilling omhandlende kommunens adgang til å stille vilkår til drift og utøvelse av akvakultur. Sentrale myndigheter legger føringer for kommunens planlegging og har flere virkemidler som på ulikt vis kan begrense lokaldemokratiet. Disse temaene drøftes i kap. 5.5.

### **1.3 Avgrensninger og presiseringer**

Akvakulturvirkosomhet kan inndeles i tre stadier: tillatelses-, drifts-, og avviklingsstadiet. Det er ulike regler tilknyttet de ulike stadiene. Oppgavens fokus er tillatelsesstadiet, da det særlig er her myndighetene må ta stilling til arealbruken. Videre finnes det ulike typer tillatelser til oppdrett. Eksempelvis kan nevnes tillatelse til stamfiskanlegg, forskningstillatelser, visnings-

---

<sup>4</sup> Fiskeridirektoratet (2017a)

<sup>5</sup> Basert på terminologien i Mellbye (2018) s. 68

<sup>6</sup> Utvalgte bestemmelser fra akvakulturloven og laksetildelingsforskriften ligger som vedlegg VII til oppgaven.

tillatelser, tillatelse til slaktemerd og til undervisningsformål.<sup>7</sup> I oppgaven vil fokuset kun være lokalitetstillatelser til sjøbasert kommersielt matfiskoppdrett av laks, ørret og regnbueørret. For enkelhets skyld omtales slikt oppdrett i det følgende som “lakseoppdrett” eller “lakse- og ørretoppdrett”. Enkelte steder anvendes også begrepet “akvakultur”, til tross for at dette er et mye videre begrep, jf. akvakulturloven § 2 første ledd. Produksjonen av laks og ørret utgjør i overkant av 90 prosent av den samlede oppdrettsvirksomheten,<sup>8</sup> og følgelig er det her arealutfordringene er størst. Det avgrenses dermed mot landbasert oppdrett, selv om slikt oppdrett kan være en del av løsningen på næringens arealutfordringer. I tillegg avgrenses det da også mot akvakultur med planter, andre fiskearter enn laks og ørret, samt andre arter enn fisk, som skjell- og algeoppdrett.

Majoriteten av lakseoppdrettsanlegg ligger i dag i den nære kystsonen. I oppgaven benyttes begrepet om sjøområdet som omfattes av virkeområdet til pbl., dvs. alt sjøareal fra land og ut til en nautisk mil utenfor grunnlinjen, jf. pbl. § 1-2 annet ledd. Det pågår en spennende utvikling i oppdrettsnæringen der flere selskaper forsøker å etablere større havbruk ute til havs.<sup>9</sup> I likhet med landbasert oppdrett kan slike havfarmer også bidra til å løse noen av miljø- og arealutfordringene næringen står overfor. Fiskeridirektoratet har til behandling flere søknader om såkalte “utviklingstillatelser”<sup>10</sup>, og mange oppdrettsselskaper har fått tilsagn.<sup>11</sup> Ocean Farm-prosjektet til Salmar var det første som mottok utviklingstillatelser fra myndighetene i 2016. Denne utviklingen er fremdeles i startfasen og reiser andre problemstillinger enn de jeg tar for meg i oppgaven. Jeg har derfor funnet det hensiktsmessig å avgrense mot akvakultur i områder *utenfor* anvendelsesområdet til pbl.

Flere vilkår må være oppfylt før en lokalitet kan klareres til akvakultur. Oppgaven fokuserer på vilkårene som knytter seg til arealbruk og det er særlig vilkårene i laksetildelingsforskriften § 30 bokstav b) nr. 1-4 og bokstav d) nr. 1 som det redegjøres for. Det avgrenses dermed mot miljømessige vilkår, jf. § 30 bokstav a), samt mot vilkårene i bokstav d) nr. 2 og 3 knyttet til vernetiltak etter lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) og lov 9. juni 1978 nr. 50 om kulturminner (kulturminneloven). Etter laksetildelingsforskriften § 30 bokstav c) kreves det tillatelse etter flere sektorlover før det kan etableres et akvakulturanlegg. I kapittel 3.3 gis en kort presentasjon av sektoretatene, men oppgaven drøfter ikke nærmere de enkelte vurderingene hver etat må foreta etter sitt regelverk.

---

<sup>7</sup> Se laksetildelingsforskriften kap. 5

<sup>8</sup> Statistisk sentralbyrå (2018)

<sup>9</sup> Salmar (udatert)

<sup>10</sup> Fiskeridirektoratet (2018a)

<sup>11</sup> Fiskeridirektoratet (2019)

## 2 Rettskildebildet

Norsk lakseoppdrett reguleres av et komplekst regelverk. For lakseoppdrettsnæringens lokalitetstilgang er det akvakulturloven, laksetildelingsforskriften og pbl. som utgjør det viktigste lovverket. Lov- og forskriftsverket er imidlertid noe sparsommelig utformet. Forarbeider, rundskriv, veiledere og reelle hensyn er dermed rettskildefaktorer som kan bidra til å klargjøre reglens innhold og omfang. Det er for øvrig lite rettspraksis og juridisk litteratur som konkret omhandler oppgavens problemstilling.

Det foreligger mye forvaltningspraksis i tilknytning til lokalitetsspørsmålet. Ulike forvaltningsorganer fatter daglig vedtak om lokalitetstillatelser, og sektormyndighetene sitter ofte med mye ekspertkompetanse innenfor sine ansvarsområder. Denne praksisen danner et viktig grunnlag for den praktiske forståelsen av vilkårene for lokalitetstillatelsen. Domstolene er ikke bundet av forvaltningspraksis, men en rekke høyesterettsavgjørelser viser at domstolene ofte tillegger praksisen en viss vekt.<sup>12</sup> Dette kan være begrunnet ut fra hensynet til å sikre en mest mulig ensartet praksis, eller det kan skyldes mangel på andre rettskildefaktorer å støtte seg på.

Denne oppgaven er i hovedsak en fremstilling av gjeldende rett. Ut fra foreliggende rettskildemateriale skal jeg vise hva som legges til grunn ved løsningen av rettsspørsmål knyttet til lokalitetstillatelser og oppdrettsnæringens arealbruk i sjøen. Innenfor rammen av gjeldende rett har det i enkelte tilfeller vært nødvendig å tilføre diskusjonen noen betraktninger de lege ferenda.

## 3 Oversikt over akvakulturlovgivningen

### 3.1 Innledning

I kapittelet skisseres et overordnet bilde av systemet som regulerer lakseoppdrettsnæringen. Et historisk tilbakeblikk (3.2) viser den tidlige reguleringen og hvordan denne har lagt grunnlaget for dagens regelverk. Som nevnt er akvakultur underlagt omfattende offentlig regulering, og det kan være vanskelig å få oversikt over regelverket. En overordnet gjennomgang av forvaltningssystemet (3.3), med de ulike sektoretatene og deres rolle i akvakultursaker, kan lette forståelsen og gi bedre forutsetninger for videre lesning.

---

<sup>12</sup> Eckhoff (2001) s. 233-238

## 3.2 Akvakulturlovgivningens utvikling

Sjøarealet ble lenge sett på som en overskuddsressurs uten behov for nærmere regulering av myndighetene. Hvem som helst kunne drive sjøbasert oppdrett uten særskilt tillatelse. Etter hvert som oppdrettsnæringen vokste frem på 70-tallet, så man imidlertid nødvendigheten av å kartlegge næringens omfang. Med midlertidig lov 8. juni 1973 om bygging, innredning, etablering og utvidelse av anlegg for klekking av rogn og for oppdrett av fisk, innførte derfor myndighetene tillatelsesplikt. De første årene etter vedtakelsen av loven fikk alle som søkte om tillatelse innvilget søknaden så fremt de hadde tilgang til en god lokalitet. Loven fikk ikke anvendelse for oppdrettsanlegg etablert før 1973. Disse eldre anleggene ble bare frivillig innført i et register og eierne fikk ellers drive som før.<sup>13</sup>

Det synes som at det i denne tidlige fasen ikke var noe særlig fokus på arealspørsmålet i næringen. Mangel på areal ble ikke ansett som et problem. Myndighetene var først og fremst opptatt av eierstruktur og å få oversikt over produksjonsmengden og markedsmessige forhold, samt at næringen skulle utvikles til en distriktsnæring. Først på 2000-tallet begynte det å bli en utfordring å få tilgang til nok sjøareal til oppdrett, og man så at gode arealer var en knapphetsfaktor for videre utvikling av næringen.<sup>14</sup>

I forskrift til gjennomføring og utfylling av reglene i den midlertidige loven av 1973 ble det fastsatt et maksimalt tillatt oppdrettsvolum på 8000 kubikkmeter.<sup>15</sup> I dag angis en lokalitets tillatte størrelse ved hjelp av begrepet MTB (maksimalt tillatt biomasse). I laksetildelingsforskriften § 35 fremgår det hvordan avgrensningen til lokaliteter etablert før 2005 skal omregnes fra kubikkmeter til MTB. Jeg kommer tilbake til MTB i kapittel 4.4.

I 1978 ble det innført en generell “konesjonsstopp” i oppdrettsnæringen, med hjemmel i 1973-loven § 2 annet ledd. Myndighetene var bekymret for en overproduksjon av fisk, og nevnte bestemmelse åpnet for å avslå søknader dersom “produksjonsforholdene” eller “omsetningsforholdene” tilsa at en produksjonsutvidelse ikke var forsvarlig. For å ta kontroll over situasjonen lanserte myndighetene et utlysningssystem der tildeling av tillatelser til lakse- og ørretoppdrett ble antallsbegrenset.<sup>16</sup> Dette nye konsesjonssystemet ble hjemlet i ny midlertidig

---

<sup>13</sup> Mellbye (2018) s. 20

<sup>14</sup> I 2009 oppnevnte Fiskeri- og kystdepartementet (i dag Nærings- og fiskeridepartementet) et ekspertutvalg som skulle se på mulighetene for mer effektiv arealbruk i havbruksnæringen. Se regjeringen.no (2011)

<sup>15</sup> Jf. § 2 i forskrift til gjennomføring og utfylling av reglene i midlertidig lov 8. juni 1973 om bygging, innredning, etablering og utvidelse av anlegg for klekking av rogn og oppdrett av fisk, fastsatt ved Kgl.res. 16. november 1973

<sup>16</sup> Mellbye (2018) s. 21



lov av 1981<sup>17</sup> og deretter i en permanent lov av 1985<sup>18</sup>. Sistnevnte lov fastsatte i § 6 at departementet skulle avgjøre hvor mange årlige tillatelser til lakse- og ørretoppdrett som skulle tildeles, mens tillatelse til all annen oppdrett skulle skje ved enkeltbehandling av søknader etter §§ 7 og 8. Konsesjonsplikten og de antallsbestemte tillatelsene til lakse- og ørretoppdrett er videreført i dagens akvakulturlov.

Til tross for innføringen av systemet med tildeling av tillatelser i årlige konsesjonsrunder, ble det ikke gitt nye oppdrettstillatelser i perioden 1989 til 2002. Ønsket man innpass i næringen var løsningen enten å kjøpe et anlegg som allerede hadde en tilknyttet tillatelse, eller et selskap som eide tillatelse. Med akvakulturloven §§ 19 og 20 kom det første ordnede systemet med omsetning av oppdrettstillatelser.<sup>19</sup>

### **3.3 Forvaltningssystemet. Sektoretatene og kompetansefordeling**

Akvakulturnæringen er som nevnt tillatelsesbasert. Dette innebærer at ingen kan drive oppdrett uten tillatelse fra myndighetene etter gjeldende regelverk. Tillatelsesplikten er hjemlet i akvakulturloven § 4. For lakse- og ørretoppdrett fremgår plikten også av laksetilodelingsforskriften § 5 første ledd. Akvakulturloven er en fullmaktslov som gir Nærings- og fiskeridepartementet (NFD), som overordnet ansvarlig organ for akvakulturnæringen, kompetanse til å fastsette nærmere bestemmelser på en rekke områder. Blant annet bestemmelser om innholdet i tillatelser etter lovens § 5, tildeling av tillatelser etter § 6, produksjonstilpassing etter § 7 og samordning av saksbehandlingen etter § 8. NFD, og Fiskeridirektoratet der de har fått delegert myndighet, har i stor grad benyttet seg av denne kompetansen. Akvakulturloven hjemler i dag en rekke forskrifter som regulerer ulike sider rundt etablering og drift av akvakulturanlegg.

Oppdrettstillatelser<sup>20</sup> til akvakultur med laks og ørret er som nevnt ovenfor antallsbegrenset, og det er NFD som avgjør antall tillatelser som tildeles, jf. akvakulturloven § 7 første ledd. Videre i oppgaven drøftes som nevnt ikke prosessen rundt tildeling av oppdrettstillatelser nærmere. For tillatelse til å etablere lakseoppdrettsanlegg i et bestemt sjøareal (lokalitetstillatelse) er det fylkeskommunen som er tildelingsmyndighet, jf. laksetilodelingsforskriften §§ 5 annet ledd og 8 første ledd, samt forskrift 18. mai 2010 nr. 708 om samordning og tidsfrister i behandlingen av akvakultursøknader (forskrift om behandling av akvakultursøknader, heretter

---

<sup>17</sup> Lov 15. mai 1981 nr. 19 om bygging m.v av anlegg for klekking av rogn og for oppdrett av fisk og skalldyr

<sup>18</sup> Lov 14. juni 1985 nr. 68 om oppdrett av fisk, skalldyr m.v (fiskeoppdrettsloven)

<sup>19</sup> Mellbye (2018) s. 22

<sup>20</sup> Se kap. 4.4 for skillet mellom oppdrettstillatelse og lokalitetstillatelse

kalt saksbehandlingsforskriften) § 3 første ledd.<sup>21</sup> Det er denne delen av tildelingsprosessen (lokalitetsklareringen) som er tema for oppgaven.

Før fylkeskommunen kan gi endelig lokalitetstillatelse, kreves det tillatelse fra sektoretatene nevnt i akvakulturloven § 6 første ledd bokstav d), jf. laksetildelingsforskriften § 30 bokstav c). I tillegg er det en forutsetning at oppdrett i det aktuelle området ikke er i strid med kommunens arealplaner, jf. akvakulturloven § 15 første ledd bokstav a), jf. laksetildelingsforskriften § 30 bokstav d) nr. 1. Nedenfor gjennomgås kort de viktigste forvaltningsorganene og sektorlovene av betydning for lokalitetstillatelsen. For en nærmere redegjørelse av forvaltningssystemet vises det blant annet til kapittel 1.2 og 6.3 i Halfdan Mellbyes bok ”Rettslig regulering av norsk akvakultur”.<sup>22</sup>

Kystverket er en nasjonal etat som gjennom lov 17. april 2009 nr. 19 om havner og farvann (havne- og farvannsloven) er gitt hovedansvaret for sjøsikkerhet og ferdselen til sjøs. Tiltak som kan påvirke sikkerheten eller fremkommeligheten i hoved- eller biled, eller som kan få betydning for Forsvarets eller Kystverkets anlegg, skal etter havne- og farvannsloven §§ 27 og 28 behandles av Kystverket. Loven etablerer også en egen ordning der Kystverket skal godkjenne akvakulturlokaliteter, jf. havne- og farvannsloven § 27 tredje ledd, jf. forskrift 3. desember 2009 nr. 1449 om tiltak som krever tillatelse fra Kystverket, jf. også laksetildelingsforskriften § 30 bokstav c).

Mattilsynet har ansvar for lov 19. desember 2003 nr. 124 om matproduksjon og mattrygghet (matloven) og lov 19. juni 2009 nr. 97 om dyrevelferd (dyrevelferdsloven) og er også en av sektoretatene som skal behandle lokalitetssøknader. Ved behandlingen skal Mattilsynet vurdere om akvakulturanlegget og lokaliteten er egnet ut fra hensyn til fiskehelse og fiskevelferd. Sentralt står blant annet vurderingen av smittespredningsfaren.

Klima- og miljødepartementet og Miljødirektoratet har ansvarsområder knyttet til lov 13. mars 1981 nr. 8 om vern mot forurensninger og om avfall (forurensningsloven) og naturmangfoldloven. Miljødirektoratets oppgave er å beskytte det marine miljøet mot negativ påvirkning fra oppdrettsanlegg i form av utslipp av næringssalter, slam og kjemikalier.<sup>23</sup> På regionalt nivå er det Fylkesmannens miljøvernavdelinger som forvalter oppgavene etter forurensningsloven,<sup>24</sup> blant annet utstedelse av nødvendige utslippstillatelser for å drive sjøbasert

---

<sup>21</sup> Forskriften ligger som vedlegg VI til oppgaven.

<sup>22</sup> Mellbye (2018)

<sup>23</sup> Miljødirektoratet (udatert)

<sup>24</sup> Mellbye (2018) s. 15

lakseoppdrett. Fylkesmannen er dermed også en av sektoretatene som må gi tillatelse i forbindelse med lokalitetsklareringen.

Etablering av akvakulturanlegg kan innebære uttak av ferskvann, men i hovedsak bare ved landbaserte anlegg. Dette nødvendiggjør tillatelse fra Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) som sentral vassdragsmyndighet.<sup>25</sup> Jeg omtaler ikke dette nærmere da lov 24. november 2000 nr. 82 om vassdrag og grunnvann ikke er aktuelt ved etablering av sjøbasert oppdrettsanlegg.

Det kan ikke gis tillatelse til etablering av akvakulturanlegg dersom en av de ovenfor nevnte sektormyndighetene avslår søknaden. Dette følger av akvakulturloven § 6 første ledd bokstav d). Kystverket kan eksempelvis avslå en lokalitetssøknad med den begrunnelse at det omsøkte akvakulturanlegget vil utgjøre en hindring for alminnelig ferdsel til sjøs. Selv om øvrige sektoretater har gitt tillatelse plikter fylkeskommunen da å avslå søknaden. Dette innebærer at den enkelte sektormyndighet har vetorett i lokalitetssaker. Det følger også av dette at dersom en av sektortillatelsene skulle falle bort, bortfaller lokalitetstillatelsen i sin helhet.

På lokalt nivå spiller kommunen en sentral rolle for akvakulturnæringens tilgang til sjøareal. Pbl. gir kommunen myndighet til å avgjøre arealbruken innenfor kommunegrensene.<sup>26</sup> For i det hele tatt å kunne søke om lokalitetstillatelse er det et krav at det omsøkte anlegget ligger i et sjøområde som åpner for akvakultur i kommunens arealplan, eventuelt i et uplanlagt sjøområde, jf. akvakulturloven § 15 første ledd bokstav a), jf. laksetildelingsforskriften § 30 bokstav d) nr. 1. Åpner ikke området for akvakultur må søker forsøke å påvirke kommunen til å foreta en formell endring av arealplanen, eller søke om dispensasjon fra planen etter reglene i pbl. kapittel 19. I oppgavens kapittel 5 drøftes kommunens rolle nærmere.

## **4 Reguleringen av tildeling av areal til lakseoppdrettsnæringen**

### **4.1 Innledning**

Temaet for kapittelet er den rettslige reguleringen av lokalitetstilgangen til lakseoppdrettsnæringen. Først presenteres utfordringer og konflikter som gjør seg gjeldende i tilknytning til oppdrettsnæringens arealbeslag i sjøen (4.2). Deretter gjennomgås kort innføringen av “trafikklyssystemet” og hvordan dette kan berøre lokalitetstilgangen (4.3). Før vilkårene for lokalitetsklarering gjennomgås (4.5), forklares forholdet mellom oppdrettstillatelsen og lokalitets-

---

<sup>25</sup> Se akvakulturloven § 6 første ledd bokstav d)

<sup>26</sup> Se pbl. kap. 11

tillatelsen nærmere (4.4). Asvlutningsvis redegjøres det for prioritering mellom flere lokalitetssøknader (4.6) og saksbehandlingen ved vedtak om lokalitetstillatelse (4.7), herunder tildelingsmyndighetens skjønnsfrihet (4.7.1).

## 4.2 Arealbeslaget og arealkonflikter i kystsonen

Kystsonen er en fellesressurs, “åpen ressurs”<sup>27</sup>, med mange brukere som ønsker å ta del i ressurstilgangen. Dersom myndighetene ikke tar grep for å styre tilgangen, økes risikoen for overutnyttelse og i ytterste konsekvens ødelegging av ressursene.<sup>28</sup> I tillegg til mange brukere av kystsonen, er det en utfordring at disse ofte har kolliderende interesser. Dette vil med nødvendighet skape større eller mindre grad av konflikt. Løsningen hva gjelder arealspørsmålet i lakseoppdrettsnæringen har blant annet vært å innføre krav om tillatelse til å etablere oppdrettsanlegg i sjøen. Før tildeling av lokalitetstillatelse skal blant annet nettopp andre areal- og brukerinteresser i området vurderes, samt forholdet til kommunens arealplaner, jf. akvakulturloven § 6 første ledd bokstav b) og c), jf. laksetildelingsforskriften § 30 bokstav b) og d). I forbindelse med arealplanlegging i sjøområdet er det og regler om at berørte parter skal få uttale seg før endelig arealplan vedtas, jf. pbl. § 11-14, jf. § 5-2. En nærmere redegjørelse av de arealmessige vilkårene tilknyttet lokalitetsklarering foretas i kapittel 4.5.

Høyesteretts avgjørelse i Rugsund-saken, inntatt i Rt. 1985 s. 1128, etablerer det rettslige utgangspunktet for oppdrettsvirksomhet i de kystnære sjøområdene. Saken gjaldt et oppdrettsanlegg plassert utenfor sjøgrunn undergitt privat eiendomsrett. Grunneierne på stranden innenfor påsto at anlegget kom i konflikt med deres strandrett, men fikk ikke medhold. Høyesterett fastslo at grunneier i utgangspunktet ikke har enerett til plassering av oppdrettsanlegg utenfor eiendommen sin, og at anlegget ikke kunne kreves fjernet så lenge det ikke var til ulempe eller sjenanse for grunneierne.<sup>29</sup> Etter dette er hovedregelen at oppdrettsanlegg kan plasseres i sjøen så lenge det ikke er i veien for, eller til urimelig sjenanse for, annen virksomhet i området. Konsekvensen av dommen gjenspeiles i dag i vilkårene for tildeling av lokaliteter.<sup>30</sup>

Akvakulturnæringen er arealkrevende og det pågår stadig konkurranse om de beste lokalitetene. Det er først og fremst kravene til et godt levemiljø for fisken, og forhold knyttet til smitterisiko, som avgjør hva som er de beste lokalitetene. Faktorer som er bestemmende for egnetheten er blant annet strømforhold (vannutskiftingsstrøm), oksygenforhold, bunntopografi,

---

<sup>27</sup> Forstått som en ressurs “som ikkje er underlagt eigedomsrett på ein måte som fører til effektiv regulering av tilgangen”, jf. Nordtveit (2012) s. 347/348

<sup>28</sup> Nordtveit (2012) s. 348

<sup>29</sup> S. 1133 i Rt.1985 s. 1128

<sup>30</sup> Se kap. 4.5

omkringliggende geografi og sjøtemperatur.<sup>31</sup> Etterhvert som akvakulturnæringen har vokst, har kampen om arealene tiltatt. Det dreier seg både om en intern kamp i næringen, om hvem som greier å få tilgang til de gode lokalitetene, og mellom næringen og andre brukerinteresser i kystsonen. Oppdrettslokaliteter plasseres best i beskyttede og lett tilgjengelig områder (eksempelvis fjorder), noe som dermed gjerne innebærer områder som allerede er tatt i bruk til andre formål (som fiskerirelatert virksomhet), eller som er attraktive og ønsket av andre (til eksempelvis friluftsliv, turisme og rekreasjon).

I tillegg til det fysiske oppdrettsanleggets (merdenes) arealbeslag, kreves omkringliggende areal til fortøyninger og ofte en fôrflåte. Som jeg kommer tilbake til nedenfor gjelder det også visse avstandskrav mellom anleggene. Et typisk sjøbasert oppdrettsanlegg, inkludert fortøyninger, beslaglegger rundt 120 000 kvadratmeter, tilsvarende 17 fotballbaner.<sup>32</sup> Ikke bare beslaglegges overflateareal, men også vannsøylen og bunnen under. Dette fysiske avgrensede tredimensjonale rommet, begrenser i stor grad annen utnyttelse av området til eksempelvis rekreasjon, friluftsliv, turisme, fiske (nærings- og fritidsfiske) og ferdsel (både gods-, passasjer-, og småbåttrafikk).<sup>33</sup> Ytterligere begrensninger på bruken av området følger av regelen om fiske- og ferdselsforbud i området rundt akvakulturanlegg, jf. forskrift 17. juni 2008 nr. 822 om drift av akvakulturanlegg (akvakulturdriftsforskriften) § 18.

Verdien av friluftsliv, rekreasjon og ferdsel i uberørt natur har fått stadig mer fokus og skaper utfordringer for myndighetene ved planlegging og avklaring av arealbruken i kystsonen. Her står ofte næringspolitiske og økonomiske hensyn (som akvakultur representerer) mot hensyn uten noen markedsverdi, og som dermed kan være vanskelig å verdsette og avveie ved beslutningstaking rundt arealbruken. Akvakulturanlegg kan eksempelvis forringe vannkvaliteten i området, eller begrense eller hindre adkomsten til et badeområde. Eller det kan dreie seg om andre populære og særegne områder i eller ved sjøen, som gjøres mer eller mindre utilgjengelige som følge av et akvakulturanlegg.

Aktører innenfor tradisjonelt fiskeri utøver også sterkt press på myndighetene for å beskytte sine interesser. Dette kommer særlig på spissen i saker der det søkes om etablering av oppdrettsanlegg i eksempelvis gytefelt for torsk, låssettingsområder for villfanget fisk,<sup>34</sup> eller områder hvor det ellers er lange tradisjoner for tradisjonelt fiske. I slike tilfeller kommer akvakulturinteresser i direkte konflikt med fiskeriinteresser, da et oppdrettsanlegg helt kan for-

---

<sup>31</sup> Mattilsynet (2016) s. 9-14

<sup>32</sup> Opplysningene er hentet fra Barentswatch (2016)

<sup>33</sup> Regjeringen.no (2011) s. 13

<sup>34</sup> En låssettingsplass er et avgrenset sjøområde nær strandlinjen der fisken kan oppbevares i not til den er omsetningsklar. Se Fiskeridirektoratet (2018c)

trengte utøvelsen av fiskeri i de nevnte tilfellene, og omvendt. Fylkeskommunens avveining av arealinteresser og ulike brukeres behov for arealene blir her viktig, jf. kapittel 4.5.

Det smittehygieniske arealbeslaget bidrar sterkt til oppdrettsnæringens arealutfordringer. Dette omhandler avstandskrav mellom ulike lokaliteter, begrunnet i risikoen for sykdomssmitte. Mattilsynet avgjør hvilke minsteavstander som skal gjelde for de enkelte anlegg etter forskrift 17. juni 2008 nr. 823 om etablering og utvidelse av akvakulturanlegg, zoobutikker m.m (etableringsforskriften) § 7. I mattilsynets retningslinje for etableringssøknader oppgis det anbefalte minsteavstander for ulike virksomheter og omkringliggende miljø på hhv. 5 km, 2,5 km og 1,5 km. For matfiskanlegg i sjø er det i hovedsak det enkelte anleggets størrelse, tettheten av anlegg i nærområdet og hvorvidt anlegget er tilknyttet en definert struktur- og driftsmodell, som bestemmer hvilke avstandskrav som skal gjelde.<sup>35</sup> Det smittehygieniske arealbeslaget (som allerede etablerte oppdrettsanlegg står for) medfører ikke at disse områdene er stengt for annen bruk. Områdene kan brukes til både ferdsel, fiske, turisme og fritidsbruk. Det er altså oppdrettsnæringen selv som begrenses av det smittehygieniske arealbeslaget.

For å redusere risikoen for rømming av oppdrettslaks og konsekvensene ved havari, ble det i 2013 innført et tak på 200 000 fisk per oppdrettsmerd, jf. akvakulturdriftsforskriften § 47a første ledd. Overgangen til mindre produksjonsenheter innebærer at oppdretterne må fordele fisken og produksjonen på flere merder, dersom det skal være mulig å opprettholde dagens produksjon, eventuelt økt produksjon. Regelen bidrar ytterligere til næringens tiltagende arealbehov.

### **4.3 Produksjonsområder – ”trafikklyssystemet”**

I 2017 ble norskekysten inndelt i 13 produksjonsområder, gjennom vedtakelsen av forskrift 16. januar 2017 nr. 61 om produksjonsområder for akvakultur av matfisk i sjø av laks, ørret og regnbueørret (produksjonsområdeforskriften). Forskriften innebærer et nytt system for kapasitetsjusteringer i norsk lakseoppdrett og gir et regelverk for innplassering av de antallsbegrensede oppdrettstillatelsene i ett av de 13 områdene.

Det nye forvaltningssystemet foretar en inndeling av kysten basert på det enkelte produksjonsområdets miljømessige bærekraft. Det er “påvirkningen av lakselus (*Lepeophtheirus salmonis*) på vill laksefisk” som skal danne grunnlaget for departementets vurdering av hvorvidt “miljøpåvirkningen i et produksjonsområde er akseptabel, moderat eller uakseptabel”, jf. produksjonsområdeforskriften § 8 annet ledd. I områder med akseptabel miljøpåvirkning

---

<sup>35</sup> Mattilsynet (2016) s. 16-18

(grønne områder) kan det tillates vekst i lakse- og ørretproduksjonen. Der miljøpåvirkningen er moderat (gule områder) skal produksjonen være uendret, mens det i områder med uakseptabel miljøpåvirkning (røde områder) skal skje en reduksjon i produksjonen.<sup>36</sup>

Trafikklyssystemet har først og fremst betydning for plasseringen av oppdrettstillatelsene og spørsmålet om hvor det kan tilbys vekst. Det påvirker imidlertid også arealspørsmålet og lokalitetstilgangen, i den forstand at aktiviteten og pågangen i sjøområdene vil være størst i de grønne områdene. Det er først og fremst i disse områdene næringen vil ha behov for (flere) lokaliteter.

Etter ikrafttreddelsen av produksjonsområdeforskriften er det fastslått i laksetildelingsforskriften § 33 første ledd at det er forbudt å ha en lokalitet i et annet produksjonsområde enn der oppdrettstillatelsen hører hjemme. Dette kan imidlertid oppleves som urimelig for oppdrettere med oppdrettstillatelse som har en eller flere lokaliteter på begge sider av en produksjonsområdegrense. Laksetildelingsforskriften § 33 annet ledd har tatt konsekvensen av dette ved å åpne for at det kan søkes om dispensasjon fra forbudet.

Videre i oppgaven drøftes ikke produksjonsområdeforskriften nærmere. For en inngående drøftelse av temaet vises det til Hanna Nicholls masteroppgave om trafikklyssystemet, levert ved Universitetet i Oslo i 2017.<sup>37</sup>

#### **4.4 Oppdrettstillatelse og lokalitetstillatelse, med tilhørende MTB**

Akvakulturloven § 4 hjemler kravet om akvakulturtillatelse. I § 5 første ledd er tillatelsen nærmere definert som retten “til produksjon av bestemte arter på avgrensede geografiske områder (lokaliteter), med de til enhver tid fastsatte begrensninger av tillatelsens omfang.” Bestemmelsene skiller ikke tydelig mellom akvakulturtillatelsens to ulike bestanddeler. Som nevnt innledningsvis kan det skilles mellom oppdrettstillatelse og lokalitetstillatelse. Akvakulturloven § 4 er i så måte en fellesbestemmelse for disse ulike tillatelsene, som så får sitt nærmere innhold gjennom de øvrige bestemmelsene i akvakulturloven.

##### **4.4.1 Oppdrettstillatelsen**

Oppdrettstillatelsen er retten til å produsere en bestemt art i en gitt mengde. Hovedregelen om tildeling av oppdrettstillatelser til laks, ørret og regnbueørret finnes i akvakulturloven § 7. Bestemmelsens første ledd fastslår at departementet kan gi forskrifter “om tildeling av tillatel-

---

<sup>36</sup> Som en følge av fargeinndelingen har systemet også fått navnet “Trafikklyssystemet”.

<sup>37</sup> Nicholls (2017)

se til produksjon...”, herunder blant annet om “antall tillatelser som skal tildeles”, jf. første ledd bokstav a). Det er her den tidligere nevnte antallsbegrensningen er hjemlet, jf. kapittel 3.3.

NFD bestemmer antall oppdrettstillatelser som skal deles ut i grønne produksjonsområder og tildelingen skjedde i 2018 dels gjennom en auksjon og dels til fastpris, jf. § 5 i forskrift 15. mai 2018 nr. 731 om tildeling av nye tillatelser til akvakultur med matfisk i sjø av laks, ørret og regnbueørret i 2018 og §§ 4 og 7 i forskrift 20. desember 2017 om kapasitetsøkning for tillatelser til akvakultur med matfisk i sjø av laks, ørret og regnbueørret i 2017-2018. Det ble i denne runden i hovedsak tilbudt vekst i produksjonskapasiteten på allerede tildelte oppdrettstillatelser, jf. § 2 annet ledd i sistnevnte forskrift. En liten rest av produksjonskapasiteten som ikke ble solgt i første runde ble imidlertid tilbudt som helt nye tillatelser som hvem som helst kunne by på gjennom en auksjon, uavhengig av om man hadde en oppdrettstillatelse fra før, jf. § 2 annet ledd i førstnevnte forskrift.<sup>38 39</sup> For øvrig nevnes at tildelingsrundene for oppdrettstillatelse til laks, ørret og regnbueørret er sjeldne.

Oppdrettstillatelsens omfang begrenses av mengden fisk i anlegget målt i MTB (maksimalt tillatt biomasse)<sup>40</sup>. Laksetildelingsforskriften § 15 første ledd fastslår at en standardtillatelse til matfiskoppdrett i sjø er på inntil 780 tonn. Etter annet ledd er tilsvarende tillatelse i Troms og Finnmark på inntil 900 tonn (senere utvidet til 945 tonn<sup>41</sup>).<sup>42</sup> Den angitte MTB-en (tillatelses-MTBen) gir da altså rett til å ha 780 (eller 945) tonn laks, ørret eller regnbueørret stående i sjøen til enhver tid.

#### 4.4.2 Lokaltetstillatelsen

Lokaltetstillatelsen er retten til å benytte et bestemt areal til akvakultur (for denne oppgavens vedkommende; et sjøareal). I laksetildelingsforskriften § 4 bokstav d) er lokalitet definert som et “geografisk avgrenset område enten på land eller i vann der det søkes om eller er gitt tillatelse til akvakultur”.

Akvakulturloven § 6 gir hovedregelen om lokalitetstillatelser, og gjelder generelt for oppdrett av alle arter. Det fremgår her at lokalitetstillatelsen består av inntil fire ulike tillatelser, jf.

---

<sup>38</sup> Se Fiskeridirektoratet (2018d)

<sup>39</sup> Betalingene for hhv. tillatelse til økt produksjonskapasitet og nye tillatelser går inn i Havbruksfondet hvor 80 prosent årlig fordeles ut på landets oppdretts- og fylkeskommuner, se Fiskeridirektoratet (2017b).

<sup>40</sup> Se akvakulturdriftsforskriften § 4 bokstav g)

<sup>41</sup> Fiskeridirektoratet (2016)

<sup>42</sup> Ulikheten i MTB skyldes lavere veksthastighet i Troms og Finnmark enn resten av landet, jf. Kommunal- og moderniseringsdepartementet (2018) s. 36.



første ledd bokstav d). I tillegg er det angitt en rekke andre generelle vilkår som må være oppfylt før tillatelse kan gis. For lokalitetstillatelse til oppdrett av laks, ørret og regnbueørret finnes det sammenfallende vilkår i laksetildelingsforskriften § 30 (om lokalitetsklarering). Disse redegjøres for og drøftes i kapittel 4.5.

Lokalitetstillatelsen begrenses også til en MTB på et visst antall tonn. Men til forskjell fra tillatelses-MTBen er ikke lokalitets-MTBen angitt ved noe maksimaltall i lov eller forskrift. I stedet vurderes og fastsettes det konkret ved hver enkelt lokalitetssøknad hvilken MTB som kan tillates ut fra lokalitetens miljømessige bæreevne.<sup>43</sup>

Som det fremgår har oppdrettstillatelsen og lokalitetstillatelsen ulikt innhold og ulik funksjon. Det er derfor hensiktsmessig å operere med et klart skille mellom dem. Årsaken til at det likevel også kan anses som én tillatelse, er at oppdretteren først kan starte driften når vedkommende både har fått tillatelse til å produsere en bestemt art, og fått klarert en lokalitet.<sup>44</sup> En annen årsak er at tillatelsene kan bli behandlet og tildelt i samme prosess, eksempelvis der søkeren ikke har oppdrettstillatelse fra før, og dermed søker om denne og lokalitetstillatelsen samtidig. Det foretas da en samlet saksbehandling og gis et felles vedtak. For matfisktillatelser til lakse- og ørretoppdrett er imidlertid normen at tildelingen skjer i to ledd,<sup>45</sup> da det ikke er hensiktsmessig å gi lokalitetstillatelse før det faktisk er bestemt hvilke oppdrettere som skal få en av de antallsbegrensede oppdrettstillatelsene.<sup>46</sup>

Det kan knyttes flere lokaliteter til en enkelt oppdrettstillatelse.<sup>47</sup> I tillegg kan oppdrettere som innehar flere oppdrettstillatelser og lokalitetstillatelser, knytte flere oppdrettstillatelser til flere lokaliteter.<sup>48</sup> Her er altså næringen gitt stor fleksibilitet med hensyn til organiseringen av virksomheten. Dette er først og fremst begrunnet i fiskehelse- og fiskevelferdsmessige hensyn og reglene om brakklegging i akvakulturdriftsforskriften § 40. Den viktigste begrensningen ligger i de to tillatelsenes MTB. Oppdretteren plikter å overholde tillatelsenes fastsatte MTB, jf. akvakulturdriftsforskriften § 47 første ledd. På lokalitetsnivå er dette ytterligere presisert i bestemmelsens tredje ledd.

---

<sup>43</sup> Mellbye (2018) s. 166

<sup>44</sup> Jf. Ot.prp. nr. 61 (2004-2005) s. 31

<sup>45</sup> Fiskeridirektoratet (2017a)

<sup>46</sup> Dale og Gjelsvik (2010) s. 38

<sup>47</sup> Før ikrafttreddelsen av produksjonsområdeforskriften oktober 2017 var det kun tillatt med fire lokaliteter per tillatelse, jf. tidligere § 34 første ledd i laksetildelingsforskriften.

<sup>48</sup> Mellbye (2018) s. 168

## 4.5 Arealmessige vilkår ved tildeling av lokaliteter til lakse-og ørretoppdrett

Innehaveren av en oppdrettstillatelse kan som nevnt ikke starte opp driften før det også foreligger en lokalitetstillatelse. For å få denne kreves det at lokaliteten klareres for akvakultur, jf. laksetildelingsforskriften § 29 første ledd som i første punktum fastslår at “en lokalitet kan ikke benyttes til akvakultur uten at det foreligger klarering av lokaliteten”. Dette gjelder også ved arealendring eller MTB-endring på allerede klarert lokalitet, jf. bestemmelsens annet ledd.

I akvakulturloven er de generelle vilkårene for tillatelse angitt i § 6<sup>49</sup>, med henvisning til blant annet §§ 15 og 16. For lokalitetsklarering til laks, ørret og regnbueørret er alle disse vilkårene nevnt i akvakulturloven søkt samlet i laksetildelingsforskriften § 30. I det følgende ser jeg nærmere på noen av bestemmelsens arealmessige vilkår. Disse omfatter § 30 bokstav b) nr. 1 til 4, samt bokstav d) nr. 1.<sup>50</sup> Da vilkårene i bestemmelsen er sammenfallende med akvakulturloven § 6 første ledd (jf. §§ 15 og 16), vil forarbeidene til akvakulturlovens bestemmelser anvendes ved redegjørelsen av innholdet i vilkårene.<sup>51</sup>

Klarering av lokalitet krever “en avveining av arealinteresser”, jf. laksetildelingsforskriften § 30 bokstav b). Bestemmelsen lister opp fire sentrale vurderingskriterier i denne avveiningen. Disse redegjøres for og drøftes i de påfølgende kapitler. De opplistede vurderingstemaene er ikke en uttømmende liste over hva som kan være relevant i interesseavveiningen. Forarbeidene til den tilsvarende bestemmelsen i akvakulturloven § 16, peker på at det “styrende for utfallet av interesseavveiningen vil...være en helhetsvurdering av hvordan det aktuelle området kan utnyttes på en samfunnsmessig optimal måte”.<sup>52</sup> Videre er det et vilkår i laksetildelingsforskriften § 30 bokstav d) nr.1 at akvakultur på den omsøkte lokaliteten ikke er i strid kommunens arealplaner.

### 4.5.1 Søkers arealbehov

Etter laksetildelingsforskriften § 30 bokstav b) nr. 1 skal det særlig vurderes hvilke “behov” søkeren har “for areal til planlagt akvakultur”. Dette må ses i sammenheng med søkers opplysninger om produksjonsomfang og øvrig driftsopplegg. Tildeling av lokalitet må altså sam-

---

<sup>49</sup> I bestemmelsen omtales det som “akvakulturstillatelse”, da akvakulturloven som nevnt ikke skiller klart mellom oppdretts-og lokalitetstillatelse. Det vises for øvrig til forrige kapittel.

<sup>50</sup> Bestemmelsen ligger som vedlegg VII til oppgaven.

<sup>51</sup> I hovedsak Ot. prp. nr. 61 (2004-2005)

<sup>52</sup> Ot.prp. nr. 61 (2004-2005) s. 69

svare med søkers aktuelle behov, sett i forhold til søknadsopplysningene.<sup>53</sup> Søker kan eksempelvis ha behov for større anlegg for mer effektiv produksjon, behov for flere lokaliteter for avlastning (ved brakklegging eksempelvis), eller som følge av tvungent opphør på annen lokalitet, eller behov for akkurat den omsøkte lokaliteten på grunn av særlig egnethet.<sup>54</sup>

Et moment i vurderingen av søkers behov er hvor mange øvrige lokaliteter vedkommende allerede har fått klarert. Dette kan likevel ikke vurderes isolert, men må ses i lys av produksjonsopplysningene i søknaden. En søker med mange lokaliteter kan likevel ha behov for flere, eksempelvis fordi de andre lokalitetene er små og ikke gir søkeren mulighet til å produsere oppdrettstillatelsens fastsatte MTB.

I lys av næringens arealutfordringer bør det kreves at søkeren har et velbegrunnet behov for å få klarert den omsøkte lokaliteten, og dette må søker dokumentere. I Sør Trøndelag fylkeskommunes avslag (23.08.2010) på søknad om ny lokalitet Taftøya i Hemne kommune, var avslaget blant annet begrunnet med at søker ikke hadde sannsynliggjort bedriftens behov for tildeling av lokaliteten for å kunne drive på en miljømessig og god måte.<sup>55</sup>

#### 4.5.2 Alternativ bruk av området til annen akvakultur

Etter laksetildelingsforskriften § 30 bokstav b) nr. 2 skal det i avveiningen av arealinteresser særlig vektlegges “alternativ bruk av området til annen akvakultur”. Det følger av ordlyden at det må vurderes om arealet er bedre egnet til akvakultur med andre arter, eller til andre driftskonsept enn det den konkrete søknaden omhandler. Mellbye peker i sin bok på at det kan “være tvil knyttet til om oppdretteren vil klare å realisere prosjektet sitt, og at da kan det være uheldig om myndighetene er nødt til å gi oppdretteren en lokalitetstillatelse som ikke vil bli benyttet”.<sup>56</sup> I følge forarbeidene til den tilsvarende bestemmelsen i akvakulturloven § 16 bokstav b) må det foretas en “helhetsvurdering av om det konkrete området heller bør benyttes til produksjon med bedre prospekt for lønnsomhet”.<sup>57</sup> Den samfunnsmessige nytten av oppdrettet det søkes om lokalitet til er altså et moment i vurderingen.

---

<sup>53</sup> Ot.prp. nr. 61 (2004-2005) s. 69

<sup>54</sup> Fiskeridirektoratet (2015) s. 12

<sup>55</sup> Vedtaket ligger som vedlegg I til oppgaven.

<sup>56</sup> Mellbye (2018) s. 143

<sup>57</sup> Ot.prp. nr. 61 (2004-2005) s. 69

### 4.5.3 Annen bruk av området

Etter laksetildelingsforskriften § 30 bokstav b) nr. 3 skal det i avveiningen også vektlegges hvilken “annen bruk av området” som gjør seg gjeldende. Vurderingen ligger i kjernen av temaet omhandlende arealbrukskonflikter. Det sentrale er at akvakultur vil begrense, og noen ganger helt fortrenge, annen bruk av sjøområdet. Konsekvensen av etablering av oppdrettsanlegg må derfor vurderes, og avveies, mot andre brukerinteresser i det aktuelle sjøområdet. Det kan dreie seg om turisme, verneinteresser, friluftsliv, fiske eller annen næringsvirksomhet. I hver enkelt sak må det vurderes hvilke interesser som skal veie tyngst. Formålet bak bestemmelsen om interesseavveiningen kan fungere som en overordnet rettesnor: det må vurderes hvilken bruk som gir den samfunnsmessig mest optimale utnyttelsen av det aktuelle sjøområdet. Det må da også ses hen til hvordan, og i hvor stor grad, de andre brukerne blir berørt av anlegget, og hvilken samfunnsmessig betydning det kan ha.<sup>58</sup>

En sak som illustrerer interesseavveiningen er det ovenfor nevnte avslaget fra Sør Trøndelag fylkeskommune (23.08.2010).<sup>59</sup> Fylkeskommunen avslo her søknaden fra Lerøy Midnor AS om ny lokalitet Taftøya i Hemne kommune. Lokaliteten lå nært et stort hyttefelt og anleggets avstand inn til stranden hvor hyttene lå nært plassert var ca. 500 meter. Fylkeskommunen begrunnet blant annet avslaget slik: “En etablering som omsøkt vil begrense fastboendes og ferierendes muligheter til å benytte seg av allemannsretten. Det er sannsynlig at det er sjøområde som blir mye benyttet til utfart, rekreasjon, friluftsliv og fritidsfiske som blir båndlagt ved en etablering.” Fylkeskommunen lot andre brukerinteresser i området veie tyngre enn søkers interesse i å få etablere oppdrettsanlegg.

Etter bestemmelsens ordlyden er det ikke bare andre interesser på selve lokaliteten som skal vurderes, men i hele “området”. Det kan eksempelvis tenkes at det ligger en yndet badeplass innerst i en fjord og at et oppdrettsanlegg lenger ute vil stenge adkomsten dit, eller kanskje gjøre vannkvaliteten i fjordbotnen så dårlig at det ikke kan bades der lenger. Her er det ikke kolliderende interesser på selve lokaliteten som er problemet, men konsekvensene for tilgrensende områder.

I interesseavveiningen etter bestemmelsen vil uttalelser fra lokalitetskommunen og relevante sektoretater stå sentralt.<sup>60</sup> Eksempelvis avgir Fylkesmannens miljøvernavdeling faglige uttalelser om natur- og friluftslivinteresser, vilt- og fiskeinteresser (villaks- og innlandsfisk) og verneinteresser. Fiskeridirektoratet uttaler seg om forholdet til marine fiskeinteresser, eksem-

---

<sup>58</sup> Ot.prp. nr. 61 (2004-2005) s. 70

<sup>59</sup> Se vedlegg I

<sup>60</sup> Se laksetildelingsforskriften § 8 tredje og sjette ledd, samt ot.prp. nr. 61 (2004-2005) s. 69

pelvis dersom oppdrettsanlegget søkes etablert i eller ved et rekefelt, område for viktig torsk- fiske eller i et viktig gytefelt. Fiskeridirektoratet bør sende søknaden til fiskarlag i fylket til uttalelse, for eventuelt ytterligere opplysninger om fiskeinteresser i området. Kommunen av- gir også uttalelse til fylkeskommunen, etter at søknaden har vært lagt ut til offentlig ettersyn, jf. laksetildelingsforskriften § 8 tredje ledd. Gjennom denne behandlingen vil naboer og andre berørte, eksempelvis næringsaktører, få anledning til å fremme sine synspunkter og interesser i forbindelse med etableringen av den aktuelle lokaliteten.

I forarbeidene til akvakulturloven § 6 fremheves viktigheten av ulike myndigheters uttalelser i etableringssaker. Det presiseres at “uttalelser fra andre myndigheter som ledd i søknadsbe- handlingen i akvakultursaker vil være med på å danne et faglig grunnlag for fiskeriforvalt- ningens vurderinger...”.<sup>61</sup> Det gis ingen føringer om hvilken vekt fylkeskommunen skal til- legge uttalelsene. Av formuleringen fremgår det imidlertid at uttalelsene kan fravikes, dersom tildelingsmyndigheten ved sin veiing av arealinteresser finner at andre interesser veier tyngre.

Som eksempel på dette kan det vises til Sør Trøndelag fylkeskommunes vedtak (27.02.2015) om tillatelse til SalMar Farming AS' søknad om etablering av lokalitet Salatskjæret.<sup>62</sup> Her gikk to fiskarlag og kommunen imot etableringen, da lokaliteten ville komme i konflikt med yrkesfiskere, oppvekstområde for kysttorsk og gode krabbe- og fiskeplasser. I tillegg frarådet både Fylkesmannen og Fiskeridirektoratet etableringen, sistnevnte med bakgrunn i at den samlede belastningen på gyte- og oppvekstområder for kysttorsk i området ville bli for stor. Fylkeskommunen gav likevel tillatelse. I begrunnelsen fremkommer det at den etter en avvei- ning av samfunnsinteressene i saken var “kommet frem til at hensynet til søker og det behovet som er signalisert for en ny og bedre lokalitet for akvakultur, veier tyngre enn de ulemper som krabbefiskerne blir påført ved en etablering”.<sup>63</sup> Med hensyn til kysttorskens vektla fylkes- kommunen at lokaliteten ikke var søkt plassert *innenfor* det som var registrert som gyteområ- de. I denne sammenheng ble det uttalt at det ikke foreligger “noe i tildelingsforskriften, forar- beidene til denne, eller i utarbeidet veileder for tildeling av tillatelser som tilsier at et akvaku- turanlegg for laksefisk ikke kan etableres i nærheten av et gyteområde for torsk”.

Uttalelsesretten hviler på et grunnleggende demokratisk prinsipp, hvor formålet blant annet er at de som blir berørt av en avgjørelse skal få anledning til å bli hørt. Det kan stilles spørsmåls- tegn ved verdien av uttalelsesretten til øvrige myndigheter, når fylkeskommunen i denne sa- ken fraviker både fylkesmannens, fiskeridirektoratets, kommunens og fiskarlagenes fraråding av etablering. Rettslig sett er imidlertid fylkeskommunen ikke bundet av disse myndighetenes

---

<sup>61</sup> Jf. Ot.prp.nr.61 (2004-2005) s. 60

<sup>62</sup> Vedtaket ligger som vedlegg II til oppgaven.

<sup>63</sup> Se vedtaket s. 8

vurderinger som fremkommer gjennom høringsinnspill. Denne saken illustrerer også hvor vanskelig det kan være å nå frem med lokale fiskeriinteresser i lokalitetssaker, når det overordnede hensynet fylkeskommunen skal ivareta er en optimal samfunnsmessig utnyttelse av området.

Forholdet mellom etablering av akvakulturanlegg og andre brukerinteresser i området, skal og bør også behandles gjennom kommunens planprosesser. I det ovenfor nevnte avslaget fra Sør-Trøndelag fylkeskommune (23.08.2010)<sup>64</sup> lå den omsøkte lokaliteten Taftøya i et område hvor akvakultur i utgangspunktet var tillatt etter arealplanen. Fylkeskommunen vektla imidlertid, som en del av sin begrunnelse for avslaget, at “Hemne kommune har i sin planlegging ikke tatt tilstrekkelig hensyn til brukergrensesnittet mellom sjø- og landarealene, og eventuelle interessekonflikter”. Jo flere interesseavveininger og arealbrukskonflikter kommunen avklarer gjennom sine arealplaner, jo mindre handlingsrom er det for fylkeskommunens vurderinger ved lokalitetsklareringen. Jeg kommer tilbake til dette i oppgavens kapittel 5.

#### 4.5.4 Verneinteresser

Etter laksetildelingsforskriften § 30 bokstav b) nr. 4 skal det legges vekt på “verneinteresser som ikke omfattes av bokstav d”, herunder vernevedtak etter viltloven. Det skal følgelig vektlegges slike verneinteresser som ikke omfattes av naturmangfoldloven og kulturminneloven (jf. bokstav d)). Hverken loven eller forarbeidene til den tilsvarende bestemmelsen i akvakulturloven § 16 første ledd bokstav d) angir nærmere hvilke verneinteresser dette kan være. Ordlyden må dermed anses å ha et bredt nedslagsfelt, og det vil bero på en tolkning i det enkelte tilfellet hva som omfattes.

I lokalitetssøknaden skal det i henhold til forskrift 22.juni 2009 nr. 961 om særskilte krav til akvakulturrelatert virksomhet i eller ved nasjonale laksevassdrag og nasjonale laksefjorder § 3 første ledd, opplyses om lokaliteten befinner seg innenfor en nasjonal laksefjord eller et nasjonalt laksevassdrag. Dersom så er tilfellet gis det i utgangspunktet ikke tillatelse til etablering av lakseoppdrett.<sup>65</sup> Slike forhold vil imidlertid gjerne være avklart på forhånd, før det søkes om klarering.

---

<sup>64</sup> Se vedlegg I

<sup>65</sup> Se også forskriftens § 6 første ledd som krever at oppdrettsanlegg lokaliseres minst 5 km unna et nasjonalt laksevassdrag.

#### 4.5.5 Forholdet til vedtatte arealplaner

Etter laksetildelingsforskriften § 30 bokstav d) nr. 1 kan en lokalitet klareres så fremt den ikke strider med “vedtatte arealplaner etter plan- og bygningsloven”. Her synliggjøres forholdet mellom kommunens planmyndighet og fylkeskommunens myndighet etter akvakulturlovgivningen. Med ”vedtatte arealplaner” menes planer som kan gis rettsvirking etter pbl.<sup>66</sup> Dvs. arealplaner og reguleringsplaner, jf. pbl. §§ 11-6 og 12-4. I lokalitetssøknaden skal søker krysse av for om det omsøkte anlegget er i strid med vedtatte arealplaner i lokalitetskommunen. Dersom svaret er ja kan søknaden i utgangspunktet ikke innvilges, med mindre det foretas en planendring, eller søker får innvilget dispensasjon etter pbl. kapittel 19.

Vilkåret tilknyttet kommunens arealplaner omtales ikke nærmere her, da dette er tema i oppgavens kapittel 5. Det nevnes imidlertid at vilkåret er at etablering av en lokalitet ikke skal være “i strid med” arealplaner. Laksetildelingsforskriften (samt akvakulturloven § 6 første ledd bokstav b), jf. § 15 første ledd) stiller ikke noe formelt krav om at det må foreligge en plan for at fylkeskommunen skal kunne gi lokalitetstillatelse. Det må antakeligvis derfor kunne legges til grunn at det kan gis tillatelse til en lokalitet som søkes plassert i et uregulert sjøområde.

Dersom akvakultur strider mot planen, fremgår det av akvakulturloven § 15 annet ledd at “tillatelse til akvakultur kan likevel gis dersom det foreligger samtykke fra vedkommende plan- eller vernemyndighet”. Bestemmelsens formål er å gjøre søknadsbehandlingen mer effektiv ved å åpne for parallell behandling etter akvakulturloven og pbl. Dette er en praktisk regel der arealplanen ikke åpner for akvakultur, men hvor kommunen har fått inn en dispensasjonssøknad om etablering av akvakultur, eller der arealplanen vurderes endret, slik at det likevel kan åpnes for akvakultur i området. Det tillates da å påbegynne og ferdigstille søknadsbehandlingen etter akvakulturloven, jf. laksetildelingsforskriften. I forarbeidene til akvakulturloven § 15 presiseres det imidlertid “at om søknadsbehandlingen ferdigstilles etter akvakulturloven før en dispensasjon er gitt eller planendring er foretatt, vil ikke tiltakshaver ha mulighet til å drive akvakultur før plan- eller vernemyndighet har fattet de nødvendige vedtak slik at tiltaket ikke lenger er i strid med planen.”<sup>67</sup> Vedtakelsen av ny pbl. i 2008 innebar imidlertid en innstramming av dispensasjonsadgangen. I forarbeidene til pbl. § 19-2 fremgår det at det tidligere vilkåret ”særlige grunner” i den nye loven ”er erstattet med en mer detaljert angivelse som klargjør og strammer inn dispensasjonsadgangen”.<sup>68</sup> Dette innebærer at den praksisen akvakulturloven § 15 åpner for ikke er så kurant som man først kan få inntrykk av.

---

<sup>66</sup> Jf. Ot.prp.nr.61 (2004-2005) s.70

<sup>67</sup> Jf. Ot.prp. nr. 61 (2004-2005) s. 69

<sup>68</sup> Jf. Ot.ptp. nr. 32 (2007-2008) s. 242

## 4.6 Prioritering ved flere søkere om samme lokalitet

En aktuell problemstilling er hvordan løsningen blir når flere søker om klarering av samme lokalitet, eventuelt overlappende lokaliteter. Fylkeskommunen har da kun anledning til å gi tillatelse til én av søkerne. Spørsmålet er om lovgivningen har klare kriterier for å prioritere mellom flere søkere i slike konkurransesituasjoner. Det er grunn til å tro at denne problemstillingen vil bli mer og mer aktuell som en følge av arealknapphet og den stadige jakten på de beste lokaliteten.

Akvakulturloven og laksetildelingsforskriften synes i utgangspunktet ikke å ha regler som direkte regulerer problemstillingen. Det er heller ikke etablert praksis etter et prinsipp om “først i tid best i rett”.<sup>69</sup> Akvakulturloven § 16 første ledd bokstav b) (jf. tilsvarende bestemmelse i laksetildelingsforskriften § 30 bokstav b) nr. 2) gir imidlertid anvisning om en viss prioritering av søkere. Etter bestemmelsen kan en lokalitetssøknad fra en oppdretter avslås fordi den aktuelle lokaliteten heller skal benyttes til “annen akvakultur”. I forarbeidene forklares dette slik at søknader kan avslås dersom myndighetene ønsker å prioritere “andre arter eller andre driftskonsept...enn det omsøkte”. Det pekes videre på noen hensyn som kan begrunne denne prioriteringen, før det presiseres at det ikke er “nødvendig at det foreligger en konkret konkurransesituasjon mellom to søkere for at man etter en avveining av disse hensyn ikke innvilger tillatelsen”.<sup>70</sup>

Ut fra dette er det nærliggende å legge til grunn at dersom det faktisk er en konkret konkurransesituasjon, så kan det foretas en prioritering basert på vurderingstemaet i akvakulturloven § 16 første ledd bokstav b), jf. laksetildelingsforskriften § 30 bokstav b) nr. 2, som sier at “alternativ bruk av området til annen akvakultur” skal vektlegges i interesseavveiningen. Likeså må antakeligvis vurderingstemaet “søkers behov for areal til planlagt akvakultur”, jf. akvakulturloven § 16 første ledd bokstav a), jf. laksetildelingsforskriften § 30 bokstav b) nr. 1, også kunne legges til grunn ved en prioritering, selv om forarbeidene ikke nevner dette under merknadene til nevnte bestemmelse.

Praksis viser også at dette er måten fylkeskommunene har løst slike konkurransesituasjoner på. Eksempelvis kan det vises til Finnmark fylkeskommunes avslag (23.10.2018) på SalMar Farming AS’ søknad om etablering av lokalitet Innerværet i Nordkapp kommune.<sup>71</sup> Her gjaldt

---

<sup>69</sup> Da prinsippet gjerne benyttes i tingsretten kan det også være tvilsomt hvorvidt det kan anvendes på det forvaltningsrettslige området.

<sup>70</sup> Jf. Ot.prp. nr. 61 (2004-2005) s. 69

<sup>71</sup> Vedtaket ligger som vedlegg III til oppgaven



det tre søknader som omhandlet etablering i samme området og overlappet hverandre. Fylkeskommunen foretok en prioritering med bakgrunn i “søkers behov for areal til planlagt akvakultur”, jf. laksetildelingsforskriften § 30 bokstav b) nr. 1.

Ytterligere illustrasjon gir Sør Trøndelag fylkeskommunes avslag (07.02.2017) på SalMar Farming AS' søknad om etablering av lokalitet Drevflesa i Roan kommune.<sup>72</sup> Her hadde Bjørøya AS og Midt-Norsk Havbruk AS søkt om lokalitet i tilnærmet samme område som SalMar og fylkeskommunen måtte foreta en prioritering. Som rettslige utgangspunkt ble laksetildelingsforskriften § 30 bokstav b) anvendt, og fylkeskommunen uttalte at “det avgjørende for utfallet av interesseavveiningen [vil] være en helhetlig vurdering av hvordan det aktuelle området kan benyttes på en samfunnsmessig optimal måte, jf. Ot.prp.nr.61 (2004-2005) s. 69”. Videre ble det fastslått at “hvordan akvakulturmyndigheten skal gå frem ved en slik avveining, fremkommer ikke av forskriftsverket eller av etablert praksis”. Fylkeskommunen foretok deretter en vurdering av søkerens behov for det aktuelle arealet, og fant at Bjørøya AS/Midt-Norsk Havbruk AS hadde sannsynliggjort et større behov enn SalMar, og at tildeling til disse selskapene ville gi den beste samfunnsnyttige utnyttelsen av området.

Det kunne vært ønskelig at akvakulturlovgivningen hadde en klarere regulering av konkurranse situasjonene, som i større grad la opp til en ryddig konkurranse og utvelgelse av oppdrettere. Inntil lovgiver eventuelt presiserer eller supplerer regelverket, må imidlertid fylkeskommunen fortsette en praksis der det avgjørende for prioriteringen mellom flere søkere, er hvem som greier å dokumentere størst lønnsomhet eller størst behov for det konkrete arealet.

#### **4.7 Saksbehandlingsprosessen i lokalitetssaker**

Søker har selv ansvar for å utarbeide og sende inn søknad til rette myndighet. Søknadsskjema for tillatelse til akvakultur i flytende anlegg finnes på fiskeridirektoratets nettsider og består av et seks siders langt skjema med en 33 siders lang veileder. Det stilles krav om omfattende dokumentasjon, blant annet i form av miljøundersøkelser.<sup>73</sup> Komplette søknader<sup>74</sup> sendes til, og avgjøres av, fylkeskommunen i lokaliseringsfylket, jf. laksetildelingsforskriften § 8 første ledd. Det starter så en lang saksbehandlingsprosess (opptil 22 uker), hvor flere sektoretater skal vurdere søknaden før endelig vedtak treffes.

---

<sup>72</sup> Vedtaket ligger som vedlegg IV til oppgaven

<sup>73</sup> Se laksetildelingsforskriften § 36, og ytterligere krav stilt av Mattilsynet i forskrift om utvidelse av akvakulturanlegg mv § 6.

<sup>74</sup> Se saksbehandlingsforskriften § 3 tredje ledd

Som nevnt i kapittel 3.2 har Mattilsynet, Kystverket, Fylkesmannen (hva gjelder forurensning) og fylkeskommunen selvstendig myndighet til å innvilge eller avslå søknad om oppdrettsanlegg i sjøen. Tillatelse fra de tre førstnevnte sektoretatene skal foreligge før fylkeskommunen kan fatte endelig vedtak, jf. akvakulturloven § 6 første ledd bokstav d), jf. laksetildelingsforskriften § 30 bokstav c). I det følgende redegjøres det for prosessen frem mot fylkeskommunens vedtak.

Fylkeskommunen har ansvaret for å koordinere og samordne saksbehandlingen i lokalitetssaker, jf. akvakulturloven § 8 første ledd. Dette innebærer blant annet at fylkeskommunen, ikke søkeren selv, skal innhente tillatelsene fra de øvrige sektoretatene. Samordningen reguleres dels gjennom enkelte regler i laksetildelingsforskriften og dels gjennom saksbehandlingsforskriften. Sistnevnte forskrift er den viktigste og styrer direkte arbeidsflyten mellom de ulike myndighetene som har en rolle i søknadsbehandlingen.<sup>75</sup>

Innen de første to ukene etter mottak av en lokalitetssøknad kvalitetssikrer fylkeskommunen den innkomne dokumentasjonen og forundersøkelser, samt gjør en foreløpig vurdering av om etablering av anlegget omfattes av reglene om konsekvensutredning, jf. forskrift 21. juni 2017 nr. 854 om konsekvensutredninger (KU-forskriften) vedlegg II pkt. f, som eksplisitt nevner akvakultur.<sup>76</sup> Søker har også i søknaden et selvstendig ansvar for selv å vurdere om etableringen krever en konsekvensutredning, jf. KU-forskriften §§ 4 og 9 tredje punktum. Det avgjørende er om etablering av oppdrettsanlegget kan få vesentlige virkninger for miljø eller samfunn, og søker skal gi de opplysninger som er nødvendige for at fylkeskommunen kan vurdere dette, jf. KU-forskriften § 9.

Dersom tiltaket kan få vesentlige virkninger for miljø eller samfunn fremgår det av KU-forskriften § 8 første ledd bokstav b) at tiltaket skal konsekvensutredes. Kriterier for å foreta vurderingen følger av forskriften § 10. Særlig tiltakets størrelse (jf. annet ledd bokstav a)) og om virkningene er reversible eller ikke (jf. fjerde ledd), kan trekkes frem som viktige momenter. De generelle kravene til innholdet i en konsekvensutredning fremgår av forskriften § 17, hvorefter utredningens “innhold og omfang skal tilpasses den aktuelle planen eller tiltaket, og være relevant for de beslutninger som skal tas”, jf. første ledd. Dette betyr at det beror på en konkret vurdering i hver enkelt sak hva som er nødvendig å belyse for at det skal kunne fattes et tilfredsstillende vedtak.

Etter fylkeskommunens kvalitetssikring og vurdering etter KU-forskriften, sendes søknaden til lokaliseringkommunen, sektoretatene og eventuelt andre myndigheter som berøres av til-

---

<sup>75</sup> Forskriften ligger som vedlegg VI til oppgaven.

<sup>76</sup> Nofima (2015) s. 38

taket, jf. saksbehandlingsforskriften § 4 første ledd annet punktum, jf. laksetildelingsforskriften § 8 sjette ledd. I samråd med kommunen har søkeren ansvar for å “sørge for at søknaden legges ut til offentlig ettersyn, og at dette kunngjøres i Norsk Lysingsblad og i to aviser som er vanlig lest på stedet”, jf. laksetildelingsforskriften § 8 tredje ledd. Kommunen skal deretter samle innkomne høringsuttalelser og også lage en egen uttalelse om forholdet til kommunale planer og interesser, før dette sendes tilbake til fylkeskommunen innen 12 uker, jf. saksbehandlingsforskriften § 4 annet ledd. Oversitter kommunen fristen kan fylkeskommunen likevel fortsette sin saksbehandling, og da uten kommunal uttalelse, jf. § 7 første ledd. I tråd med alminnelig god forvaltningsskikk bør fylkeskommunen likevel ettersende uttalelsen fra kommunen til sektoretatene i neste skritt, så fremt den mottas før sektoretatene har truffet sine vedtak.<sup>77</sup>

Neste skritt i prosessen er at fylkeskommunen sender eventuelle høringsuttalelser og kommunens uttalelse til sektoretatene og øvrige forvaltningsorganer som kan gi uttalelse (eksempelvis Fiskeridirektoratet<sup>78</sup>), jf. saksbehandlingsforskriften § 4 tredje ledd. Etter ordlyden skal dette gjøres “umiddelbart etter utløpet av 12-ukersfristen”. Her gis ikke fylkeskommunen noe slingringsmonn og lovgiver har satt effektiviteten i høysetet, i tråd med forskriftens formålsbestemmelse i § 1.

Saksbehandlingsforskriften § 4 fjerde ledd fastslår dernest at Mattilsynet, Kystverket og Fylkesmannen har 4 uker på å fatte vedtak etter sine respektive regelverk. I tillegg til å fatte vedtak om forurensningstillatelse, som nevnt i kapittel 3.3, uttaler Fylkesmannen seg om oppdrettsanleggets plassering i relasjon til naturvern, biologisk mangfold, friluft-, fiske- og viltinteresser. Øvrige forvaltningsorganer har også en 4-ukers frist til å komme med uttalelser til fylkeskommunen, jf. bestemmelsens femte ledd. Til sist sluttbehandler fylkeskommunen saken “innen 4 uker fra mottakelse av sektormyndighetenes tillatelse eller avslag etter fjerde ledd”, jf. § 4 sjette ledd.

Tildeling av lokalitetstillatelse er et enkeltvedtak etter lov 10. februar 1967 om behandlingsmåten i forvaltningssaker (forvaltningsloven) § 2. Saksbehandlingen må følgelig overholde reglene for slike vedtak. Særlig viktig er fylkeskommunens plikt etter § 17 til å sørge for at saken er tilstrekkelig opplyst før det fattes vedtak. Uttalelser fra berørte parter, eksempelvis næringsaktører eller naboer, som kommer inn etter fristene i saksbehandlingsforskriften § 4 annet og femte ledd bør derfor tas med i fylkeskommunens vurderinger, så lenge endelig vedtak ikke er fattet.

---

<sup>77</sup> Se merknader til § 4 i saksbehandlingsforskriften

<sup>78</sup> Se laksetildelingsforskriften § 8 sjette ledd

Det følger av laksetildelingsforskriften § 29 annet ledd at også “utvidelse av biomasse på lokalitet eller endring av areal” krever søknad om lokalitetsklarering. Det kan spørres hvorvidt dette også gjelder der det dreier seg om kun mindre endringer, eksempelvis minimale arealjusteringer. Det vil da være lite sannsynlig at endringen skaper konflikt, og det kan synes unødvendig at søker må gjennomgå en like omfattende og kostnadskrevende prosess som ved søknad om ny lokalitet. Av Fiskeridirektoratets “Veileder for utfylling av søknadsskjema for tillatelse til akvakultur i flytende eller landbasert anlegg”, fremgår det likevel at unntakene fra søknadsplikten er svært begrenset. Mindre endringer kan kun unntas søknadsplikt dersom de gjelder innenfor tildelt lokalitet, og så fremt de ikke innebærer en forverring av “miljøtilstanden i resipienten, for eksempel strandsonen”. Som eksempel nevnes utskiftning av anlegget, som enkelte anleggsdeler.<sup>79</sup>

Ved endring av fortøyninger og førslanger utenfor lokaliteten kan det være aktuelt med forenklet søknadsbehandling. Oppdretteren må fortsatt søke om endringen, men fylkeskommunen sender så denne kun til Kystverket, som ut fra ferdselsmessige hensyn avgjør om endringen kan tillatelse eller ikke. Kommunen, Fylkesmannen og Fiskeridirektoratet skal også få anledning til å uttale seg om endringen i forhold til sine interesser.

Endelig vedtak om lokalitetstillatelse må føres riktig inn i akvakulturregisteret, jf. akvakulturloven § 4 annet ledd, jf. § 18 første ledd. Dette er en forutsetning for å kunne drive lovlig oppdrett. Akvakulturregisteret gir informasjon om akvakulturtiltalsers innhold, samt rettigheter og heftelser knyttet til tillatelsene (eksempelvis pant). Formålet med registeret er å gi rettsvern til tillatelsene og disposisjoner tilknyttet disse.<sup>80</sup>

#### 4.7.1 Akvakulturmyndighetenes skjønnsmessige kompetanse

Gjennom akvakulturloven § 4, jf. § 6, er departementet gitt en skjønnsmessig kompetanse til å fatte vedtak om tillatelse til akvakultur. Dette fremgår av ordlyden i bestemmelsen hvoretter departementet “kan gi tillatelse”. Med en litt annen formulering er samme skjønnsfrihet fastslått i første setning i laksetildelingsforskriften § 30. Denne skjønnsfriheten innebærer at søkeren ikke har rettskrav på å få tillatelse til etablering av oppdrettsanlegg, selv om alle vilkår skulle være oppfylt. Skjønnsfriheten innebærer også at domstolene i utgangspunktet ikke kan overprøve akvakulturmyndighetenes konkrete vurderinger og beslutninger.

Ordlyden i akvakulturloven § 4 gir departementet (som i relasjon til lokalitetstillatelsen har videredelegert kompetansen til fylkeskommunen) en vid adgang til å vurdere om det skal gis

---

<sup>79</sup> Fiskeridirektoratet (2015) pkt. 3.2

<sup>80</sup> Se forskrift 28. desember 2005 nr. 1706 om Akvakulturregisteret § 1

tillatelse, hvilket innhold denne skal ha og eventuelt på hvilke vilkår. Forarbeidene til bestemmelsen nevner eksempelvis at søknader “kan avslås med grunnlag i kunnskapsnivået om drift med den aktuelle art, driftsform eller lokalitet”, eller fordi en “ønsker å fremme enkelte former for akvakultur på bekostning av andre”.<sup>81</sup> I realsjon til lokalitetsklareringen etter laksetildelingsforskriften § 30 innebærer skjønnsfriheten at fylkeskommunen ikke er bundet av Mattilsynets, Kystverkets og Fylkesmannens tillatelser. Heller ikke er den bundet av at øvrige vilkår i bestemmelsen er oppfylt. Fylkeskommunen har en skjønnsmessig kompetanse til å avslå en lokalitetssøknad etter en nærmere selvstendig vurdering.

Det vil imidlertid alltid ligge en juridisk grense for utøvelsen av det frie skjønn, basert på ulovfestede forvaltningsrettslige prinsipper om myndighetsoverskridelse.<sup>82</sup> Domstolene har adgang til å prøve hvorvidt forvaltningen har holdt seg innenfor denne grensen. For det første må forvaltningen ha saklig grunn til å avslå søknader som ellers oppfyller lovens vilkår. Dette innebærer at forvaltningen ikke har adgang til å vektlegge utenforliggende hensyn når den avgjør hvorvidt tillatelse skal gis eller ikke. For det andre ligger det en grense i forbudet mot usaklig forskjellsbehandling, som blant annet innebærer at like søknader skal behandles likt, et prinsipp som i dag er lovfestet i Grunnloven § 98. For det tredje kan domstolene prøve hvorvidt en beslutning er kvalifisert urimelig ut fra de faktiske forholdene i en konkret sak.<sup>83</sup>

Bestemmelsene i laksetildelingsforskriften § 30 bokstav c) og d) setter i tillegg grenser for fylkeskommunens skjønn. Bestemmelsene angir absolutte kompetansegrenser, da det vil være lovstridig dersom fylkeskommunen gir en lokalitetstillatelse uten at vilkårene i bokstav c) og d) er oppfylt. Slike kompetanseregler kan domstolene alltid prøve.

Da ansvaret for lakseoppdrettsnæringen er fordelt mellom flere sektorer og forvaltningsnivåer, skapes det rom for ulike skjønnsvurderinger og praksis. Dette søkes gjerne avhjulpet gjennom utarbeidelse av veiledere, rundskriv og retningslinjer. Der slikt ikke finnes blir det skjønnsmessige spillerommet større. Flere og oppdaterte veiledere som i større grad angir rammene for akvakulturmyndighetenes skjønn, kan gi mer forutsigbarhet og lette saksbehandlingen. Eksempelvis kunne det vært hensiktsmessig med en veileder for fylkeskommunens interesseavveining etter laksetildelingsforskriften § 30 bokstav b), om blant annet vektingen av ulike hensyn, interesser og høringsuttalelser.

---

<sup>81</sup> Se Ot.prp. nr. 61 (2004-2005) s. 57

<sup>82</sup> Eckhoff og Smith (2010) s. 282-283

<sup>83</sup> Eckhoff og Smith (2010) s. 405-423

## 5 Planlegging av sjøareal til akvakultur etter pbl.

### 5.1 Innledning

Pbl. strekker seg ut til én nautisk mil utenfor grunnlinjene, jf. pbl. § 1-2 annet ledd. Temaet for dette kapittelet er kommunens rolle som planleggingsmyndighet og tilrettelegger for akvakulturvirkosomhet i disse sjøområdene. Som vi har sett er det departementet og fylkeskommunen som forestår forvaltningen av akvakulturnæringens nærmere arealbruk, deriblant tildeling av lokalitetstillatelser. Dette skjer imidlertid først etter at kommunen gjennom sine planprosesser har bestemt hvilke områder som skal være tilgjengelige for akvakultur eller eventuelt uregulerte (og dermed i teorien åpne for alt).

Innledningsvis redegjøres det for plansystemet i pbl. (5.2), med hovedfokus på arealplanen (5.2.1) og reguleringsplanen (5.2.2). Deretter ser jeg nærmere på kommunens materielle kompetanse ved vedtakelse av arealplaner med akvakultur som arealformål (5.3). Her reiser det seg flere interessante problemstillinger. Jeg har valgt å undersøke nærmere hvorvidt kommunen har adgang til å stille tilleggskrav til akvakulturnæringen (5.4). Selv om kommunen har planleggingsmyndighet i sine områder, har statlige organer flere styringsmuligheter som setter rammer for kommunen (5.5). I denne forbindelse vil jeg redegjøre for innsigelsesinstituttet og nasjonale forventninger om vekst i oppdrettsnæringen som innsigelsesgrunnlag (5.5.1). Jeg vil også synliggjøre hvordan hensynet til det kommunale selvstyret ivaretas i innsigelsessaker omhandlende ekskludering av akvakultur i arealplanen (5.5.2).

### 5.2 Plan- og bygningslovens plansystem

Planlegging av arealbruken er gjennom pbl. lagt til nasjonalt, regionalt og lokalt nivå, jf. pbl. § 3-2 første ledd. Loven er sektorovergripende, som innebærer at alle samfunnssektorer, både offentlige og private, i utgangspunktet er bundet av den. Det meste av arealplanleggingen er lagt til kommunen. Da planleggingen skal ivareta både nasjonale, regionale og lokale interesser, bidrar imidlertid også sentrale myndigheter. Fylkeskommunen som regional planmyndighet skal etter § 3-4 annet ledd utarbeide “regional planstrategi, regionale planer og regional planbestemmelse” etter reglene i pbl. kapittel 8 og 9. Departementet som statlig planmyndighet gir føringer for regional og lokal arealbruk gjennom nasjonale forventninger, statlige planretningslinjer og planbestemmelser, jf. § 3-5 første ledd, jf. lovens kapittel 6.

Regionale og statlige planmyndigheter skal også *medvirke* i den kommunale planleggingen, jf. § 3-2 tredje ledd. Blant annet skal de komme med innspill når kommunens planprogram er til høring, dersom planen kan komme i konflikt med viktige regionale eller nasjonale hensyn og interesser, jf. §§ 4-1 tredje ledd og 5-2 første ledd. Hvorvidt regionale og statlige myndigheter

medvirker i denne prosessen får betydning for en eventuell senere innsigelsesrett, jf. § 5-5 tredje ledd. Innsigelse behandles nærmere i kapittel 5.6 nedenfor.

Planverktøyene i pbl. er kommunenes viktigste virkemidler for å kontrollere areal- og ressursutnyttelsen i sine områder, herunder sjøområdene. Loven legger opp til at kommunen selv avgjør hvilke områder den ønsker avsatt til eksempelvis småbåthavn eller lakseoppdrett. Kommunen må imidlertid rette seg etter regionale og statlige føringer og planer, der slike finnes. Kommunal planlegging omfatter kommunal planstrategi, kommuneplan (herunder samfunnsdel og arealdel) og reguleringsplan. I det følgende vil fokuset ligge på kommuneplanens arealdel. Reguleringsplaner berøres kun der slike kan være aktuelle i tilknytning til etablering av akvakulturanlegg.

For en generell fremstilling av planlegging etter pbl. kan det blant annet vises til Hans Christian Bugges ”Lærebok i miljøforvaltningsrett”<sup>84</sup> og Inge Lorange Backers ”Innføring i naturressurs- og miljørett”<sup>85</sup>.

### 5.2.1 Arealplan

Kommuneplanens arealdel er den viktigste planen for oppdrettsnæringen og skal etter pbl. § 11-5 annet ledd første punktum angi hovedtrekkene i arealdisponeringen i kommunen, og fastsette rammer og betingelser for hvilke nye tiltak og ny arealbruk som kan igangsettes. Dette gjøres gjennom angivelse av hoved- og underformål opplistet i § 11-7, og for oppdrettsnæringen er det særlig arealformålet i nr. 6 som er aktuelt. Gjennom bruk av hensynssoner, jf. § 11-8, kan det i planen også angis hvilke viktige hensyn som må ivaretas ved arealdisponeringen.

Departementet uttrykker i lovens forarbeider nødvendigheten av en samlet og langsiktig arealplan “for å sikre en planmessig og forsvarlig arealutnytting, og for å beskytte arealene mot uoverveide arealinngrep...”.<sup>86</sup> Arealplanens langsiktighet fordrer at den utformes med en viss fleksibilitet som muliggjør innpass av nye behov og muligheter i fremtiden. Det følger av pbl. § 11-6 første ledd at arealplanen er rettslig bindende, som innebærer at det ikke kan igangsettes nye tiltak i strid med planens angitte arealformål- og bestemmelser. Her er lovgivningen samordnet, i det kontrollen med at akvakulturanlegg ikke strider med arealplanen er en del av saksbehandlingen etter akvakulturloven § 6, jf. § 15, samt laksetildelingsforskriften § 30 bokstav d).

---

<sup>84</sup> Bugge (2015)

<sup>85</sup> Backer (2012)

<sup>86</sup> Jf. Ot.prp. nr. 32 (2007-2008) s. 210 og 211

Arealplanen skal bestå av et plankart, planbestemmelser og planbeskrivelse, jf. pbl. § 11-5 annet ledd annet punktum. Planbeskrivelsen skal omfatte en konsekvensutredning, som innebærer en vurdering av “planens virkninger for miljø og samfunn”, jf. § 4-2 annet ledd. I følge forarbeidene skal utredningen også “redegjøre for hvordan nasjonale politikk mål, f. eks statlige planretningslinjer og arealretningslinjer i regional plan, er ivaretatt og fulgt opp.”<sup>87</sup> Departementet fremhever videre at plankartet, med angitte arealformål og hensynssoner, ikke skal inneholde flere restriksjoner enn det saklig sett er behov for, derav formuleringen “i nødvendig utstrekning” i § 11-5 tredje ledd. Ut fra den enkelte kommunes situasjon avgjør den selv hvor konkret den ønsker å angi arealformålene og eventuelle hensynssoner.<sup>88</sup>

## 5.2.2 Reguleringsplan

Reguleringsplaner etter pbl. kapittel 12 er mer detaljerte arealplaner, enten utformet som en detaljplan for et avgrenset område (områderegulering), eller for et konkret tiltak (detaljregulering), jf. pbl. § 12-1 fjerde ledd, jf. §§ 12-2 og 12-3. Etter § 12-1 annet ledd er det kommunestyrets oppgave å sørge for utarbeidelse av reguleringsplaner, enten der det er fastsatt i arealplanen gjennom § 11-9 nr. 1, eller der det ellers er behov for en mer detaljert plan for å sikre forsvarlig planavklaring og gjennomføring av tiltak. I § 12-5 angis arealformålene som kan settes i en reguleringsplan, og disse er i stor grad sammenfallende med arealformålene i kommuneplanens arealdel. Etter § 12-4 første ledd har reguleringsplanen også samme bindende rettsvirkning som arealplanen.

For “større bygge- og anleggstiltak og andre tiltak som kan få vesentlige virkninger for miljø og samfunn”, er det i utgangspunktet påkrevd med reguleringsplan, jf. pbl. § 12-1 tredje ledd. Etter forarbeidene er ikke tiltakets størrelse nødvendigvis avgjørende, men derimot hvor omfattende eller usikre tiltakets virkninger er for omgivelsene.<sup>89</sup> Det kan likevel tenkes at etablering av et oppdrettsanlegg alene ut fra størrelsen på anlegget vil utløse reguleringsplikt. Et oppdrettsanlegg kan også anses som et “tiltak som kan få vesentlige virkninger for miljø og samfunn”, eksempelvis der det plasseres i et sårbart sjøområde. Hvorvidt tiltaket utløser reguleringsplikt vil i begge tilfeller bero på en konkret vurdering ut fra forholdene på stedet og i saken.

Av Kommunal- og moderniseringsdepartementets rundskriv H-6/18 fremgår det imidlertid at det normalt ikke vil være nødvendig med reguleringsplan for akvakulturanlegg, da arealpla-

---

<sup>87</sup> Jf. Ot.prp. nr. 32 (2007-2008) s. 211

<sup>88</sup> Jf. Ot.prp. nr. 32 (2007-2008) s. 211

<sup>89</sup> Jf. Ot.prp. nr. 32 (2007-2008) s. 228



nen og saksbehandlingen etter akvakulturlovgivningen vil gi de nødvendige avklaringer og rammer for virksomheten.<sup>90</sup> Poenget er at det kan anses uhensiktsmessig med reguleringsplikt, der tiltaket er gjenstand for en så omfattende vurdering og behandling etter annet regelverk.

Ytterligere et argument mot at akvakulturanlegg utløser reguleringsplikt, er at søknader om slike anlegg i sjø er unntatt fra kravet om byggetillatelse etter pbl. § 20-6, jf. forskrift 26. mars 2010 nr. 488 om byggesak (byggesaksforskriften) § 4-3 første ledd bokstav f). Dette betyr at kommunen ikke skal gi tillatelse til etablering av akvakulturanlegg, dette gis av akvakulturmyndighetene etter akvakulturloven og laksetildelingsforskriften. Av pbl. § 12-1 tredje ledd annet punktum fremgår det at *byggetillatelse* til slike tiltak som nevnt i første punktum ikke gis før det foreligger reguleringsplan [min uthevelse]. Men dette gjelder altså ikke akvakulturanlegg, da slike anlegg er unntatt fra kravet om byggetillatelse. Sammenhengen i regelverket tilsier dermed at reguleringsplanplikt ikke utløses i lokalitetssaker.<sup>91</sup> Gode grunner taler for at lovgiver har ment at behandlingen etter sektorlovene er like grundig som reguleringsplanbehandlingen etter pbl., og at man ut fra effektivitetshensyn og hensynet til å unngå dobbeltbehandling derfor unntar akvakulturanlegg fra reguleringsplikt.<sup>92</sup>

Det finnes imidlertid et vesentlig argument mot å anlegge en slik forståelse av regelverket. Akvakulturanlegg er ikke nevnt i pbl. § 12-1 tredje ledd tredje punktum, som spesifikt unntar visse konsesjonspliktige tiltak fra kravet om reguleringsplan. Dette trekker sterkt i retning av at reguleringsplanbehandling bør gjelde for akvakulturanlegg i sjøen. Dersom lovgivers tanke var at akvakulturanlegg (som er et konsesjonspliktig anlegg på linje med eksempelvis anlegg for produksjon av energi) ikke skulle omfattes av reguleringsplanplikten, burde slike anlegg vært eksplisitt nevnt i ordlyden i § 12-1 tredje ledd tredje punktum.

Det er vanskelig å konkludere klart med hva lovgivers vilje rundt dette spørsmålet har vært. Hensynet til en effektiv og samordnet saksbehandling i lokalitetssaker, jf. akvakulturloven § 8 første ledd og pbl. § 1-1 annet ledd, herunder å unngå dobbeltbehandling, trekker i retning av at departementets syn i det ovennevnte rundskrivet legges til grunn som hovedregelen. Det avgjørende i så måte er at saker om etablering av oppdrettsanlegg gjennomgår en forsvarlig behandling, selv om det ikke gjelder et krav om reguleringsplan. Ønsker lovgiver en endret praksis her er dette fullt mulig gjennom å presisere, i et rundskriv eller gjennom lovendring, at det skal utarbeides reguleringsplan.

---

<sup>90</sup> Kommunal- og moderniseringsdepartementet (2018) s. 7 og 10

<sup>91</sup> Jf. også Mellbyes synspunkt i Mellbye (2018) s. 133. Mellbye finner også støtte for sitt syn i Rt. 2009 s. 354.

<sup>92</sup> Se Ot.prp. nr. 45 (2007-2008) s. 316 og Fiskejuss.no (2017)

### 5.3 Kommunens materielle plankompetanse ved regulering av sjøområdene gjennom arealplaner

Utgangspunktet er som nevnt i kapittel 4.2 at sjøarealene er et fellesgode som eies av fellesskapet. Dette innebærer at der det ikke eksisterer noen nærmere regulering er det i grunnen “fritt frem” for hvem som helst til å foreta seg hva som helst, innenfor rammene av den private eiendomsretten og eventuelt annet relevant regelverk. Ønsker kommunen kontroll med areal- og ressursbruken i sjøen, må den derfor regulere sjøområdene gjennom mer eller mindre detaljerte arealplaner.

I takt med oppdrettsnæringens vekst har planlegging i sjøområdene blitt stadig viktigere og mer utfordrende. Når presset på arealene og belastningen på ressurser og miljø øker, vil også sjansen for brukerkonflikter øke. For lakseoppdrett i kystsonen krever dette større grad av areal- og konfliktavklaring og samordning tidlig i planprosessen. Samordning er fremhevet som et sentralt prinsipp i pbl. §§ 1-1 annet ledd og 3-1 annet ledd, og omhandler både samordning mellom statlig, regionalt og lokalt planleggingsnivå, og mellom planmyndighetene og akvakulturmyndighetene.<sup>93</sup> Jo større avklaring gjennom bindende arealplaner, jo mer begrenset blir akvakulturmyndighetenes handlingsrom ved tildeling av lokaliteter.<sup>94</sup>

#### 5.3.1 Hovedformål og underformål i arealplanen

For å etablere oppdrettsanlegg i kystsonen krever akvakulturlovgivningen som tidligere nevnt at det aktuelle området åpner for akvakultur i arealplanen, eventuelt at det dreier seg om et uregulert område. Det er særlig pbl. § 11-7 annet ledd nr. 6, som angir hovedformålet “bruk og vern av sjø og vassdrag, med tilhørende strandsone”, som kan anvendes for å regulere sjøarealene. Kommunen kan imidlertid også anvende øvrige hovedformål i § 11-7 annet ledd så langt disse passer (eksempelvis ”bebyggelse og anlegg”, jf. § 11-7 annet ledd nr. 1).

Hovedformålene i § 11-7 annet ledd kan utdypes nærmere med underformål. Disse er uttømmende angitt i samme bestemmelse. Akvakultur er fastslått som eget underformål i nr. 6, sammen med “ferdsel, farleder, fiske,...drikkevann, natur- og friluftsområder hver for seg eller i kombinasjon”. I forskrift 26. juni 2009 nr. 861 om kart, stedfestet informasjon, arealformål og kommunalt planregister (kart- og planforskriften), vedlegg I A, er det gitt nærmere bestemmelser om hvilken arealbruk som er lovlig under disse ulike underformålene. I områder avsatt til akvakultur fremgår det at kommunen kan spesifisere dette til å gjelde “akvakulturanlegg i sjø og vassdrag” eller “akvakulturanlegg i sjø og vassdrag med tilhørende landanlegg”.

<sup>93</sup> Se også samordningsplikten i akvakulturloven § 8 første ledd

<sup>94</sup> Som fremhevet av Ingunn Elise Myklebust i Myklebust (2018b) s. 179

Kommunen kan velge å avsette sjøareal til akvakultur som enbruksområder ( gjerne kalt A-områder). Det er da viktig at det avsettes store nok områder til at anleggenes fortøyninger omfattes, eventuelt at arealene rundt A-området avsettes til kombinerte formål der fortøyninger kan inngå. Dersom kommunen avsetter svært avgrensede A-områder, som eksempelvis tilsvarer anleggenes faktiske utstrekning (inkludert fortøyninger og eventuelt fôrflåte), gis oppdretterne lite rom for fleksibilitet. Det vil i slike tilfeller ikke være mulig å endre anleggenes plassering med mindre det innvilges dispensasjon fra planen. Endring på lokaliteten kan eksempelvis være nødvendig der nye strømmålinger viser at nåværende plassering ikke er optimal, og at en mindre dreining av anleggene vil bedre forholdene. Kommunen bør være bevisst slike problemstillinger. Planlegging av akvakultur som enbruksområder stiller høye krav til kommunens kunnskap om hva som utgjør egnede lokaliteter, hvilke områder i kommunen som kan oppfylle disse kravene og som samtidig ikke er i konflikt med andre interesser.

Det er vanlig å kombinere ulike underformål i sjøområdene. Man angir gjerne da at sjøområdet er avsatt til flerbruksformål/kombinerte formål. Da akvakultur, i motsetning til øvrige underformål i pbl. § 11-7 nr. 6, gjerne innebærer en eksklusiv bruk av sjøområdet, er det ikke alltid hensiktsmessig at dette inngår i flerbruksformålet. Velger kommunen å avsette områder til flerbruk fordrer det kunnskap og bevissthet om hvilke formål som er forenlige. Småbåthavn og akvakulturanlegg er et typisk eksempel på arealformål som ikke er lett å kombinere, mens fiske, ferdsel og friluftsområder vanligvis passer godt sammen.<sup>95</sup> Dette illustrerer også hvorfor det kan være behov for å foreta nærmere presiseringer i arealplanen, som jeg kommer tilbake til i kapittel 5.3.2.

Kommunen kan velge å begrense arealplanen til bare å angi hovedformålet. Alle de opplistede underformålene, også akvakultur, inngår da i hovedformålet. I slike tilfeller er kommunens ønske gjerne å holde alle muligheter åpne og ikke stenge for noe virksomhet. Ulempen ved slik planlegging (til flerbruksformål) er at arealplanen da utgjør et svakt styringsverktøy. Flerbruksformål som inkluderer akvakultur anvendes typisk av kommuner der akvakultur er lite aktuelt, eller der akvakultur er en viktig næringsvei. I områder avsatt til flerbruk skal det foretas en konsekvensutredning som omfatter konsekvensene av den valgte arealbruken (dvs. alle underformålene), i hele området.<sup>96</sup> Det vil for eksempel ikke være tilstrekkelig å konsekvensutrede arealbruk bare innenfor underformålet ferdsel, eller bare konsekvensutrede en del av området, eksempelvis området med mest aktivitet.

---

<sup>95</sup> Kommunal- og moderniseringsdepartementet (2018) s. 16

<sup>96</sup> Kommunal- og moderniseringsdepartementet (2018) s. 9

I flerbruksområder vil det være adgang til å etablere akvakulturvirksomhet, så fremt akvakultur ikke eksplisitt er unntatt. Kommunen kan likevel gå imot etablering av en lokalitet dersom den mener at eksempelvis fiske eller friluftsliv heller bør prioriteres i det aktuelle tilfellet.<sup>97</sup> Det blir da opp til fylkeskommunen å avveie interessene og fatte en endelig avgjørelse av arealbruken, all den tid kommunen ikke har angitt formålet mer detaljert, og akvakultur ikke strider med arealplanen. Manglende detaljeringsgrad i arealplanen er derfor uheldig, da det lett kan oppstå unødvendige konflikter mellom ulike interesser som kunne vært løst tidligere i planprosessen. Det er også uheldig da kommunen kan føle seg overkjørt av fylkeskommunens vedtak om lokalitetstillatelse i et flerbruksområde der kommunen kanskje har frarådet etablering. Men denne reduserte styringsmuligheten er prisen kommunen må betale ved unnlatelse av å konkretisere arealdisponeringen nærmere. Det kan synes som om kommunen ofte ikke er tilstrekkelig bevisst denne problematikken.

Som et eksempel kan det igjen vises til Sør-Trøndelag fylkeskommunes vedtak (27.02.2015) om lokalitetstillatelse til SalMar Farming AS.<sup>98</sup> Her hadde kommunen avsatt det aktuelle området til flerbruksformål uten nærmere presiseringer. Kommunen frarådet så etablering av akvakulturanlegget, blant annet på grunn av et krabbefelt. I fylkeskommunens interesseavveining ble ikke dette vektlagt i nevneverdig grad, da kommunen i planarbeidet ikke hadde ansett krabbefeltet for å være så viktig at det ble presisert som et eget underformål.

### 5.3.2 Bestemmelser til arealformål

Der kommunen kun har angitt hovedformålet i arealplanen, skal det “i nødvendig utstrekning gis bestemmelser som klargjør vilkårene for bruk og vern av arealene”, jf. pbl. § 11-7 tredje ledd. Man kan se det slik at bestemmelsen søker å minske det potensielle konfliktnivået som kan oppstå i situasjoner som nevnt ovenfor, der kommunen eksempelvis angir flerbruk for et sjøområde.

Bestemmelsen innebærer at selv om underformål utelates, skal arealformålet suppleres med viktige bestemmelser som en del av den samlede arealplanen. Som nevnt plikter imidlertid kommunen bare å gjøre dette der det er “nødvendig”. Kommunen gis her en viss skjønnsfrihet, og det beror på en konkret skjønnsmessig vurdering om, og i hvilken grad, det er “nødvendig” å presisere planen nærmere. I følge forarbeidene innebærer ordlyden videre at det bare kan gis “bestemmelser som det ut fra et samfunnsmessig synspunkt er et saklig begrunnet behov for å vedta.”<sup>99</sup> Det kunne vært ønskelig at pbl. § 11-7 tredje ledd inneholdt et større

---

<sup>97</sup> Kommunen uttaler seg om slikt ved mottakelse av lokalitetssøknad fra fylkeskommunen, se kapittel 4.7.

<sup>98</sup> Se vedlegg II

<sup>99</sup> Jf. Ot.prp. nr. 32 (2007-2008) s. 223-224

element av planplikt, slik at det ikke var rom for kommunen til å unnlate og klargjøre vilkårene for arealbruken.

Presiseringer av hovedformålet kan gjøres gjennom generelle bestemmelser etter pbl. § 11-9 og bestemmelser etter §§ 11-10 og 11-11. Kommunens detaljeringsmuligheter er uttømmende angitt i hver av disse bestemmelsene, noe som dermed setter grenser for kommunens handlingsrom. Det vil være hver enkelt kommunes behov for avklaring rundt arealbruken, som er avgjørende for valg av detaljeringsgrad.<sup>100</sup> Til hovedformålet “bruk og vern av sjø og vassdrag...” angir § 11-11 rammene for de aktuelle presiseringene kommunen kan gjøre. Igjen er det presisert at det kun kan gis bestemmelser “i nødvendig utstrekning”. Hva gjelder areal avsatt til akvakultur er det særlig § 11-11 nr. 3, 4 og 7 som er aktuelle.

Etter § 11-11 nr. 3 kan det gis bestemmelser om “bruk og vern av vannflate, vannsøyle og bunn”. Kommunen kan da eksempelvis angi nærmere kriterier for oppdrettsanleggenes plassering. Videre innebærer bestemmelsen at sjøen ses med et tredimensjonalt blikk, og at kommunen kan velge ulike arealformål for hhv. vannflaten, vannsøylen og sjøbunnen. Oppdrettsanlegg beslaglegger som tidligere nevnt ofte alle tre sjiktene, da anleggets fortøyninger gjerne går på skrå fra anlegget i overflaten og nedover i sjøen, med forankring på bunnen. Ved valg av akvakultur som underformål kan dermed kommunen kun i begrenset grad velge å differensiere bruken i vannflaten, vannsøylen og på bunnen.

Der sjøareal er avsatt til rene akvakulturområder vil overflaten og vannsøylen under anlegget være helt okkupert og hindre annen bruk. Det vil imidlertid være mulig å dele opp arealene og avsette noe til kombinerte formål som naturområde, ferdsel, friluftsliv og akvakultur (gjærne kalt NFFA), jf. § 11-7 annet ledd nr. 6. Til disse underformålene kan det vedtas en planbestemmelse om at det kun tillates akvakultur fra eksempelvis 25 meters dyp. Det åpnes da for at fortøyninger fra et anlegg, lokalisert i et rent akvakulturområde, kan gå inn i NFFA-området (fra 25 meters dyp og ned til bunnen), samtidig som overflaten og vannsøylen er forbeholdt naturområde-, ferdsel- og friluftslivformål.

Som et eksempel på slik kombinert bruk av arealformål og planbestemmelser kan det vises til kommuneplanens arealdel i Bodø kommune, vedtatt i juni 2018.<sup>101</sup> Her har kommunen valgt å avsette et areal ytterst i Mistfjorden til hovedformålet “bruk og vern av sjø og vassdrag...”, jf. pbl. § 11-7 annet ledd nr. 6. Arealet er videre angitt med underformål; et rent akvakulturområde og et tilgrensende flerbruksområde med kombinerte formål, som ytterligere er presisert gjennom bruk av planbestemmelser.

---

<sup>100</sup> Se Ot.prp. nr. 32 (2007-2008) s. 217

<sup>101</sup> Se Bodø kommune: *Kommuneplanens arealdel 2018-2030*, s. 53-55, med tilhørende plankart.

De mulighetene § 11-11 nr. 3 gir til differensiert bruk av sjøområdet, bidrar til at kommunen kan foreta en bedre arealutnyttelse i sjøen. Det gir kommunen større handlingsrom, flere valgmuligheter og minsker potensialet for arealbrukskonflikter. Uten bestemmelsen ville kommunen vært tvunget til å avsette større areal til akvakultur, da området måtte vært stort nok til å omfatte fortøyningene til et anlegg. Alternativt måtte kommunen ekskludert enten akvakulturområdet eller det tilgrensende flerbruksområdet.

Etter pbl. § 11-11 nr. 4 kan det i arealplanen gis bestemmelser om “å tillate nødvendige bygninger, mindre anlegg og opplag i 100-metersbeltet langs sjøen med sikte på” blant annet “akvakultur”. Bestemmelsen må ses i sammenheng med det generelle forbudet mot tiltak i 100-metersbeltet langs sjøen etter pbl. § 1-8. Gjennom § 11-11 nr. 4 gis kommunen mulighet til å foreta en helhetlig og sammenhengende planlegging for både sjø- og landområdet. I relasjon til akvakultur kan det eksempelvis være aktuelt å gi bestemmelser som tillater mindre bygninger for utstyr i tilknytning til anlegget, lagringsplass til merder osv. i strandsonen.

Etter pbl. § 11-11 nr. 7 kan kommunen gi bestemmelser om, herunder begrense, “hvilke artsgrupper eller arter av akvakultur som enkeltvis eller i kombinasjon kan etableres”. I forarbeidene til bestemmelsen fremgår det at følgende artsgrupper kan være aktuelle: “- laks, ørret og regnbueørret, - andre anadrome fiskearter, - katadrome fiskearter, - marine fiskearter, - bløtdyr, krepsdyr og pigghuder”.<sup>102</sup> Kommunen kan altså velge å åpne et område for akvakultur, men samtidig bestemme at det eksempelvis kun er tillatt med torskeoppdrett, eller at all oppdrett er tillatt unntatt laks- og ørretoppdrett.

Ulike former for oppdrett kan ha ulike behov for areal og plassering, og ulike avstandskrav i forhold til annen oppdrettsvirksomhet og vernede laksevasdrag. Mellom lakse- og ørretoppdrettsanlegg kreves eksempelvis større avstand (av hensyn til smittespredningsfare) enn mellom oppdrettsanlegg for blåskjell. Gjennom § 11-11 nr. 7 gis dermed kommunen mulighet til å påvirke arealbeslaget, aktivitetsnivået, samt det estetiske uttrykket, da anleggene ser forskjellig ut for ulike typer oppdrett.<sup>103</sup> I forarbeidene pekes det på at bestemmelsen åpner opp for et høyt detaljeringsnivå i planleggingen, men at dette samtidig gir mindre fleksibilitet. Følgelig er det både fordeler og ulemper ved detaljstyring. Arealplanen med tilhørende planbestemmelser er rettslig bindende. Om kommunen senere skulle ønske å tillate oppdrett av en annen art enn det som fremgår av planen, kreves det dispensasjon eller planendring med ny høringsrunde osv. Et høyt detaljeringsnivå fordrer gode lokalkunnskaper hos kommunen, kunnskaper om ulike arter og hva som er egnede lokaliteter, herunder kunnskap om dybdefor-

---

<sup>102</sup> Jf. Ot.prp. nr. 32 (2007-2008) s. 225

<sup>103</sup> Se Ot.prp. nr. 32 (2007-2008) s. 225

hold og topografi. Kommunen bør også tenke langsiktig og være bevisst at både oppdrettsnæringen og behovene i sjøområdene endres raskt. En for detaljert plan er derfor ikke alltid hensiktsmessig.

#### **5.4 Kommunens adgang til å stille tilleggskrav til akvakulturnæringen ved vedtakelsen av arealplaner**

Fylkeskommunen gir lokalitetstillatelse og stiller eventuelle vilkår i forbindelse med denne. Kommunens oppgave er som nevnt å avgjøre i hvilke sjøområder det kan drives oppdrettsvirksomhet. Et aktuelt spørsmål er om kommunen i arealplanen har anledning til å stille tilleggskrav eller strengere krav til oppdrettsnæringen, enn det som følger av oppdretts- og/eller lokalitetstillatelsen. Kan eksempelvis kommunen åpne for akvakultur i arealplanen, og så i tillegg stille krav om eksempelvis kun lukkede anlegg? Eller kan kommunen vedta strengere miljøkrav til driften av anlegget, enn det Mattilsynet og Fylkesmannen har bestemt etter sine regelverk? Spørsmålene omhandler kommunens rettslige handlingsrom holdt opp mot akvakulturmyndighetenes kompetanse. Mer konkret dreier det seg om i hvilken grad kommunen kan anvende plan- og bygningslovens regler om areal- og ressursutnyttelse på et område som også er styrt av sektorlover.

Samordningsprinsippet står sentralt i pbl. jf. § 1-1 annet ledd, og i akvakulturloven § 8. Sistnevnte bestemmelse oppstiller en samordningsplikt, som innebærer at alle sektortillatelser, uttalelser og eventuelle dispensasjoner i forbindelse med en akvakulturtilatelse, skal samordnes på en slik måte at søkeren kan forholde seg til en helhetlig forvaltning.<sup>104</sup> Spørsmålet er om det gjelder et sektorprinsipp<sup>105</sup> ved samordningen og koordineringen av kommunens plankompetanse etter pbl. og akvakulturmyndighetenes kompetanse etter akvakulturlovgivningen. Dette tilsier i så fall at kommunen ikke kan stille slike krav til oppdrettsnæringen som inngår i de øvrige sektoretatenes ansvarsområder.

En aktuell sak som belyser problematikken er Tromsø kommunestyre sitt benkeforslag, vedtatt november 2018, som lød som følger: “Tromsø kommune tillater ikke flere oppdrettskonsesjoner og eksisterende konsesjoner forlenges ikke uten at det drives i lukkede anlegg.”<sup>106</sup> Forslaget har vakt sterke reaksjoner og fått både kritikk og ros i etterkant.<sup>107</sup> Et spørsmål er

---

<sup>104</sup> Se Ot.prp. nr. 61 (2004-2005) s. 62

<sup>105</sup> I forvaltningsrettslig forstand går sektorprinsippet ut på at hver sektoretat har ansvar for sitt, og bare sitt, fagfelt. Prinsippet bygger på tanken om et behov for å samle saker av en viss karakter hos etater som kan mye om nettopp dette fagfeltet. Se Smith (2015) s. 258 og 259

<sup>106</sup> Saksprotokoll fra kommunestyremøtet er tilgjengelig på [innsyn.tromso.kommune.no](http://innsyn.tromso.kommune.no), sak 186/18.

<sup>107</sup> Se blant annet Hagen (2018) og Moe (2018)

om Tromsø kommune har kompetanse til å stille det aktuelle kravet, eller om dette ligger til akvakulturmyndighetenes ansvarsområde.

Kravene til drift av oppdrettsanlegg (åpne eller lukkede anlegg etc.) reguleres blant annet av akvakulturdriftsforskriften, jf. forskriften § 3, som har hjemmel i både akvakulturloven, matloven og dyrevelferdsloven. Dette innebærer at forvaltningsansvaret for forskriften ligger hos Fiskeridirektoratet (for bestemmelsene som er hjemlet i akvakulturloven) og Mattilsynet (for bestemmelsene som er hjemlet i matloven og dyrevelferdsloven), jf. forskriften § 67. Derneft er det fylkeskommunen, som tildelingsmyndighet, som har det koordinerende ansvaret og som sammen med de øvrige sektoretatene (nevnt i akvakulturloven § 6 første ledd bokstav d)) har kompetanse til å gi tillatelse og stille vilkår. Kommunens ansvar, som planmyndighet og arealforvalter, er planlegging av areal- og ressursbruken gjennom fastsettelse av bindende arealplaner.<sup>108</sup> Dette trekker i retning av at det gjelder et sektorprinsipp i forvaltningen av akvakulturnæringen, noe som i utgangspunktet da tilsier at forslaget i Tromsø kommunestyre ikke er lovlig, fordi kommunen har overskredet sin kompetanse.

Praksis fra fylkeskommunen gir også støtte for dette synet. Eksempelvis kan det vises til Hordaland fylkeskommunes vedtak (24.01.2017) om tillatelse til etablering av oppdrettsanlegg for matfisk av laks og ørret på lokalitet Langøy i Lindås kommune.<sup>109</sup> I fylkeskommunes avveining av arealinteresser etter laksetildelingsforskriften § 30 bokstav b), uttales det at kommunens arealplaner på et overordnet nivå skal fastlegge arealbruken til akvakultur, og at næringen ellers reguleres av sektorlovgivningen. Fylkeskommunen fastslår deretter: “Ein kommune skal altså ikkje fastsette føresegner som gjeld typiske drifts- og næringsrelaterte forhold... Dette er tilhøve som er regulert gjennom anna regelverk og kor ulike sektormynde har tilsynsansvar.”

Kommunen kan åpne eller stenge områder for akvakultur, og ellers presisere bruken av sjøområdene innenfor rammene av pbl. §§ 11-7, 11-9 og 11-11. Som tidligere nevnt følger det av bestemmelsene at kommunens presiseringer bare skal skje “i nødvendig utstrekning”. Det har vært innvendt at denne ordlyden tilsier at kommunen ikke kan stille tilleggsvilkår. Hva som er nødvendig å kreve av næringen angående fysisk utforming, størrelse, drift, antall fisk osv., skal vurderes og avgjøres av sektoretatene som har særlig kompetanse innenfor feltet. Kommunen, med sin planfaglige kompetanse, anses ikke å være rette myndighet til å avgjøre dette.<sup>110</sup>

---

<sup>108</sup> Jf. blant annet pbl. § 3-3

<sup>109</sup> Vedtaket ligger som vedlegg V til oppgaven.

<sup>110</sup> I artikkelen “Tromsø kommune mangler virkemidler til å gjennomføre sitt nei til åpne anlegg” stiller advokat Ole-Marting Lund Andreassen spørsmål ved om krav om kun lukkede anlegg er “nødvendig”, når det er de



Ingen av bestemmelsene i pbl. §§ 11-7 nr. 6, 11-9 og 11-11 gir etter ordlyden isolert sett kommunen anledning til å sette driftsmessige krav til oppdrettsanlegg.<sup>111</sup> Kommunens materielle kompetanse er først og fremst å finne gjennom disse reglene om arealbruksformål. Ordlyden i § 11-11 nr. 3 og 7, om bestemmelser som kan gis til arealformålet “bruk og vern av sjø og vassdrag”, taler for at reglene er uttømmende. I utredningen i forkant av vedtakelsen av ny pbl. av 2008 fremgår det, gjennom et brev fra Fiskeridepartementet til Planlovutvalget, at departementet mente at kommunene bør “kunne fastsette positiv eller negativ avsetning av sjø til havbruk i en mer detaljert form enn i dag”.<sup>112</sup> Samtidig pekes det på at en “planlegging som i størst mulig grad skal ta inn i seg flest mulig aspekter ved en konsesjonsbehandling/eventuelt en form for rammetillatelse i et område, vil etter vår oppfatning også kunne spore til konflikter med omgivelsene i større grad enn å være avklarende”. Det fremheves på samme sted at en lokalitetssøknad “varierer mht. geografisk plassering i et A-område, hvilken art det søkes om å produsere, størrelse, driftsform m.v”, og at en “plan for et område på lokalitetsnivå blir der ved hypotetisk og svært arbeidskrevende når det ikke foreligger konkrete søknader”.<sup>113</sup> Både ordlyden og forarbeidene trekker dermed i retning av at disse bestemmelsene er uttømmende og ikke kan tolkes utvidende.<sup>114</sup>

Både lokalitetsgodkjenningssystemet (med den rollefordelingen det omfatter), pbl.s system og ordlyden i §§ 11-7, 11-9 og 11-11, synes altså å sette begrensninger for kommunens kompetanse til å stille tilleggskrav til akvakulturnæringen. Ytterligere et argument for at kommunen ikke skal ha denne kompetansen, er at det kan skape uforutsigbarhet og uklare ansvarsforhold dersom flere organer innehar den samme kompetansen.

På den andre siden kan det argumenteres for en “fra det mer til mindre”-betraktning. Når kommunen har kompetanse til helt å ekskludere akvakultur som formål i arealplanen, kan det anføres at den også må kunne gjøre det mindre; å sette strengere krav til anleggene og driften, der det først åpnes for akvakulturvirksomhet. Samtidig kan det argumenteres for at dersom lovgiver mente at kommunen skulle ha en slik detaljeringsadgang, ville det vært nærliggende at dette ble presisert eller formidlet i pbl. § 11-11 nr. 3 eller 7, som tilsynelatende uttømmende angir de nærmere bestemmelsene som kan settes til arealformålet “bruk og vern av sjø og vassdrag...”.

---

øvrige sektorene (især Mattilsynet) som skal vurdere blant annet miljøtilstand og smitterisiko i relasjon til etablering av oppdrettsvirksomhet. Se Fiskejuss.no (2018)

<sup>111</sup> Se gjennomgangen av kommunens plankompetanse foran i kapittel 5.3.1 og 5.3.2.

<sup>112</sup> Se NOU 2003: 14 s. 192

<sup>113</sup> Se NOU 2003: 14 s. 192

<sup>114</sup> Slik også Myklebust (2018b) s. 183

I kommunal- og moderniseringsdepartementets rundskriv H-6/18 uttaler departementet følgende: “Kommunene bør være svært tilbakeholdne med å sette vilkår for akvakultur som reguleres av annet sektorregelverk, i sine arealplaner. Vilkår for godkjenning og drift av akvakultur fastsettes i lokalitetsgodkjenningssystemet som koordineres av fylkeskommunen.”<sup>115</sup> Departementet gir med dette ikke et klart forbud mot å sette vilkår, jf. formuleringen “bør”. Samtidig inneholder uttalelsen en klar oppfordring til kommunen om å utvise stor tilbakeholdenhet, og sammen med resten av rundskrivet fremhever den kommunens rolle som arealforvalter, til forskjell fra de øvrige sektoretatenes rolle som forvaltere av oppdrettsnæringen, herunder forhold knyttet til drift.

Etter mitt syn er en nærliggende konklusjon etter dette at det er akvakulturmyndighetene, med fylkeskommunen som tildelingsmyndighet, som har kompetanse til å fastsette rammer knyttet til driftsmessige forhold. Kommunen som arealforvalter avsetter arealer til akvakultur, men kan ikke regulere teknisk utforming av anleggene, gjennom eksempelvis å begrense bruken av arealene til oppdrett kun i lukkede anlegg. Det skal dog understrekes at dette per i dag er en rettslig uavklart problemstilling.

Man kan spørre om det er urimelig at ikke kommunen kan stille visse krav til lakseoppdrettsnæringen. Det kan ikke være tvil om at hvordan oppdrettsvirksomheten i kystsonen drives angår kommunene. Det er kommunens sjøområde som utnyttes og utsettes for forurensning. Planlegging etter pbl. skal blant annet bidra til å oppnå lovens formål i § 1-1 første ledd om en “bærekraftig utvikling til beste for den enkelte, samfunnet og framtidige generasjoner”. Det kan anføres at lukkede anlegg er påkrevet dersom oppdrettsvirksomheten skal kunne videreutvikles og vokse bærekraftig og samtidig koeksistere med annet liv i sjøen. I dette perspektivet kan det argumenteres for at det er rimelig at kommunen, som det organet som skal bestemme arealbruken, gis kompetanse til å stille visse krav til oppdrettsnæringens bruk av sjøarealene.

Konsekvensen av å legge til grunn at kommunen de lege lata ikke kan stille tilleggskrav, er at dersom kommunen ønsker lakseoppdrett i sine sjøområder, men ikke i åpne anlegg, har den ikke annet valg enn helt å ekskludere oppdrett i arealplanen. Selv om dette kan fremstå som uheldig er det denne kompetansefordelingen lovgiver har valgt i saker om etablering av oppdrettsanlegg. Hensynet til kommunen er tenkt tilstrekkelig ivaretatt gjennom mulighetene den har i forbindelse med planprosessene, og som høringsinstans i lokalitetssaker.

---

<sup>115</sup> Kommunal- og moderniseringsdepartementet (2018) s. 11

## 5.5 Statlig og regional styring med kommunens planlegging til akvakultur

Kommunen har planleggingsmyndighet i sine sjøområder, men innenfor rammene av nasjonale og regionale mål og planer. Dette fremgår blant annet av pbl. § 11-1 første ledd som angir at kommuneplanen skal ivareta “både kommunale, regionale og nasjonale mål, interesser og oppgaver”, og at kommunen skal “legge retningslinjer og pålegg fra statlige og regionale myndigheter til grunn”.

Statlig styring begrunnes gjerne med at noen anliggender/tiltak, er av så stor nasjonal eller regional betydning at de ikke bør løses på lokalt nivå alene. Det reiser seg imidlertid flere prinsipielle spørsmål rundt kompetansefordelingen mellom de ulike myndighetsnivå i kystsonen. At kommunen blir mest berørt av arealbruken, og har lokalkunnskap, kan tilsi at den er best egnet til å avgjøre utnyttelsen av sjøområdene. På den andre siden kan kommunens planfaglige kompetanse være for dårlig, kommuegrensen bli for snever i ulike sammenhenger og kommuneøkonomi kan tillegges for stor vekt. Statlige og regionale fagmyndigheter kan slik sett ha bedre forutsetninger for å vurdere arealbruken i et større og mer helhetlig perspektiv.

På statlig nivå er det reglene om nasjonale forventninger, statlige planretningslinjer og planbestemmelser som setter de viktigste begrensningene for kommunens arealforvaltning. Per i dag eksisterer det ingen statlige planbestemmelser.<sup>116</sup> Det er gitt fem statlige planretningslinjer, men ingen av disse legger direkte føringer for kommunens planlegging til akvakultur i sjøområdene.<sup>117</sup> Det er imidlertid utarbeidet nasjonale forventninger til kommunal og regional planlegging som blant annet omhandler havbruk, og disse utgjør de viktigste føringene på dette området. De ulike statlige styringsmidlene må også ses i sammenheng med innsigelsesinstituttet i pbl. §§ 5-4 til 5-7, som er et viktig styrings- og kontrollmiddel i enkeltsaker.

### 5.5.1 Nasjonale forventninger og innsigelsesadgang når arealplanen ekskluderer akvakultur

Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging utarbeides av regjeringen hvert fjerde år. Etter ordlyden “skal” disse legges til grunn av kommunen ved planlegging etter loven, og danne grunnlaget for statens deltakelse i planleggingen, jf. pbl. § 6-1. Gjeldende nasjonale forventninger er fra 2015, og for havbruk (herunder akvakultur) lyder de som følger: “Fylkeskommunene og kommunene sikrer tilstrekkelig areal til fiskeri- og havbruksnæringen

---

<sup>116</sup> Rikspolitisk bestemmelse for kjøpesentre opphørte 1. juli 2018.

<sup>117</sup> “Statlige planretningslinjer for differensiert forvaltning av strandsonen langs sjøen”, kan være av relevans der kommunen ønsker sammenhengende arealplanlegging- og bruk mellom land og sjø, men legger ikke direkte føringer for akvakultur.

i kystzoneplanleggingen, og avveier dette mot miljøhensyn og andre samfunnsinteresser. Arealbehovet ses i et regionalt perspektiv.”<sup>118</sup> Forventningene samsvarer med det politiske målet om en femdobling av lakse- og ørretproduksjonen innen 2050.<sup>119</sup> Spørsmålet er hvilke rettslige konsekvenser det kan få for kommunen om den, tross slike forventninger, velger helt eller delvis å ekskludere akvakultur i arealplanen.

Ut fra pbl.s arbeidsfordeling mellom stat, region og kommune, samt hensynet til det kommunale selvstyret, kan ikke statlig eller regionalt organ formelt *pålegge* kommunen å avsette områder til akvakultur. Det kan imidlertid konstateres at kommunens valg om helt eller delvis å ekskludere akvakultur, kan være et brudd med de nasjonale forventningene og nasjonal politikk. Men er de nasjonale forventningene i tillegg et rettslig grunnlag for statlige og regionale organers adgang til å gripe inn overfor kommunen og overta vedtaksmyndigheten i planarbeidet? For å svare på dette er det nødvendig først å redegjøre kort for innsigelsesinstituttet.

Der statlige og regionale myndigheter mener at viktige overordnede interesser ikke er godt nok ivaretatt i planleggingen, åpner pbl. § 5-4 for at det kan fremmes innsigelse til forslag til kommuneplanens arealdel og reguleringsplan. Tas en innsigelse til følge innebærer det i korthet at kommunens myndighet til å treffe bindende arealplanvedtak, overtas av departementet (Kommunal- og moderniseringsdepartementet (KMD)), jf. §§ 5-6 første ledd siste setning, 11-16 annet ledd og 12-13 annet ledd. Innsigelsesinstituttet er dermed et statlig styringsmiddel og en kontrollmekanisme som begrenser det kommunale selvstyret.<sup>120</sup>

Etter pbl. § 5-4 første ledd er det “berørt statlig og regionalt organ” som kan fremme innsigelse.<sup>121</sup> I følge rundskriv H 2-/14 avgjør fagdepartementene hvilket organ som skal ha innsigelsesmyndighet og i utgangspunktet plasseres denne hos “et fagorgan på fylkesnivå eller regionalt nivå”.<sup>122</sup> Ved planforslag som ekskluderer akvakultur, er fylkeskommunen formelt innsigelsesorgan (etter ikrafttredelsen av forvaltningsreformen i 2010).<sup>123</sup> Dette må ses i sammenheng med at fylkeskommunen er tildelingsmyndighet i saker om lokalitetstillatelse, og dermed er det organet som har den nødvendige fagkompetansen.<sup>124</sup>

---

<sup>118</sup> Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging (2015) s. 17

<sup>119</sup> Se St.meld. 16 (2014-2015) s. 15

<sup>120</sup> Det kommunale selvstyret ble i 2016 lovfestet i Grunnloven § 49 annet ledd.

<sup>121</sup> I kapitlet drøftes ikke innsigelse fra andre kommuner eller Sametinget nærmere, jf. pbl. § 5-4 annet og tredje ledd.

<sup>122</sup> Kommunal- og moderniseringsdepartementet (2014) pkt. 2.2.1

<sup>123</sup> Se Fiskeridirektoratet (2015)

<sup>124</sup> Se Myklebust (2018a) s. 193

*Innsigelse mot arealplaner kan også fremmes på andre grunnlag, eksempelvis der statlige eller regionale myndigheter mener det er avsatt for mye areal til akvakultur. Fiskeridirektoratet eller Fylkesmannen kan eksempelvis begrunne innsigelser med at hensynet til henholdsvis fiskeriinteresser eller viktige naturverninteresser ikke er tilstrekkelig ivaretatt. Likeså kan Kystverket ut fra ferdsels- og sjø-sikkerhetsmessige hensyn fremme innsigelse mot arealplaner med områder avsatt til akvakultur. Av plasshensyn har jeg imidlertid kun valgt å se på innsigelsesadgangen der akvakultur helt eller delvis er ekskludert fra arealplanen.*

Hovedvilkåret for å kunne fremme innsigelse er at planen gjelder “spørsmål som er av nasjonal eller vesentlig regional betydning, eller som av andre grunner er av vesentlig betydning for vedkommende organs saksområde”, jf. pbl. § 5-4 første ledd. Forarbeidene fastslår at det er “vedkommende myndighet selv som skjønnsmessig avgjør om et spørsmål er av nasjonal eller vesentlig regional betydning”.<sup>125</sup>

Etter bestemmelsens ordlyd må det dreie seg om interesser av betydning utover den enkelte kommune. Forarbeidene påpeker at “bruken av innsigelse [bør] begrenses til de viktige sakene”.<sup>126</sup> Likeså forutsettes det i rundskriv H-2/14 “at innsigelsesmyndighetene viser stor varsomhet med å overprøve kommunestyrets politiske skjønn i lokale forhold”.<sup>127</sup> Videre fremheves det at det bare bør være “viktige konfliktsaker som kommer til avgjørelse sentralt”, og at innsigelse kun skal benyttes “dersom det er et klart og reelt grunnlag” for det.<sup>128</sup> Samlet taler dette for at det skal mye til før innsigelse kan fremmes. Fylkeskommunen bør alltid vurdere om det er tilstrekkelig å gi uttalelser, råd eller anbefalinger fremfor å gjøre gjeldende en innsigelse. Som nevnt ovenfor i kapittel 5.2 er det da også slik at berørte myndigheter har plikt til å delta underveis i planprosessen, jf. pbl. § 3-2 tredje ledd. Uenigheter skal primært avklares forut for det endelige planvedtaket, og innsigelsesadgangen fremstår derfor som en sikkerhetsventil.

Pbl. § 5-4 femte ledd andre punktum fastslår at en innsigelse ”skal begrunnes”. Etter tredje punktum kreves det at innsigelse fra et “statlig og regionalt organ skal være begrunnet i vedtatte nasjonale eller regionale mål, rammer og retningslinjer”. Lovfestingen av dette kravet innebærer en skjerpet begrunnelsesplikt, og formålet er blant annet å sikre at innsigelser “har god fagleg og rettsleg forankring og at saka er godt nok opplyst”.<sup>129</sup> Rundskriv H-2/14 fremholder at dersom “det ikke kan dokumenteres at det foreligger slike føringer, vil det ikke være grunnlag for innsigelse. Det kan for eksempel være gitt viktige føringer i lover, stortingsmel-

---

<sup>125</sup> Se Ot.prp. nr. 32 (2007-2008) s. 191

<sup>126</sup> Se Ot.prp. nr. 32 (2007-2008) s. 191

<sup>127</sup> Kommunal- og moderniseringsdepartementet (2014) pkt. 2.1.3

<sup>128</sup> Kommunal- og moderniseringsdepartementet (2014) pkt. 2.1.3

<sup>129</sup> Se Prop. 64 L (2016-2017) s. 39

ding, statlige planbestemmelser, statlige planretningslinjer, regionale planer og rundskriv. Innsigelsesmyndigheten må vise tydelig til hvilken nasjonal eller regional interesse innsigelsen er begrunnet i.”<sup>130</sup>

Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging gir en generell oversikt over “mål, oppgaver og interesser som regjeringen forventer at fylkeskommunene og kommunene legger særlig vekt på i planleggingen”.<sup>131</sup> På side 16 i gjeldende nasjonale forventninger fra 2015, fastslår regjeringen at den “vil legge til rette for en forutsigbar vekst i lakse- og ørretoppdrettsnæringen, der miljømessig bærekraft vil være den viktigste forutsetningen for regulering av næringen”. Videre fastholdes det at regionale og kommunale arealplaner skal “sikre fiskeri- og havbruksnæringens langsiktige arealbehov”. Målene som uttrykkes her om næringsvekst og tilstrekkelig areal, er slike nasjonale mål og føringer som kan danne grunnlag for innsigelse etter pbl. De nasjonale forventningene er gitt ved kongelig resolusjon med klar hjemmel i pbl. § 6-1 og er rettet mot kommunene, noe som underbygger disse som innsigelsesgrunnlag mot kommunale arealplaner.

Det fremgår imidlertid av rundskriv H-2/14 og av forarbeidene til endringer i innsigelsesreglene, at det ikke er tilstrekkelig bare å vise til føringer gitt gjennom nasjonale forventninger.<sup>132</sup> Det må i tillegg “gjerast ei konkret vurdering av den aktuelle planen, og det må gå fram av og utdypast i grunngevinga kva for konkrete forhold i denne saka som gjer det nødvendig å fremje motsegn”.<sup>133</sup> Dersom en kommune ekskluderer areal til akvakultur i arealplanen, kan altså målene i de nasjonale forventningene gi fylkeskommunen et rettslig grunnlag til å fremme innsigelse. Men fylkeskommunen må da også ha en konkret begrunnelse for hvorfor akkurat denne arealplanen må møtes med en innsigelse. Eksempelvis kan fylkeskommunen begrunne det med at kommunens sjøområder er velegnet for oppdrettslokaliteter, da det eksempelvis er gode miljø- og strømforhold i området, eller at det ikke foreligger konflikt med andre brukerinteresser. Fylkeskommunen kan ut fra en slik konkret begrunnelse hevde at kommunen ikke kan ekskludere akvakulturvirksomhet i arealplanene sine.

### 5.5.2 Hensynet til det kommunale selvstyret i innsigelsessaker omhandlende arealplaner som ekskluderer akvakultur

Dersom kommunen ikke tar fylkeskommunens innsigelse til følge, skal det ordinært foretas mekling, jf. pbl. § 5-6 første ledd. Fylkesmannen forestår denne, og målet er å finne en løs-

---

<sup>130</sup> Kommunal- og moderniseringsdepartementet (2014) pkt. 2.3.2

<sup>131</sup> Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging (2015) s. 5

<sup>132</sup> Se Kommunal- og moderniseringsdepartementet (2014) pkt. 2.3.2 og Prop. 64 L (2016-2017) s. 43

<sup>133</sup> Prop. 64 L (2016-2017) s. 43

ning på kommunens og fylkeskommunens interessekonflikt og uenighet om arealbruken. Lar dette seg ikke gjøre sendes innsigelsen og planen til departementet for avgjørelse, jf. § 5-6 første ledd annet og tredje punktum. Gir departementet fylkeskommunen medhold i innsigelser mot kommunale planer som ekskluderer akvakultur, innebærer det i realiteten at kommunen pålegges å avsette sjøareal til denne typen virksomhet.

Hvordan ivaretas så hensynet til det kommunale selvstyret i slike innsigelsessaker? Innsigelsesinstituttet er som nevnt et viktig styrings- og kontrollmiddel for å sikre at kommunens arealplaner samsvarer med nasjonale og regionale interesser. Samtidig innebærer fratakelse av kommunens vedtaksmyndighet et sterkt inngrep i det kommunale selvstyret. Det er dermed interessant å se hvordan KMD i praksis avveier dette hensynet mot nasjonale og vesentlige regionale interesser.

Professor Ingunn Elise Myklebust behandler samme tema i artikkelen ”Akvakultur og det kommunale selvstyret. Kommunal arealplanlegging i sjø og motsegn som verkemiddel for å følge opp nasjonal og regional politikk”.<sup>134</sup> I punkt 5 i artikkelen ser Myklebust på noen avgjørelser fra KMD som belyser vektleggingen av lokaldemokratiet i saker der kommunen i arealplanen ikke har ønsket akvakultur i sjøområdene. Jeg anser det hensiktsmessig å trekke frem disse sakene også i min oppgave. En gjennomgang av alle avgjørelser i innsigelsessaker fra 2006 og frem til februar 2019, viser at departementet kun har avgjort tre innsigelser mot planer der kommunen helt eller delvis har ekskludert areal til akvakultur.<sup>135</sup> Med bakgrunn i Myklebusts artikkel ser jeg i det følgende nærmere på disse sakene.

I sak om Risør kommunes arealplan (2007) fremmet Fiskeridirektoratet (den gang innsigelsesmyndighet i saker om havbruk) innsigelse fordi for lite areal var avsatt til akvakultur.<sup>136</sup> Kommunen hadde valgt å avsette mesteparten av sjøområdet til kombinerte formål natur-, fiske-, friluft- og ferdselsområde, og tre mindre områder til akvakultur. Dette med bakgrunn i at sjøområdet var viktig av hensyn til rekreasjon og reiseliv, samt at kommunen selv ønsket å bestemme når området eventuelt skulle tilgjengeliggjøres for akvakultur. Fiskeridirektoratet krevde at det kombinerte formålet også måtte inneholde akvakultur og begrunnet blant annet innsigelsen med “at planen ikke gir rom for utvikling av akvakulturnæringen og at det er i strid med nasjonal politikk”.<sup>137</sup> Departementet uttalte at det var et stort press på kysten og sjøområdene utenfor Risør, og fremholdt at “kommuneplanen er en viktig arena for avklaring

---

<sup>134</sup> Myklebust (2018a)

<sup>135</sup> Se oversikt over innsigelsessaker på Regjeringen.no (udatert)

<sup>136</sup> Se Risør kommune, innsigelse til kommuneplanens arealdel 2006-2018, 12.06.2007 (Risør)

<sup>137</sup> Risør s. 2

av konflikter mellom ulike brukergrupper og interesser”.<sup>138</sup> Departementet godkjente den vedtatte arealplanen og tillat dermed kommunens vurderinger av arealbruken avgjørende vekt.

I sak om Molde kommunes arealplan (2010) fremmet Fiskeridirektoratet innsigelse da akvakultur ikke var inkludert i flerbrukskategorien natur-, fiske-, friluftsliv- og ferdselsområde (NFFF), som omfattet størstedelen av sjøområdet.<sup>139</sup> Kommunens vurdering var at områdene ikke var egnet til akvakultur, og at eventuelle lokalitetsøknader kunne behandles som dispensasjon. Fiskeridirektoratet mente at “å ekskludere akvakultur uten å vurdere konfliktpotensialet konkret, bryter med plan- og bygningslovens prinsipper om planlegging etter behov”, og videre at “planen ikke ivaretar fremtidige arealbehov”.<sup>140</sup> Departementet fremholdt at det ville gi liten grad av konfliktavklaring i forhold til fremtidig arealbruk, dersom arealplanen skulle angi mesteparten av sjøarealene som flerbruksområder inkludert akvakultur. Med henvisning til Risør-saken ble det uttalt at slik flerbruk “kan være hensiktsmessig i kommuner med store arealer og lavt konfliktpotensiale”.<sup>141</sup> Dette var imidlertid ikke tilfellet utenfor Risør og Molde. Departementet fastslo deretter at det “vil være lite hensiktsmessig å åpne sjøarealene i Molde kommune generelt for akvakultur, når kommunen går sterkt imot dette og det ikke er foretatt en grundig vurdering i forhold til andre interesser.”<sup>142</sup> Også i denne saken ble dermed kommunens vurderinger tillagt avgjørende vekt.

I sak om Narvik kommunes kystsoneplan (2015) fremmet fylkeskommunen innsigelse begrunnet i at Narvik kommune fjernet alle akvakurområder i sitt planforslag.<sup>143</sup> Fylkeskommunen viste til næringens behov for forutsigbarhet og tilstrekkelig areal. Kommunens valg hadde bakgrunn i betydelige lokale protester og ønsket om å hindre nyetableringer av hensyn til natur, fiske og friluftsliv. Det spesielle i saken var at kommunen i planforslaget tok ut to områder som tidligere hadde vært åpne for akvakultur (Gammelveggen og Ytre-Rombaken), hvorav arealene ved Gammelveggen var i drift på tidspunktet for rullering av kystsoneplanen.

I Fylkesmannens oversendelsesbrev til fylkeskommunen ble det uttalt at saken var prinsipiell, og spørsmålet var “om Narvik kommune ut fra lokalpolitiske vurderinger kan unnlate å legge til rette for akvakultur innenfor sitt areal, i strid med overordnede styringssignaler. I denne vurderingen antas det å være et skille mellom de arealene som allerede er i drift og områder som ikke er tatt i bruk”.<sup>144</sup> Under høringen uttalte Nærings- og fiskeridepartementet, etter å ha

---

<sup>138</sup> Risør s. 4

<sup>139</sup> Molde kommune, innsigelser til kommuneplanens arealdel, 03.09.2010 (Molde)

<sup>140</sup> Molde s. 3

<sup>141</sup> Molde s. 7, Risør s. 4

<sup>142</sup> Molde s. 8

<sup>143</sup> Narvik kommune, innsigelse til kommunedelplan for kystsonen 2013 - 2022, 04.05.2015 (Narvik)

<sup>144</sup> Narvik s. 5



konstatert at de aktuelle lokalitetene var godt egnet, at det likevel var “uheldig å pålegge kommunene å legge til rette for en bestemt type virksomhet”, og at “tilrettelegging for næringsvirksomhet må skje gjennom gode insentivordninger og ha forankring i lokaldemokratiet for å kunne bli vellykket”.<sup>145</sup> Klima- og miljødepartementet støttet kommunen, men tilsynelatende ikke ut fra hensynet til det kommunale selvstyret, men fordi “oppdrett av laks i fjorden med høy sannsynlighet vil påføre økt skade knyttet til lakselus og rømming”.<sup>146</sup>

I Kommunal- og moderniseringsdepartementets avgjørelse ble det vist til at det nasjonale målet om tilrettelegging for næringsvekst, må “avveies mot andre nasjonale og regionale mål og lokale hensyn.”<sup>147</sup> Etter en konkret vurdering fant departementet at akvakultur måtte inntas igjen i området ved Gammelveggen, men at Ytre-Rombaken kunne videreføres uten akvakultur. I begrunnelsen vedrørende Gammelveggen uttalte departementet at det vektla “behovet for forutsigbarhet” og regjeringens mål om tilrettelegging for vekst i sjømatnæringen. Hensynet til den eksisterende bruken av området ble tillagt avgjørende vekt. For Ytre-Rombaken ble hensynet til det kommunale selvstyret utslagsgivende og departementet la til grunn “kommunens ønske om å bevare denne delen av fjorden uten oppdrett”.<sup>148</sup>

Etter gjennomgangen av praksis kan det konkluderes med at departementet synes å være restriktive med å pålegge kommunen å avsette sjøområder til akvakultur. Det nasjonale målet om vekst i akvakulturnæringen har måttet vike for kommunens vurderinger. Man kunne tenke seg at hensynet til det kommunale selvstyret ble nedtonet i disse sakene, etter vedtakelsen av de nasjonale forventningene i 2015 og målet om en femdobling av lakseoppdrett innen 2050.<sup>149</sup> Dette synes imidlertid ikke å være tilfellet. Samtidig har det ikke vært noen innsigelsessaker (omhandlende ekskludering av areal til akvakultur) til avgjørelse hos departementet etter 2015 og frem til i dag. Det er dermed uvisst hvorvidt lokaldemokratiet ville blitt vektlagt i samme grad i dag som i sakene ovenfor. Parallelt med sterkere nasjonale føringer knyttet til akvakultur, har imidlertid lovgiver som nevnt også gitt det kommunale selvstyret en sterkere stilling. Det er derfor ikke opplagt hvordan departementet i fremtiden vil løse denne typen innsigelsessaker.

---

<sup>145</sup> Narvik s. 6

<sup>146</sup> Narvik s. 6

<sup>147</sup> Narvik s. 7

<sup>148</sup> Narvik s. 8

<sup>149</sup> Se Meld. St 16 (2014-2015) s. 15

## 6 Oppsummering og avsluttende bemerkninger

I oppgaven har jeg redegjort for aspekter knyttet til hvordan lakseoppdrettsnæringen tildeles lokaliteter i kystsonen. Jeg har belyst problemstillinger rundt arealbrukskonflikter i sjøen og forsøkt å gi innblikk i forvaltningssystemet og regelverket som regulerer lokalitetstildelingen. Hovedfokuset har vært de arealmessige vilkårene for lokalitetsklarering. Kampen om gode oppdrettslokaliteter er ikke over, men vil tvert i mot trolig tilta som en følge av regjeringens mål om vekst i lakseoppdrettsnæringen. Fra forvaltningens side fordrer dette effektiv og løsningsorientert saksbehandling, og fra næringens side en effektiv lokalitetsutnyttelse. Stikkord her er samdrift, større lokaliteter, havbruk lengre ute til havs og landbasert oppdrett.

Kommunen som arealforvalter spiller en viktig rolle i lakseoppdrettsnæringens tilgang på lokaliteter. For å oppnå målet om næringsvekst må kommunen avsette tilstrekkelig areal til akvakulturformål i kystsonen. Dette krever velvilje og gode planfaglige kunnskaper som evner å ivareta og balansere ulike brukerinteresser. Gode og åpne arealplanprosesser bidrar til tidlig konfliktavklaring og kan gjøre fylkeskommunens senere behandling av lokalitetssøknader mer kurant.

Som illustrert med eksempelet fra Tromsø kommune i kapittel 5.4, ser man en økende tendens til at kommunene ønsker å stille krav til næringen dersom det skal avsettes arealer til lakseoppdrett. Det er her behov for en rettslig avklaring av hvilken kompetanse som skal ligge hos henholdsvis kommunen som planmyndighet og hos sektormyndighetene.

## Litteraturliste

### Litteratur

#### Bøker

- Backer (2012) Backer, Inge Lorange. *Innføring i naturressurs- og miljørett*, 2. utg., Oslo: Gyldendal akademisk forlag, 2012.
- Bugge (2006) Bugge, Hans Chr. *Lærebok i miljøforvaltningsrett*, 1. utg., Oslo: Universitetsforlaget, 2006.
- Bugge (2015) Bugge, Hans Chr. *Lærebok i miljøforvaltningsrett*, 1. utg., Oslo: Universitetsforlaget, 2015.
- Dale og Gjelsvik (2010) Gjelsvik, Torbjørn og Magnus Holger Dale. *Akvakulturloven med kommentarer*, 1. utg., Oslo: Advokatfirmaet Schjødt DA, 2010.
- Eckhoff (2001) Eckhoff, Torstein. *Rettskildelære*, 5. utg. ved Jan E. Helgesen, Oslo: Universitetsforlaget, 2001.
- Eckhoff og Smith (2010) Eckhoff, Torstein og Eivind Smith. *Forvaltningsrett*, 9. utg., Oslo: Universitetsforlaget, 2010.
- Mellbye (2018) Mellbye, Halfdan. *Regulering av norsk akvakultur*, 1. utg., Oslo: Universitetsforlaget, 2018.
- Nordtveit (2012) Nordtveit, Ernst. "Konsesjonsordninger og kvotesystem som regulering av tilgang til åpne ressurser - privatisering eller regulering?", i *Pro natura: Festskrift til Hans Christian Bugge*, Backer, Inge Lorange, Ole Kristian Fauchald og Christina Voigt (red.), Oslo: Universitetsforlaget, 2012, s. 346-368.

## Artikler

- Mellbye (2016) Mellbye, Halfdan. (2016) “Når flere vil ha samme oppdrettslokalitet”, *Fiskeribladet*, 21. november 2016.
- Smith (2015) Smith, Eivind. ““Ministerstyre” - et hinder for samordning?”, *Nytt norsk tidsskrift* nr. 3 (2015), s. 258-266 (Tilgjengelig fra Lovdata.no: [https://lovdata.no/pro/#document/JUS/smith-e-2015-01/KAPITTEL\\_1](https://lovdata.no/pro/#document/JUS/smith-e-2015-01/KAPITTEL_1)) [sitert 06.02.2019]
- Hagen (2018) Hagen, Jørn Mikael. (2018) “Tromsø sier nei til oppdrett. Laksenæringen er oppgitt, naturvernere jubler”, *Fiskeribladet*, 21. november 2018. [<https://fiskeribladet.no/nyheter/?artikkel=63710>] [sitert 07.02.2019]
- Moe (2018) Moe, Marianne Lein. (2018) “Lerøy: Mener vedtaket er lovstridig”, *iTromsø*, 21. november 2018. [<https://www.itromso.no/nyheter/2018/11/21/Leroy-Mener-vedtaket-er-lovstridig-17923085.ece>] [sitert 07.02.2019]
- Myklebust (2018a) Myklebust, Ingunn Elise. “Akvakultur og det kommunale sjølvstyret. Kommunal arealplanlegging i sjø og motsegn som verkemiddel for å følge opp nasjonal og regional politikk”, *Kart og plan vol. 78, nr. 2* (2018a), s. 188-198.
- Myklebust (2018b) Myklebust, Ingunn Elise. “Miljøkrav i saker som gjeld akvakultur. Kan kommunen setje detaljerte vilkår for drift av akvakultur etter plan- og bygningslova, eller gjeld det avgrensingar med omsyn til trong om handlerom ved vurdering av lokalitet etter akvakulturlova?”, *Kart og plan vol. 78, nr. 2* (2018b), s. 174-187.

## Nettsider

- Statistisk sentralbyrå (2018) Statistisk sentralbyrå, *Akvakultur. Årlig, endelige tall. 2017*. (Sist oppdatert 2018), <https://www.ssb.no/jord-skog-jakt-og-fiskeri/statistikker/fiskeoppdrett/aar> [sitert 07.01.2019]
- Regjeringen.no (2011) Regjeringen.no, *Effektiv og bærekraftig arealbruk i havbruksnæringen - areal til begjær*. (2011), [https://www.regjeringen.no/globalassets/upload/fkd/vedlegg/rapporter/2011/effektiv\\_og\\_baerekraftig\\_arealbruk\\_i\\_havbruksnaeringen.pdf](https://www.regjeringen.no/globalassets/upload/fkd/vedlegg/rapporter/2011/effektiv_og_baerekraftig_arealbruk_i_havbruksnaeringen.pdf) [sitert 10.01.2019]
- Fiskeridirektoratet (2015) Fiskeridirektoratet, *3.3. Innsigelse*. (2015), <https://fiskeridir.no/iphone/Akvakultur/Dokumenter/Veiledere/Akvakulturforvaltning/3.-Akvakultur-og-plansaker/3.3.-Innsigelse> [sitert 29.03.2019]
- Regjeringen.no (2017a) Regjeringen.no, *Regjeringens havstrategi: Ny vekst, stolt historie*. (2017a), <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/ny-vekst-stolt-historie/id2552578/> [sitert 09.01.2019]
- Fiskeridirektoratet (2017a) Fiskeridirektoratet, *Tildelingsprosessen*. (2017a), <https://www.fiskeridir.no/Akvakultur/Tildeling-og-tillatelser/Tildelingsprosessen> [sitert 09.01.2019]

- Fiskeridirektoratet (2017**b**) Fiskeridirektoratet, *Havbruksfondet*. (Sist oppdatert 2017**b**), <https://www.fiskeridir.no/Akvakultur/Tema/Havbruksfondet> [sitert 25.01.2019]
- Salmar (udatert) Salmar, *Havbasert fiskeoppdrett. En ny æra innen havbruk er på vei*. (Udatert), <https://www.salmar.no/havbasert-fiskeoppdrett-en-ny-aera/> [sitert 07.01.2019]
- Fiskeridirektoratet (2018**a**) Fiskeridirektoratet, *Utviklingstillatelser*. (Sist oppdatert 2018**a**), <https://www.fiskeridir.no/Akvakultur/Tildeling-og-tillatelser/Saertillatelser/Utviklingstillatelser> [sitert 09.01.2019]
- Fiskeridirektoratet (2019) Fiskeridirektoratet, *Brev og vedtak*. (Sist oppdatert 2019), <https://www.fiskeridir.no/Akvakultur/Tildeling-og-tillatelser/Saertillatelser/Utviklingstillatelser/Brev-og-vedtak> [sitert 09.01.2019]
- Regjeringen.no (2017**b**) Regjeringen.no, *Ansvarsområder og oppgaver i Nærings- og fiskeridepartementet*. (Sist oppdatert 2017**b**), <https://www.regjeringen.no/no/dep/nfd/ansvar/id714/> [sitert 02.01.2019]
- Fiskeridirektoratet (2018**b**) Fiskeridirektoratet, *Organisering*. (Sist oppdatert 2018**b**), <https://www.fiskeridir.no/Om-oss/Organisering> [sitert 28.12.2018]
- Fiskeridirektoratet (2018**c**) Fiskeridirektoratet, *Om kartdata - fiskeri*. (Sist oppdatert 2018**c**), <https://www.fiskeridir.no/Kart/Om-kartdata/Om-kartdata-fiskeri> [sitert 29.01.2019]

- Fiskeridirektoratet (udatert) Fiskeridirektoratet, *Kyst- og havbruksavdelingen*. (Udatert), <https://www.fiskeridir.no/Om-oss/Avdelinger-og-regioner/kyst-og-havbruksavdelingen> [sitert 28.12.2018]
- Miljødirektoratet (udatert) Miljødirektoratet, *Fiskeoppdrett*. (Udatert), [https://www.miljodirektoratet.no/no/Tema/Vann\\_og\\_hav/Pavirkning-i-havet-og-langs-kysten/Akvakultur/Oppdrett/](https://www.miljodirektoratet.no/no/Tema/Vann_og_hav/Pavirkning-i-havet-og-langs-kysten/Akvakultur/Oppdrett/) [sitert 07.01.2019]
- Mattilsynet (2016) Mattilsynet, *Retningslinje. Etableringssøknader - saksbehandling i tilsynet. Retningslinje til behandling av søknader etter forskrift 17. juni 2008 nr. 823 om etablering og utvidelse av akvakulturanlegg, zoobutikker m.m.* (Sist oppdatert 2016), [https://www.mattilsynet.no/fisk\\_og\\_akvakultur/akvakultur/akvakulturanlegg/retningslinje\\_ved\\_saksbehandling\\_av\\_etableringsoknader.16319/binary/Retningslinje%20ved%20saksbehandling%20av%20etableringsoknader](https://www.mattilsynet.no/fisk_og_akvakultur/akvakultur/akvakulturanlegg/retningslinje_ved_saksbehandling_av_etableringsoknader.16319/binary/Retningslinje%20ved%20saksbehandling%20av%20etableringsoknader) [sitert 15.01.2019]
- Nofima (2015) Nofima, *Rettslig regulering av norsk havbruksnæring - Kartlegging av dagens status*. (2015), <https://nofima.no/pub/1257249/> [sitert 28.01.2019]
- Fiskeridirektoratet (2015) Fiskeridirektoratet, *Veileder for utfylling av søknadsskjema for tillatelse til akvakultur i flytende eller landbasert anlegg*. (Sist oppdatert 2015), <https://www.fiskeridir.no/Akvakultur/Registre-og-skjema/Skjema-akvakultur/Akvakultursoeknad> [sitert 30.01.2019]

- Barentswatch (2017) Barentswatch, *Bærekraft i havbruk. Arealbruk*. (Sist oppdatert 2017), <https://www.barentswatch.no/havbruk/arealbruk> [sisert 15.01.2019]
- Fiskejuss.no (2017) Alsaker, Lars Selmar. *Lokaliteter til oppdrett: Hvem skal bestemme- kommunen eller akvakulturmyndighetene*. (2017), <http://fiskejuss.no/2017/10/lokaliteter-til-oppdrett-hvem-skal-bestemme-kommunen-eller-akvakulturmyndighetene/> [sisert 05.02.2019]
- Fiskejuss.no (2018) Andreassen, Ole-Martin Lund. *Tromsø kommune mangler virkemidler til å gjennomføre sitt nei til åpne oppdrettsanlegg*. (2018), <http://fiskejuss.no/2018/11/tromso-kommune-mangler-virkemidler-til-a-gjennomfore-sitt-nei-til-apne-oppdrettsanlegg/> [sisert 07.02.2019]
- Fiskeridirektoratet (2016) Fiskeridirektoratet, *Biomasse*. (2016), <https://www.fiskeridir.no/Akvakultur/Drift-og-tilsyn/Biomasse> [sisert 08.02.2019]
- Fiskeridirektoratet (2018d) Fiskeridirektoratet, *Auksjon juni 2018*. (2018d), <https://www.fiskeridir.no/Akvakultur/Tildeling-og-tillatelse/Auksjon-av-produksjonskapasitet/Auksjon-juni-2018> [sisert 13.02.2019]
- Regjeringen.no (udatert) Regjeringen.no, *Innsigelsessaker*. (Udatert), <https://www.regjeringen.no/no/tema/plan-bygg-og-eiendom/plan--og-bygningsloven/plan/kommunal-planlegging/innsigelsessaker/id2008038/> [sisert 21.02.2019]



## Norske rettskilder

### Lover

- 1967 Lov 10. februar 1967 om behandlingsmåten i forvaltningssaker (forvaltningsloven).
- 1973 Midlertidig lov av 8. juni 1973 om bygging, innredning, etablering og utvidelse av anlegg for klekking av rogn og for oppdrett av fisk. (Opphevet.)
- 1981 Lov 13. mars 1981 nr. 6 om vern mot forurensninger og om avfall (forurensningsloven).
- 1981 Lov 15. mai 1981 nr. 19 om bygging m.v av anlegg for klekking av rogn og for oppdrett av fisk og skalldyr (fiskeoppdrettloven). (Opphevet.)
- 1985 Lov 14. juni 1985 nr. 68 om oppdrett av fisk, skalldyr m.v (fiskeoppdrettsloven). (Opphevet.)
- 2003 Lov 19 desember 2003 nr. 124 om matproduksjon og mattrygghet (matloven).
- 2005 Lov 17. juni 2005 nr. 79 om akvakultur (akvakulturloven).
- 2005 Lov 17. juni 2005 nr. 90 om mekling og rettergang i sivile tvister (tvisteloven).
- 2008 Lov 27. juni 2008 nr. 71 om planlegging og byggesaksbehandling (plan- og bygningsloven/pbl.).

2009 Lov 17. april 2009 nr. 19 om havner og farvann (havne- og farvannsloven).

2009 Lov 19. juni 2009 nr. 97 om dyrevelferd (dyrevelferdsloven).

2009 Lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven).

#### Forskrifter

1973 Forskrift 16. november 1973 til gjennomføring og utfylling av reglene i midlertidig lov 8. juni 1973 om bygging, innredning, etablering og utvidelse av anlegg for klekking av rogn og oppdrett av fisk.

2004 Forskrift 22. desember 2004 nr. 1798 om tillatelse til akvakultur for laks, ørret og regnbueørret (laksetildelingsforskriften).

2005 Forskrift 28. desember 2005 nr. 1706 om Akvakulturregisteret (A-registerforskriften)

2008 Forskrift 17. juni 2008 nr. 822 om drift av akvakulturanlegg (akvakulturdriftsforskriften).

2008 Forskrift 17. juni 2008 nr. 823 om etablering og utvidelse av akvakulturanlegg, zoobutikker m.m. (etableringsforskriften).

2009 Forskrift 22. juni 2009 nr. 961 om særskilte krav til akvakulturrelatert virksomhet i eller ved nasjonale laksevassdrag og nasjonale laksefjorder (forskrift om beskyttelse av laksebestander).

2009 Forskrift 26. juni 2009 nr. 861 om kart, stedfestet informasjon, arealformål og kommunalt planregister (kart- og planforskriften)

2009	Forskrift 3. desember 2009 nr. 1449 om tiltak som krever tillatelse fra Kystverket.
2010	Forskrift 26. mars 2010 nr. 488 om byggesak (byggesaksforskriften)
2010	Forskrift 18. mai 2010 nr. 709 om samordning og tidsfrister i behandlingen av akvakultursøknader (forskrift om behandling av akvakultursøknader).
2017	Forskrift 16. januar 2017 nr. 61 om produksjonsområder for akvakultur av matfisk i sjø av laks, ørret og regnbueørret (produksjonsområdeforskriften).
2017	Forskrift 21. juni 2017 nr. 854 om konsekvensutredninger.
2017	Forskrift 20. desember 2017 nr. 2397 om kapasitetsøkning for tillatelser til akvakultur med matfisk i sjø av laks, ørret og regnbueørret i 2017-2018.
2018	Forskrift 15. mai 2018 nr. 731 om tildeling av nye tillatelser til akvakultur med matfisk i sjø av laks, ørret og regnbueørret i 2018.
Forarbeider	
NOU 2003: 14	Bedre kommunal og regional planlegging etter plan- og bygningsloven II.
Ot. prp. nr. 61 (2004-2005)	Om lov om akvakultur (akvakulturloven).
Ot. prp. nr. 32 (2007-2008)	Om lov om planlegging og byggesaksbehandling (plan- og bygningsloven) (plandelen).

Ot. prp. nr. 45 (2007-2008)	Om lov om planlegging og byggesaksbehandling (plan- og bygningsloven) (byggesaksdelen).
Prop. 64 L (2016-2017)	Endringer i forvaltningslova, tvistelova m.m. (overprøvingskompetanse m.m.)
Rundskriv	
Kommunal- og moderniseringsdepartementet. (2014)	Rundskriv H-2/14. <i>Retningslinjer for innsigelse i plansaker etter plan- og bygningsloven.</i> [ <a href="https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/retningslinjer-for-innsigelse-i-plansaker-etter-plan--og-bygningsloven/id751295/">https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/retningslinjer-for-innsigelse-i-plansaker-etter-plan--og-bygningsloven/id751295/</a> ] [sitert 17.02.2019]
Kommunal- og moderniseringsdepartementet. (2017)	Rundskriv H-9/17. Endringer i forvaltningslova, tvistelova m.m. (overprøvingskompetanse m.m.) [ <a href="https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/Endringer-i-forvaltningslova-tvistelova-m.m.-overprovingskompetanse-m.m/id2584153/">https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/Endringer-i-forvaltningslova-tvistelova-m.m.-overprovingskompetanse-m.m/id2584153/</a> ] [sitert 22.02.2019]
Kommunal- og moderniseringsdepartementet. (2018)	Rundskriv H-6/18. <i>Lover og retningslinjer for planlegging og ressursutnytting i kystnære sjøområder.</i> [ <a href="https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/rundskriv-h-618-lover-og-retningslinjer-for-planlegging-og-ressursutnytting-i-kystnare-sjoomrader/id2616581/">https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/rundskriv-h-618-lover-og-retningslinjer-for-planlegging-og-ressursutnytting-i-kystnare-sjoomrader/id2616581/</a> ] [sitert 05.02.2019]
Stortingsmelding	
Meld. St. 16 (2014-2015)	<i>Forutsigbar og miljømessig bærekraftig vekst i norsk lakse- og ørretoppdrett.</i>

## Rettspraksis

Rt. 1985 s. 1128

Rt. 2009 s. 354

## Forvaltningspraksis (se vedlegg)

Vedtak av Sør Trøndelag fylkeskommune, 23.08.2010. *Lerøy Midnor AS - Akvakultur av laks, ørret og regnbueørret i sjøvann - Avslag på søknad om ny lokalitet Taftøya i Hemne kommune.* (Se vedlegg I til oppgaven.)

Vedtak av Sør Trøndelag fylkeskommune, 27.02.2015. Endring av vedtak: *SalMar Farming AS - Akvakultur av matfisk av laks, ørret og regnbueørret i sjøvann - Tillatelse til etablering av lokalitet Salatskjæret.* (Se vedlegg II til oppgaven.)

Vedtak av Finnmark fylkeskommune, 23.10.2018. *SalMar Farming AS - Akvakultur av matfisk av laks, ørret og regnbueørret på ny lokalitet Innerværet i Nordkapp kommune - Vedtak om avslag.* (Se vedlegg III til oppgaven.)

Vedtak av Sør Trøndelag fylkeskommune, 07.02.2017. *SalMar Farming AS. Akvakultur av matfisk av laks, ørret og regnbueørret. Avslag på søknad om etablering av ny lokalitet Drevflesa i Roan kommune.* (Se vedlegg IV til oppgaven.)

Vedtak av Hordaland fylkeskommune, 24.01.2017. *Eide Fjordbruk AS, Bremnes Seashore AS og Ewos Innovation AS - Løyve til å etablere anlegg for oppdrett av matfisk av laks og aure på lokalitet Langøy i Lindås kommune.* (Se vedlegg V til oppgaven.)

## Avgjørelser i innsigelsessaker

Risør kommune, innsigelse til kommuneplanens arealdel 2006-2018, 12.06.2007. [Tilgjengelig på regjeringen.no: <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/risor-kommune---innsigelse-til-kommunepl/id472644/>] [sitert 21.02.2019]

Molde kommune, innsigelser til kommuneplanens arealdel, 03.09.2010. [Tilgjengelig på regjeringen.no: <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/Molde-kommune--innsigelser-til-kommuneplanens-arealdel/id613702/>] [sitert 21.02.2019]

Narvik kommune, innsigelser til kommunedelplan for kystsonen 2013 - 2022, 04.05..2015. [Tilgjengelig på regjeringen.no: <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/narvik-kommune---innsigelse-til-kommunedelplan-for-kystsonen-2013---2022/id2409769/>] [sitert 21.02.2019]

## **Andre dokumenter**

*Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging.* Fastsatt ved kgl.res. 12.juni 2015. [Tilgjengelig på regjeringen.no: <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/nasjonale-forventninger-til-regional-og-kommunal-planlegging/id2416682/>] [sitert 11.02.2019]

*Report of the World Commission on Environment and Development: Our Common Future* (1987). [Tilgjengelig på norsk som e-bok via Nasjonalbibliotekets nettside: <https://www.nb.no/nbsok/nb/de713b07a1f88b51eb090b925e61e4e6?index=2#0>]

Bodø kommune, *Kommuneplanens arealdel 2018 – 2030. Bestemmelser og retningslinjer.* (Vedtatt 14.06.2018.) [Tilgjengelig via Nordlandsatlas' nettside:

[http://webhotel2.gisline.no/GisLinePlanarkiv/1804/KPA2018/Dokumenter/1804\\_KPA2018\\_Kp\\_Kommuneplanen\\_Bestemmelser\\_20180614.pdf](http://webhotel2.gisline.no/GisLinePlanarkiv/1804/KPA2018/Dokumenter/1804_KPA2018_Kp_Kommuneplanen_Bestemmelser_20180614.pdf)] [sitert 04.02.2019]

Med tilhørende plankart: [Tilgjengelig via Nordlandsatlas' nettside:

[http://webhotel2.gisline.no/GisLinePlanarkiv/1804/KPA2018/Dokumenter/1804\\_KPA2018\\_Kp\\_kommuneplanen\\_plankart\\_Hovedkart\\_20180614.pdf](http://webhotel2.gisline.no/GisLinePlanarkiv/1804/KPA2018/Dokumenter/1804_KPA2018_Kp_kommuneplanen_plankart_Hovedkart_20180614.pdf)]

[sitert 04.02.2019]

Nicholls, Hanna. *Trafikklyssystemet. Nytt system for kapasitetsjusteringer i lakse- og ørretoppdrett.* 1. juni 2017. Masteroppgave ved juridisk fakultet Universitet i Oslo.



**Sør Trøndelag fylkeskommune**

**Enhet for regional utvikling**

www.stfk.no

Lerøy Midnor AS

7247 HESTVIKA

Vår saksbehandler: Ellen M. Hoel  
Tlf. 73 86 64 12  
E-post: ellen.hoel@stfk.no  
Postmottak: postmottak@stfk.no

Deres ref.:  
Vår ref.: 201000421-11  
**Oppgis ved alle henvendelser**  
Vår dato: 23.8.2010

**Lerøy Midnor AS 985848718 - Akvakultur av laks, ørret og regnbueørret i sjøvann - Avslag på søknad om ny lokalitet Taftøya i Hemne kommune.**

Vi viser til Deres søknad mottatt av Fiskeridirektoratet region Trøndelag 22.07.2009 angående etablering av akvakulturanlegg på følgende nye lokalitet i Hemne kommune:

navn:	posisjon i grader og desimalminutter	kartdatum
<b>Taftøya</b>	<b>63° 26.160' N 8° 50.164' E</b>	<b>Euref89/WGS84</b>

**Vedtak:**

Sør-Trøndelag fylkeskommune avslår Deres søknad om etablering av akvakulturanlegg på lokaliteten Taftøya.

Vedtaket er fattet med hjemmel i § 30 bokstav b nr.1, 3 i forskrift om tillatelse til akvakultur for laks, ørret og regnbueørret (laksetildelingsforskriften).

**Begrunnelse:**

Lerøy Midnor AS har søkt om tillatelse til å etablere akvakulturanlegg på ny lokalitet Taftøya i Hemne kommune.

Søknaden er behandlet av Hemne kommune, Teknisk, Landbruk, Miljø 21.10.2009. Kommunen frarår at søknaden om etablering godkjennes. Dette grunnet at omsøkte anlegg sin plassering og sitt betydelige arealbeslag vil påvirke småbåttrafikken og fiske, friluftsliv – og naturinteresser på en uheldig måte.

Mattilsynet, Distriktskontoret for Hitra/ Frøya har gitt tillatelse etter etableringsforskriften 05.02.2010.

Kystverket Midt-Norge har gitt tillatelse etter havne – og farvannsloven 17.08.2010.

Fiskeridirektoratet region Trøndelag har vurdert søknaden 26.03.2010, og de har ingen innvendinger til omsøkte etablering.

Fylkesmannen i Møre og Romsdal har behandlet søknaden 05.07.2010. Dette siden Fylkesmannen i Sør-Trøndelag har erklært seg inhabil i saken.

Fylkesmannen i Møre og Romsdal frarår etableringen, utifra en samlet vurdering av hensynet til de allmenne interesser i området.

Det har videre kommet inn flere merknader til etableringen, hvor bl.a. Økogarden Stavnes, fastboende i Taftøysundet, ferierende ved Slettstrand Camping og Taftø Hytteeierforening stiller seg kritisk til etableringen.

### **Vurderingsbakgrunn:**

I henhold til § 16 i tildelingsforskriften, skal det foretas en interesseavveiing ved arealbruk til akvakultur. Som det fremkommer i Ot.prp nr 61 – Om lov om akvakultur, skal det styrende for utfallet av interesseavveiingen, være en helhetsvurdering av hvordan det aktuelle området kan utnyttes på en samfunnsmessig optimal måte.

Det skal legges vekt på søkers behov for areal til planlagt produksjon. Arealet som eventuelt tildeles skal tilsvare søkers aktuelle behov i et rimelig tidsperspektiv.

Det er videre presisert at forholdet mellom akvakultur og andre arealinteresser skal avklares. Her er kommuneplanene et viktig hjelpemiddel.

Uttalelser fra lokaliseringkommunen og fylkesmannen er med på å danne et faglig grunnlag for interesseavveiingen.

Avveiingen skal ta hensyn til søkers behov for areal i forhold til de andre aktuelle brukerinteressene i området, og hvordan de blir berørt. Styrken av interessene skal vurderes, graden av eventuell hindring og hvilken samfunnsmessig betydning det eventuelt har. Det er området som skal vurderes, og ikke bare den konkrete lokaliteten.

### **Vår vurdering:**

Lokaliteten er omsøkt nært et stort hyttefelt, med om lag 140 hytter. Avstanden fra det omsøkte anlegget inn til strandlinjen er om lag 500 meter. Kart og oversiktsfoto viser at hyttene er plassert ikke så langt fra stranden. Det er mange naust i området, så det er tydelig at sjøliv er et viktig element i friluftaktivitetene.

En etablering som omsøkt vil begrense fastboendes og ferierendes muligheter til å benytte seg av allemannsretten. Det er sannsynlig at det er sjøområde som blir mye benyttet til utfart, rekreasjon, friluftsliv og fritidsfiske som blir båndlagt ved en etablering.

Anlegget er omsøkt i et NFFFA – område hvor akvakultur i utgangspunktet er tillatt. Hemne kommune har i sin planlegging ikke tatt tilstrekkelig hensyn til brukergrensesnittet mellom sjø - og landarealene, og eventuelle interessekonflikter.



Søker har i sin søknad ikke sannsynliggjort at de er avhengig av at lokaliteten tildeles for at de skal kunne drive på en miljømessig og god måte.

Vi avslår derfor søknaden. Dette utifra en helheltsvurdering av hvordan det aktuelle området kan utnyttes på en samfunnsmessig optimal måte.

### **Klageadgang**

Vedtaket kan påklages, se om dette i vedlagte orientering.

I medhold av forvaltningsloven § 27b blir det satt som vilkår for å reise søksmål at anledning til å klage er uttømmende benyttet.

En eventuell klage skal sendes til Sør-Trøndelag fylkeskommune, Enhet for regional utvikling, Postboks 2350 Sluppen, 7004 Trondheim

Med hilsen

Sigurd Bjørgo  
Fagleder

Ellen M. Hoel  
Rådgiver

Vedlegg:

1. Orientering om klagerett

### **Kopi:**

Fylkesmannen i Sør-Trøndelag, Miljøvernavdelingen  
Hemne kommune  
Kystverket Midt-Norge  
Fiskeridirektoratet Region Trøndelag  
Fylkesmannen i Møre og Romsdal  
Fiskeridirektoratet, Kyst- og havbruksavdelingen  
Mattilsynet, Distriktskontoret for Hitra/Frøya  
Mattilsynet, Distriktskontoret for Fosen  
Hemne Fiskarlag v Martin Klungervik, 7257 Snillfjord  
Frierende ved Slettstrand Camping  
Økogarden Stavnes  
Taftøy Hytteeierforening c/o Sverre Hosen, Uståsen 22, 7082 Kattem  
Fastboende v/Tor Andreas Taftø



SalMar Farming AS

7266 KVERVA

Vår referanse  
201409209-20

Deres referanse

Dato  
27.02.2015

**Endring av vedtak: SalMar Farming AS- Org.nr.966840528 Akvakultur av matfisk av laks, ørret og regnbueørret i sjøvann - Tillatelse til etablering av lokalitet 34857 Salatskjæret**

**-SalMar Farming AS, ST-F-18, ST-F-19, ST-F-69, ST-F-70, ST-AA-7, ST-AA-17, ST-AA-33, ST-AA-34.**

Vi viser til vårt vedtak av 25.02.15, hvor det gis tillatelse til etablering av lokaliteten 34857 Salatskjæra, samt at lokaliteten 24196 Gjelsøya trekkes inn. Vi har fått tilbakemelding på at det står fisk på lokaliteten 24196 Gjelsøya, og at den derfor ikke kan slettes i Akvakulturregisteret nå. Vi endrer derfor vårt vedtak, slik at lokaliteten Gjelsøya slettes når fisken er slaktet ut, og senest 01.06.15. Lokaliteten Salatskjæra kan ikke tas i bruk før lokaliteten 24196 Gjelsøya er slettet. For øvrig er vedtaket uendret.

### Vedtaket:

De får med dette tillatelse til å etablere anlegg for akvakultur av matfisk av laks, ørret og regnbueørret i sjøvann på følgende lokalitet:

nr.:                      navn:                      kommune:  
**34857                      Salatskjæra                      Frøya**

Lokaliteten er godkjent for en lokalitetsbiomasse på **6 240 tonn**, og kan benyttes som lokalitet for SalMar Farming AS, ST-F-18, ST-F-19, ST-F-69, ST-F-70, ST-AA-7, ST-AA-17, ST-AA-33, ST-AA-34.

Hver av tillatelsene omfatter en maksimal tillatt biomasse på 780 tonn.

Tillatelsen gjelder for følgende anleggsplassering:

#### Posisjon (grader og desimalminutter)

Midtpunkt:	63° 54,291' N 8° 35,348' E	
Ytterpunkter:	1.	63° 54,382' N 8° 35,610' E
	2.	63° 54,265' N 8° 35,679' E
	3.	63° 54,197' N 8° 35,081' E
	4.	63° 54,315' N 8° 35,014' E

Saksbehandler: Ellen Malen Myren Hoel, ellen.hoel@stfk.no,

**Postadresse:**  
Postboks 2350  
sluppen  
7004 TRONDHEIM

**Besøksadresse:**  
Fylkeshuset  
Erling Skakkesgt.14  
7004 TRONDHEIM

**Telefon:** +47 73 86 60 00  
**Bankkonto:** 8601.27.27277  
**Org.nr.:** 938 634 556

**E-postadresse:**  
Postmottak@stfk.no  
**Internett:**  
www.stfk.no

### Tilbaketrekking av tidligere tillatelse

Samtidig vil tillatelsen til å benytte følgende lokalitet, jf vedtak av Mattilsynet 30.01.15 bli inndratt når fisken er slaktet ut, og senest 01.06.15:

nr.:	kommune:	navn:	tillatelsesnr:
24196	Gjelsøya	Hitra	ST-AA-2, ST-AA-7, ST-AA-17, ST-F-60, ST-R-21, ST-R-5, ST-Ø-1.

Lokaliteten Gjelsøya er godkjent for en lokalitetsbiomasse på 5 460 tonn. Lokaliteten blir slettet i Akvakulturregisteret når fisken på lokaliteten er slaktet ut, og senest 01.06.15. SalMar Farming AS er ansvarlig for å gi beskjed når lokaliteten er slaktet ut.

Vedtaket er fattet av Sør-Trøndelag fylkeskommune med hjemmel i lov av 17. juni 2005 nr. 79 om akvakultur og forskrift av 22. desember 2004 om tillatelse til akvakultur for laks, ørret og regnbueørret.

Når det gjelder oversikt over øvrige lokaliteter som de enkelte tillatelsene disponerer, viser vi til Akvakulturregisteret på Fiskeridirektoratets hjemmeside [www.fiskeridir.no](http://www.fiskeridir.no).

### **Begrunnelse**

SalMar Farming AS har søkt om tillatelse til å etablere ny lokalitet for akvakultur av matfisk av laks, ørret og regnbueørret i sjøvann. I sin søknad opplyser selskapet at de ønsker å etablere lokaliteten fordi forundersøkelsene indikerer at den er meget godt egnet til produksjon av laks. Selskapet opplyser at de ønsker å drive i henhold til grønn produksjon om de får godkjent MTB 6 240 tonn.

Anlegget har en utstrekning på 200 x 500 meter, i tillegg kommer fortøyninger og flåte.

### Offentlig innsyn og kommunal behandling

Frøya kommune behandlet saken i hovedutvalg for forvaltning 23.10.14.

Kommunen skriver: *Frøya kommune fraråder at SalMar Farming AS får tillatelse til etablering av nytt anlegg på lokaliteten Salatskjæra. Lokaliteten er i konflikt med yrkesfiskere, oppvekstområde for kysttorsk og gode krabbe – og fiskeplasser.*

Frøya kommune ba 04.11.14 Sør-Trøndelag fylkeskommune om å avvente saksbehandlingen inntil det ble avklart om saken skulle opp til ny behandling i hovedutvalg for forvaltning.

Da saken ble tatt opp for ny behandling 04.12.14, ble saken avvist.

Ved den offentlige utleggingen kom det inn merknader fra Mausund Fiskarlag og Frøya Fiskarlag.

Mausund Fiskarlag:

«Mausund fiskarlag har behandlet denne saken på styremøte 20.07.14 og vil på det sterkeste protestere på denne lokaliteten. Dette er en viktig oppvekstplass for kysttorsk og en veldig viktig plass for krabbefiske. Mausund fiskarlag har sett på Salmars søknad og vi synes at deres uttalelser om bruken av dette området er særs mangelfull. De skriver at de ikke kjenner til noe bruk av dette området og dette er særs skremmende uttalelser fra dem.

Mausund fiskarlag mener Frøya kommune må bestemme seg for om de ønsker at tradisjonelt fiske fortsatt skal være en næringsvei i vår kommune. Mausund fiskarlag mener at grensen for antall anlegg oppdrett i vårt område allerede er overskredet, og ei ny etablering i området vil være den endelige spikeren i kista for oss kystfiskere.»

Frøya Fiskarlag:

«Frøya Fiskarlag går i mot at det blir etablert en ny lokalitet i et område som er benyttet av hjemfiskerne i fbm krabbe- og torsk/hyse fiske. Området er et oppvekstområde for kysttorsk og det driftes linefiske etter hyse og andre arter der. I tillegg så er det et rikt område når det gjelder krabbe. Ved en eventuell etablering av lokalitet i område så får 2 hjemmefiskere som drifter krabbe sine fiskefelt ødelagt.

Frøya fiskarlag stiller seg undrende til søkers kunnskap om dagens bruk av området. Frøya fiskarlag er ikke i mot nye lokaliteter av oppdrett i kommunen. Men når noen av de beste fiskeplassene forsvinner foran øynene på våre hjemmefiskere, da må det være lov å ta til motmæle. Etter vårt syn så har Frøya kommune et vist ansvar når det gjelder arealbruken til sjøs.»

Da det ble vurdert om Frøya kommune skulle ta saken opp på nytt, ble det avholdt dialogmøter mellom fiskerne og søker. Det kom også inn flere merknader til saken.

Mausund fiskarlag uttaler i brev datert 19.11.14 at de ikke kan se at det er kommet frem noe nytt i saken, og at dette er en arealkonflikt og ikke et spørsmål om grønt eller ikke. De ber Frøya kommune opprettholde sin fraråding.

Frøya fiskarlag opprettholder sitt syn i saken, og går imot.

Fiskarlaget Midt-Norge har i brev datert 26.11.14 uttalt at de fortsatt på det sterkeste fraråder oppdrett i fiskeområdet ved Saltskjæra i Frøya kommune. Eventuell drift av grønne tillatelser på lokaliteten medfører i realiteten ingen bindende begrensninger på bruk av medikamenter mot lakselus, som kan være til betydelig skade for krabbe og andre krepsdyr.

Det ble 23.11.14 avholdt møte mellom SalMar Farming AS og fiskerne. I etterkant av møtet mellom SalMar Farming AS og fiskere og andre fra lokalsamfunnet i Mausund, holder deler av styret i Mausund Fiskarlag møte, og trekker sin tidligere uttalelse i saken. Det viser seg i ettertid at dette styremøtet ikke er avholdt ihht lagets vedtekter. Mausund Fiskarlag avholder nytt styremøte 26.11.14, hvor de opprettholder sin protest.

Sør-Trøndelag fylkeskommune har 10.02.15 mottatt brev fra Mausund Velforening. De stiller seg positiv til at SalMar etablerer seg med en ny lokalitet utenfor Mausund. Dette siden det medfører mange positive ringvirkninger for det etter hvert sårbare fiskerisamfunnet ytterst på Trøndelagskysten.

Fylkesmannen i Sør-Trøndelag:

Fylkesmannen i Sør-Trøndelag har behandlet søknaden etter forurensningsloven og gitt utslippstillatelse på den omsøkte lokaliteten. Utslippstillatelse er vedlagt. **Det er en forutsetning at de fastsatte vilkår blir fulgt.**

Fylkesmannen har også vurdert søknaden ut fra akvakulturloven § 16 og frarår etableringen. Uttalelsen følger vedlagt.

*«Fylkesmannen mener at den samlede belastningen på gyte – og oppvekstområder for kysttorsk i området blir for stor ved etablering av lokaliteten Salatskjæra. Plasseringen av oppdrettsanlegg tett opp til slike områder vil være kritisk for de lokale bestandene av kysttorsk. Det foreligger ikke nok kunnskap om effektene belastningen fra et oppdrettsanlegg har på gyte – og oppvekstområder for kysttorsk. Da konsekvensene av akvakulturnæringens miljøpåvirkning i dette området ikke er klarlagt, følger vi Frøya kommunes vedtak og frarår en etablering av omsøkt virksomhet, jf. naturmangfoldloven §9 føre-var-prinsippet og § 10 om økosystemtilnærming og samlet belastning.»*

Mattilsynet:

Mattilsynet, Distriktskontoret for Hitra/Frøya har behandlet søknaden etter forskrift om utvidelse av akvakulturanlegg mv og gitt tillatelse til å benytte den omsøkte lokaliteten. **Det er en forutsetning at vilkår fastsatt i tillatelsen blir fulgt.**

Mattilsynet har satt som vilkår for sin tillatelse, at lokaliteten 24196 Gjelsøya trekkes inn før lokaliteten Salatskjæra kan tas i bruk. Dette bl.a siden Gjelsøya er en dårligere lokalitet med tanke på velferden til oppdrettsfisken. Gjelsøya ligger vest for Hitra, i et område som er viktig for villfisk, særlig et viktig område for sjøørret.

Mattilsynet har blitt kontaktet i ettertid med forespørsel om de ønsker å behandle søknaden på nytt, siden lokaliteten skal driftes etter «grønne vilkår.» Mattilsynet finner at ny behandling ikke er påkrevet.

Mattilsynet har også vurdert søknaden etter dyrevernloven.

Tillatelse inkludert uttalelse fra Mattilsynet er vedlagt.

Kystverket Midt-Norge:

Kystverket Midt-Norge har vurdert søknaden etter havne- og farvannsloven og gitt tillatelse til at anlegget plasseres som vist på vedlagte kartutsnitt. **Det er en forutsetning at vilkårene etter havne- og farvannsloven blir fulgt.**

Fiskeridirektoratet region Trøndelag:

Fiskeridirektoratet region Trøndelag har i brev datert 09.01.15 frarådd etableringen.

*«Fiskeridirektoratet region Trøndelag har oversendt saken til Fiskarlaget Midt-Norge og Norges Kystfiskarlag for uttalelse. Fiskarlaget Midt-Norge har, på bakgrunn av innspill fra Mausund Fiskarlag og Frøya Fiskarlag, kommet med en uttalelse. Fiskarlaget Midt-Norge påpeker at det i det omsøkte området er et viktig gyte- og oppvekstområde for kysttorsk. Det fiskes med line etter hyse og andre arter i området. Dette er også et rikt og viktig krabbefelt for lokale fiskere. Fiskarlaget frykter at om det blir etablert oppdrettsanlegg i området, vil det viktigste krabbefeltet for to lokale fiskere forsvinne, og det er ikke enkelt å finne nye felt som ikke er i bruk.*

.....

*Fiskeridirektoratet region Trøndelag har foretatt kartlegging av fiskeriinteresser i Frøya kommune, ifølge våre kartlegginger er det i det omsøkte området registrert fiskeområde for passive redskap (krabbe), og i tillegg er det registrert gytefelt for torsk i området.»*

Fiskeridirektoratet region Trøndelag frarår etableringen på bakgrunn av Fiskeridirektoratets kartlagte fiskeriinteresser, samt opplysninger om bruk av området gitt av Fiskarlaget.

Vår vurdering:

Alle søknader om tillatelse til akvakultur skal vurderes ut fra bestemmelsene i akvakulturregelverket. Denne søknaden er vurdert ut fra bestemmelsene i § 30 i forskrift om tillatelse til akvakultur for laks, ørret og regnbueørret:

”§ 30. Generelle vilkår for klarering av lokalitet

Lokalitet for akvakultur kan klareres dersom

- a) det er miljømessig forsvarlig;
- b) det er foretatt en avveining av arealinteresser, med særlig vekt på
  1. søkers behov for areal til planlagt akvakultur,
  2. alternativ bruk av området til annen akvakultur,
  3. annen bruk av området, og
  4. verneinteresser som ikke omfattes av bokstav d, herunder vedtak om vern etter lov 29. mai 1981 nr. 38 om viltet;
- c) det er gitt tillatelser som kreves etter
  1. lov 19. desember 2003 nr. 124 om matproduksjon og mattrygghet mv.,
  2. lov 13. mars 1981 nr. 6 om vern mot forurensninger og om avfall,
  3. lov 17. april 2009 nr. 19 om havner og farvann, og
  4. lov 24. november 2000 nr. 82 om vassdrag og grunnvann; og
- d) det ikke er i strid med
  1. vedtatte arealplaner etter plan- og bygningsloven 14. juni 1985 nr. 77,
  2. vedtatte vernetiltak etter kapittel V i lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold, eller
  3. vedtatte vernetiltak etter lov 9. juni 1978 nr. 50 om kulturminner.”

Lokaliteten kommer ikke i strid med vedtatte planer etter plan- og bygningsloven, eller andre verneplaner/vernetiltak. I tillegg foreligger alle nødvendige tillatelser i henhold til forskriftens punkt c.

I tråd med forskrift om konsekvensutredning, ble det som en del av saksgangen vurdert om tiltaket skulle konsekvensutredes. Ingen av høringspartene har uttrykt ønske om konsekvensutredning. Det ble besluttet at tiltaket ikke skulle konsekvensutredes.

**Avveining av arealinteresser:**

Anlegget er omsøkt i et område som har planstatus FFANF – fiske, ferdsel, natur akvakultur og friluftsområde i henhold til Frøya kommune sin arealdelplan.

Planen er vedtatt 25.08.2010.

I bestemmelsene knyttet til FFANF står det: *Innenfor disse områdene gis det adgang til etablering av akvakulturanlegg hvis sektormyndighetene gir sin tillatelse.*

**Det er registrerte gyteområder for torsk i området.**

Om lag 300 m sør før omsøkt anleggsplassering er gytefeltet Salatdjupet, og om lag 800 meter nordvest ligger gytefeltet Tarbusvaet.

De to aktuelle gytefeltene på Frøya er etter opplysninger i Fiskeridirektoratets kartdatabase registrert i 2009. Gytefeltene på Frøya er ikke verifisert av HI-Havforskningsinstituttet.

Lokaliteten er tenkt plassert i nærheten av to gytefelt for torsk, men ikke innenfor det som er registrert som gyteområde.

**Anlegget er omsøkt i et registrert fiskefelt med passive redskap – krabbe.**

Den omsøkte lokaliteten ligger i utkanten av fiskefeltet Salatskjæra/Stålskjæra– hvor det er kartlagte fiskeriinteresser for krabbe – passive redskap. Fiskefeltet er etter opplysninger i Fiskeridirektoratets kartløsning registrert i 2002, og digitalisert i 2003. Dette er et stort fiskefelt. I kartløsningen er det ikke nærmere presisert viktighet og hvor mye brukt feltet er.

Vi har prøvd å fremskaffe informasjon om hvor krabben i området blir fisket. Dette har vist seg vanskelig å fremskaffe detaljert informasjon om. Det er derfor vanskelig å si noe konkret om hvor mye krabbe som blir fisket i dette feltet, og dermed hvor viktig dette området er for krabbefisket. Vi legger vi til grunn at krabbefeltet er viktig for lokale fiskere.

Basert på merknader og høringsuttalelser, synes det som om det både er det fysiske arealet som akvakulturanlegget beslaglegger som er bakgrunn for konflikten, og at det er knyttet usikkerhet til om avlusningsmidler påvirker fisket, og særlig krabbe, over et større område.

En gjennomgang av Fiskeridirektoratets kartlegging av krabbefelt i Frøya kommune, viser at svært store sjøareal er kartlagt som krabbefelt. Det foreligger ingen vekting av viktigheten eller hvor mye brukt de ulike feltene er.

Da Frøya kommune vedtok gjeldende kommuneplan, var krabbefeltene kartfestet. Arealet ble likevel av kommunen avsatt til FFANF, med bestemmelse om at det innenfor områdene gis adgang til etablering av akvakulturanlegg hvis sektormyndighetene gir sin tillatelse. I planarbeidet var dermed ikke krabbefeltet av kommunen ansett for å være så viktig at arealet skulle avsettes til fiske. Etter det vi ser, ble det heller ikke fremmet innsigelse/merknader til dette fra fagmyndighetene.

Kommuneplanens arealdel er en juridisk bindende plan og er blant annet ment å være et styringsverktøy som skal bidra til interesse-avklaringer, prioriteringer og større forutsigbarhet for brukerne av sjøarealene.

Vi kan ikke se at det i Frøya kommune sin uttalelse fremkommer nye, vesentlige opplysninger som skulle tilsa at føringene for bruken av arealet slik de er beskrevet i kommunens arealplan bør endres.

Vi finner at en plassering som omsøkt vil få moderate negative konsekvenser for fiskeriinteressene. Dette siden det er en liten del av arealet i det aktuelle fiskefeltet som går bort, og det samlet er svært store kartlagte areal i Frøya kommune for krabbefiske.

Sør-Trøndelag fylkeskommune har foretatt en avveining av samfunnsinteressene i denne saken, og kommet frem til at hensynet til søker og det behovet som er signalisert for en ny og bedre lokalitet for akvakultur, veier tyngre enn de ulemper som krabbefiskerne blir påført ved en etablering. Det er også i noen grad hensynstatt at lokaliteten Gjelsøya blir trukket inn, noe som etter Mattilsynets vurdering, vil gi en mer gunstig situasjon for villfisk og oppdrettsfisk.

#### **Vurdering i henhold til miljømessig forsvarlighet og naturmangfoldloven:**

Fylkesmannen i Sør-Trøndelag har frarådd at det blir gitt tillatelse til etablering av lokaliteten Salatskjæra, siden de mener at den samlede belastningen på gyte – og oppvekstområder for kysttorsk i området blir for stor ved etablering av lokaliteten. Frøya kommune frarår etableringen siden lokaliteten er i konflikt med yrkesfiskere, oppvekstområde for kysttorsk og gode krabbe – og fiskeplasser.

Kartleggingen av gyteområder viser at det er mange gyteområder for torsk i sjøområdet rundt Frøya. Det er ikke foretatt verifisering av områdene. Det er heller ikke foretatt en gradering av viktighetene av de ulike gyteområdene.

Lokaliteten er ikke plassert i registrert gytefelt for torsk. Det er om lag 300 m til gytefeltet som er sør for anlegget, og om lag 800 meter til gytefeltet som er plassert nordvest for anlegget. Det foreligger ikke noe i tildelingsforskriften, forarbeidene til denne, eller i utarbeidet veileder for tildeling av tillatelser som tilsier at et akvakulturanlegg for laksefisk ikke kan etableres i nærheten av et gyteområde for torsk.



Lokalisering av akvakulturanlegg i nærhet til gytefelt for torsk, gir ikke i seg selv automatisk grunnlag for et avslag.

I forarbeidene til Akvakulturloven er miljøhensyn drøftet. Akvakultur vil etter sin art ha innvirkning på miljøet. Tillatelse til akvakultur innebærer at myndighetene aksepterer en viss påvirkning på det omkringliggende miljø. Kravet til forsvarlighet setter grensen for akseptert påvirkning ved skadelige konsekvenser. Sannsynligheten for at skade kan oppstå og størrelsen på eventuell skade må vurderes. Skader i forhold til sentrale miljømål vil for eksempel ikke tillates. Vurderingen vil bero på det bredt faglig skjønn som omfatter blant annet kunnskap om arten og det lokale økosystem. Vurderingen skal også omfatte en avveining mellom hensynet til næringsutvikling og andre samfunnshensyn.

### **Naturmangfoldloven:**

#### § 8 kunnskapsgrunnlaget

Ut fra Sør-Trøndelag fylkeskommune sin vurdering foreligger det tilstrekkelig kunnskap om hvilke virkninger anlegget har eller kan få på naturmiljøet.

#### § 9 føre-var-prinsippet

Ved beslutningstaking skal det tas sikte på å unngå mulig skade på naturmangfoldet. Etter vårt skjønn foreligger det ikke spesielle forhold ved denne sakens som gir grunnlag for å avslå søknaden ut fra føre-var-prinsippet. For nærmere begrunnelse se drøfting i vedtaket.

#### § 10 økosystemtilnærming og samlet belastning

Den samlede belastningen økosystemet blir påført anses som akseptabelt.

#### § 11 kostnadene ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver

Selskapet skal dekke kostnadene ved å hindre eller begrense skader på naturmangfoldet som tiltaket volder, dersom dette er rimelig. Selskapet skal dekke kostnader med overvåking av miljøeffektene.

#### § 12 miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder

Det skal til enhver tid benyttes driftsmetoder og tekniske installasjoner slik at skader på naturmangfoldet unngås eller begrenses, og som dermed gir de beste samfunnsmessige resultater.

### Konklusjon:

Vi gir tillatelse til etablering av akvakulturanlegg på lokaliteten Salatskjæra, forutsatt at lokaliteten Gjelsøya er trukket inn før lokaliteten blir tatt i bruk.

## Generelle vilkår til drift av anlegget

- Anlegget skal etableres i samsvar med beskrivelser og tegninger i søknaden og i henhold til vedlagte kart med koordinater for anleggets ytterpunkt.
- Hver av tillatelsenes samlede biomasse skal ikke, på noe tidspunkt, overskride 780 tonn.
- Tillatelsen gis uten ansvar med hensyn til nabo-, eiendoms- eller andre privatrettslige forhold.
- Tillatelsen skal drives som selvstendig enhet. Dette er likevel ikke til hinder for at anlegget kan samarbeide med andre om felles innkjøp, salg o.a.
- Utleie av akvakulturtillatelse er ikke tillatt.

Når det gjelder nærmere bestemmelser for drift av tillatelsen, viser vi til forskrift av 17.06.2008 om drift av akvakulturanlegg (akvakulturdriftsforskriften).

Tillatelsen kan trekkes tilbake dersom forutsetningene for tillatelsen endres vesentlig.

Kopi av denne tillatelsen med vedlegg skal oppbevares tilgjengelig for alle ansatte på anlegget, og også slik at det kan forevises til alle som er bemyndiget kontrollrett.

### Særlige vilkår for tillatelsen:

#### **Faggruppa for tildeling av grønne løyve:**

For å oppfylle kravene om at løsningene reduserer risikoen for påvirkning av vill laksefisk som følge av rømming og for å sikre at de fastsatte grenseverdier med hensyn til lakselus overholdes, har Faggruppa fastsatt følgende vilkår ved drift av denne tillatelsen:

- Bruk av Midgard merdkonstruksjon eller merdkonstruksjon med egenskaper som vil redusere risikoen for rømming tilsvarende
- Deltakelse i overvåkingsprosjekt sammen med Veterinærinstituttet og ERT
- Bruk av rensefisk i form av oppdrettet rognkjeks

Løsninger, bruk og rutiner for drift skal dokumenteres. I tillegg skal innehaver av tillatelsen ved første gangs utsett på lokalitet, ved oppstart sende inn dokumentasjonen til Fiskeridirektoratet og Mattilsynet.

#### **Forbud mot samdrift/samlokalisering**

Tillatelsen kan ikke inngå i samdrift eller samlokalisering med andre akvakulturtillatelser, med mindre alle tillatelsene under samdrift/samlokalisering drives etter vilkårene for denne tillatelsen.

Vilkårene følger tillatelsen uavhengig av eier.

### *Kunnskap og erfaringer*

Kunnskap og erfaringer som blir høstet i bruk av løsningene, skal deles slik at de kommer hele akvakulturnæringa til gode, jf. tildelingsforskriften § 9 første ledd. Data og erfaringer, samt evaluering av de ulike tiltak som gjennomføres i henhold til denne tillatelsen, skal sammenstilles og gjøres tilgjengelig i en årlig rapport på selskapets hjemmesider. Årlig rapport skal samtidig oversendes Fiskeridirektoratet for publisering.

### **Klageadgang**

Vedtaket kan påklages, se om dette i vedlagte orientering.

En eventuell klage medfører ikke utsatt iverksettelse av vedtaket. Det er likevel adgang til å søke om at gjennomføringen utsettes til klagesaken er avgjort.

I medhold av forvaltningsloven § 27b blir det satt som vilkår for å reise søksmål at anledning til å klage er uttømmende benyttet.

*Dokumentet er elektronisk godkjent og sendes derfor uten signatur.*

Med hilsen

Sigurd Bjørgo  
Fagleder

Ellen M. Hoel  
Rådgiver

Vedlegg:

1. Kopi av kart som viser anleggets tillatte plassering på lokaliteten Salatskjæra
2. Utslippstillatelse fra Fylkesmannen i Sør-Trøndelag, Miljøvernavdelingen, datert 27.01.15
3. Uttalelse fra Fylkesmannen i Sør-Trøndelag, Miljøvernavdelingen, datert 27.01.15
4. Tillatelse fra Kystverket Midt-Norge datert 04.08.14
5. Uttalelse fra Fiskeridirektoratet region Trøndelag datert 09.01.15
6. Tillatelse fra Mattilsynet, Distriktskontoret for Hitra/Frøya datert 30.01.15
7. Orientering om klagerett

Kopi til:

Fiskeridirektoratet, Kyst- og havbruksavdelingen

Fiskeridirektoratet region Trøndelag

Kystverket Midt-Norge, Ålesund

Fylkesmannen i Sør-Trøndelag, Miljøvernavdelingen

Mattilsynet, Distriktskontoret for Hitra/Frøya

Frøya kommune

Mausund Fiskarlag

Frøya Fiskarlag

Fiskarlaget Midt-Norge

HitraMat Farming AS

Mausund velforening



FINNMARK FYLKESKOMMUNE  
FINNMÁRKKU FYLKKAGIELDA  
Næring- og nordområdeavdelinga  
Ealáhus- ja davviguovloossodat

Vår dato: 23.10.2018

Vår ref: 201702971-18

Arkivkode: ---

Deres ref:

Gradering:

Saksbehandler: Ingeborg Skjelmo  
Telefon: 78963079  
Ingeborg.Skjelmo@ffk.no

SalMar Farming AS

7266 KVERVA

## SalMar Farming AS, org. nr. 966 840 528 - Akvakultur av matfisk av laks, ørret og regnbueørret på ny lokalitet Innerværet i Nordkapp kommune - Vedtak om avslag

Finnmark fylkeskommune viser til deres søknad, mottatt av Finnmark fylkeskommune 20.11.2017. Det søkes om ny akvakulturlokalitet Innerværet i Vannfjorden i Nordkapp kommune med en maksimalt tillatt biomasse på 3600 tonn. Anlegget er omsøkt med rekker av 2 x 6 merder, totalt 210 x 600 meter.

Søknaden var en av tre søknader som er behandlet parallelt etter akvakulturloven på samme lokalitet. To av disse søknadene var fra SalMar Farming AS, for to lokaliteter med ca. 900 meters avstand mellom lokalitetene. Den tredje søknaden var fra Grieg Seafood Finnmark AS. Søknadene omhandlet etablering av lokaliteter i det samme området og overlappet hverandre. Dette medførte at kun ett av selskapene kunne få innvilget sin søknad i fylkeskommunens sluttvedtak.

I prioriteringen av søkerne legges til grunn forskrift om tillatelse til akvakultur for laks, ørret og regnbueørret (laksetildelingsforskriften) § 30 bokstav b), samt akvakulturlovens formålsparagraf.

### Fylkesutvalget har i møte den 16.10.2018 (sak 48/18) fattet følgende vedtak:

*Søknader fra SalMar Farming AS om tillatelse til nye lokaliteter Innerværet og Ytterværet i Nordkapp kommune med en maksimalt tillatt biomasse per lokalitet på 3600 tonn per lokalitet, totalt 7200 tonn for begge lokaliteter avslås. Avslaget er hjemlet i laksetildelingsforskriftens § 30 bokstav b) nr. 1 (søkers behov for areal til planlagt akvakultur)*

### Begrunnelse

For vurdering av søknadene og begrunnelse for vedtaket vises til vedlagte protokoll og saksfremlegg i fylkesutvalgssak 48/18.

### Klageadgang

Vedtaket kan påklages av sakens parter eller andre med rettslig klageinteresse innen 3 uker fra det tidspunktet underretningen om avgjørelsen er kommet frem til vedkommende part, se om dette i vedlagte orientering.

I medhold av forvaltningsloven § 27b blir det satt som vilkår for å reise søksmål at anledning til å klage er uttømmende benyttet.

Postadresse  
Postboks 701  
9815 VADSØ  
postmottak@ffk.no

Besøksadresse  
Henry Karlsens plass 1  
9800 VADSØ  
www.ffc.no

Telefon +47 78 96 30 00  
Telefaks +47 78 96 30 01

Org.nr 964994218  
Bankkonto 4930.09.12051

Med hilsen

Hilde C. J. Mietinen  
nærings- og nordområdesjef

Ingeborg Skjelmo

*Dette dokumentet er godkjent elektronisk og har derfor ikke underskrift.*

Vedlegg:

- Saksprotokoll, møte i Fylkesutvalget, 16.10.2018, sak 48/18
- Saksfremlegg Fylkesutvalgets sak 48/18
- Skjema, melding om rett til å klage

Kopi til:

SalMar Farming AS, avd SalMar Nord, Stefan Paulsen  
Kystverket Troms og Finnmark, Postboks 1502, 6025 ÅLESUND  
Nordkapp kommune, Postboks 403, 9751 HONNINGSVÅG  
Fylkesmannen i Finnmark, Statens hus, 9815 VADSØ  
Fiskeridirektoratet region Nord, Postboks 185 Sentrum  
, 5804 BERGEN  
Mattilsynet - Region Nord, Postboks 383  
, 2381 BRUMUNDDAL



SalMar Farming AS

7266 KVERVA

Vår referanse  
201609576-16

Deres referanse

Dato  
07.02.2017**SalMar Farming AS – Org.nr 966840528. Akvakultur av matfisk av laks, ørret og regnbueørret. Avslag på søknad om etablering av ny lokalitet Drevflesa i Roan kommune.**

Vi viser til søknad datert 10.06.16 hvor det søkes om etablering av ny lokalitet Drevflesa i Roan kommune med 3 120 tonn MTB.

**Vedtak**

Sør-Trøndelag fylkeskommune gir med dette SalMar Farming AS avslag på søknad om å etablere akvakulturanlegg for matfisk av laks, ørret og regnbueørret på følgende lokalitet i Roan kommune:

Lokalitetsnavn	Midtpunkt	Lokalitetsbiomasse
<b>Drevflesa</b>	<b>64°12.696' N 10°06.963' Ø</b>	<b>3 120 tonn</b>

**Lovhjemmel**

Vedtaket er fattet av Sør-Trøndelag fylkeskommune med hjemmel i lov av 17.6.2005 nr. 79 om akvakultur og forskrift av 22.12.2004 nr. 1798 om tillatelse til akvakultur for laks, ørret og regnbueørret.

**Begrunnelse****Vurderinger etter b) avveining av arealinteresser**

Sør-Trøndelag fylkeskommune har mottatt to søknader om akvakulturlokalitet for laks, ørret og regnbueørret i sjøvann på tilnærmet samme område. Søknadene er i all hovedsak overlappende. Selskapene har blitt forspurt om samlokalisering kunne være aktuelt. Svaret var negativt. Det er bare en lokalitet som kan tildeles, og derfor må Sør-Trøndelag fylkeskommune prioritere mellom søkerne.

I tilfeller som dette hvor det er konkurranse om arealet vil det avgjørende for utfallet av interesseavveiningen være en helhetlig vurdering av hvordan det aktuelle området kan benyttes på en samfunnsmessig optimal måte, jf Ot.prp.nr 61 (2004-2005) s. 69. Hvordan akvakulturmyndigheten skal gå frem ved en slik avveining, fremkommer ikke av forskriftsverket eller av etablert praksis.

Saksbehandler: Ellen Malen Myren Hoel, ellen.hoel@stfk.no,

**Postadresse:**  
Postboks 2350  
sluppen  
7004 TRONDHEIM**Besøksadresse:**  
Fylkeshuset  
Erling Skakkesgt.14  
7004 TRONDHEIM**Telefon:** +47 72 81 10 00  
**Bankkonto:** 8601.27.27277  
**Org.nr.:** 938 634 556**E-postadresse:**  
Postmottak@stfk.no  
**Internett:**  
www.stfk.no

§ 16a i Akvakulturloven bestemmer at det skal legges vekt på søkers behov for areal til planlagt produksjon. Søkers antatte behov for produksjonsareal og omsøkt lokalitet i forhold til fremlagt driftsopplegg vil være sentralt i tildelingsvurderingen.

§ 16b angir at søkers behov også må vurderes mot annen mulig akvakultur på lokaliteten. Dette innebærer at man vil kunne avslå søknader med begrunnelse bl.a i at andre driftskonsept skal prioriteres foran det omsøkte. En slik prioritering skal skje ut fra en helhetsvurdering av om det konkrete området heller bør benyttes til produksjon med bedre prospekt for lønnsomhet.

Sør-Trøndelag fylkeskommune legger til grunn for sin interesseavveining informasjon som søkerne har vedlagt søknaden. Begge selskapene har ettersendt informasjon som utdyper behovet de har for lokaliteten. Sør-Trøndelag fylkeskommune mener søknadene er tilstrekkelig belyst til å foreta en prioritering.

### **1. Søker sitt behov for lokaliteten / arealet**

SalMar Farming AS har opplyst at de har behov for en høst-oddetall lokalitet for å opprettholde sitt konvensjonelle produksjonsvolum i området. Dette siden en lokalitet har blitt en stamfisklokalitet, noen lokaliteter har grønn drift, og noen har blitt trukket inn. Ved en tillatelse på Drevflesa, vil det konvensjonelle produksjonsvolumet være tilbake på nivå med høst 11 generasjonen.

Bjørøya AS og Midt-Norsk Havbruk AS sier i sin søknad at de har et prekært behov for lokaliteten. Dette siden den etablerte branngaten for å hindre spredning av PD nordover rammer selskapet ved at det hindrer drift på 2 av 3 høst oddetall lokaliteter. Dette er lokalitetene Nausttaren og Raudøya. (hver lokalitet er permanent godkjent for 3 120 tonn MTB). Selskapene har dermed bare lokaliteten Eldviktaren ( godkjent for 6740 tonn MTB) i høst oddetallssonen. De sier de er avhengige av en lokalitet sør for PD-sonen. Dette for å spre risiko med flere og mindre utsett, samt at de trenger beredskapslokalitet for eventuell flytting av PD-syk fisk fra nord for grensen.

### **Vår vurdering:**

Som et ledd i å hindre spredning av PD nordover, har oppdretterne inngått en frivillig avtale om at det skal være en «branngate» mellom områdene hvor PD (SAV2) er endemisk, og hvor PD skal bekjempes. Denne branngata er ved Buholmsråsa, hvor Bjørøya AS og Midt-Norsk-Havbruk AS er de selskapene som har lokaliteter. Det ligger 2 lokaliteter i dette området, som er Nausttaren og Raudøya. Selskapene har også sendt inn en søknad på lokaliteten Skokkeløya som er i området.

På grunn av dette, satte ikke selskapene ut fisk på lokalitetene Nausttaren og Raudøya i 2015. Grunnet PD-utbrudd på lokaliteten Eldviktaren, ble likevel fisk fra denne lokaliteten flyttet til lokalitetene Nausttaren og Raudøya. Det har derfor stått fisk i branngata vinteren 2016. Branngata er en frivillig ordning, som forvaltningen er positiv til og stiller seg bak.

I forbindelse med sluttbehandlingen av søknaden, har Bjørøya og MNH blitt kontaktet pr.e-post for å høre om de sier fra seg lokalitetene Nausttaren og Raudøya ved en eventuell tillatelse på lokaliteten Drevflesa. 17.01.17 svarer selskapet at de ikke sier fra seg lokalitetene.



Det kan nevnes at Bjørøya /MNH har en annen søknad til behandling i høst-odde sone under behandling. Dette er lokaliteten Brattvika i Jøssundfjorden. Utfallet av søknaden er ikke avklart.

SalMar Farming AS har andre lokaliteter i området rundt Drevflesa. Dette er lokaliteten Farmannsøya (5 460 tonn) som ligger om lag 2,5 km fra Drevflesa, lokaliteten Masterholmen (4 680 tonn) som ligger om lag 6 km fra Drevflesa og Buholmen (permanent 3 120, midlertidig 6 240 tonn frem til 30.06.17) som er om lag 7 km fra Drevflesa. På lokaliteten Masterholman er det satt vilkår om at denne ikke kan benyttes samtidig som det står fisk på lokaliteten Buholman. Selskapet har også lokaliteten Hosenøyen i sone høst-oddetall (permanent 3 120 tonn, midlertidig 6 240 tonn frem til 01.07.17), hvor det er grønn drift.

Den omsøkte lokaliteten Drevflesa, ligger nord for de eksisterende lokalitetene tilhørende SalMar Farming AS.

Bjørøya AS/Midt-Norsk Havbruk AS: I region Trøndelag har selskapene 14 konvensjonelle matfisktillatelser til akvakultur av laks, ørret og regnbueørret. I tillegg har Bjørøya AS 2 grønne tillatelser, og to forskningstillatelser. De har også en visningstillatelse, som det er knyttet særskilte vilkår til.

SalMar Farming AS: I region Trøndelag har selskapet 21 konvensjonelle matfisktillatelser til akvakultur av laks, ørret og regnbueørret. I tillegg har selskapet 9 grønne og 3 økologiske tillatelser.

Med dagens driftsregime, med fordeling av utsett på høst og vår, og odde-og partallsår, er det ingen av selskapene som bør få problemer med å få utnyttet sin produksjonskapasitet grunnet manglende lokalitetsbiomasse i sonen. Det avgjørende for vår behovsprøving, vil derfor være konsekvensene dagens PD-bekjempelsesregime har for selskapene, og hvilket behov det er for lokaliteter i området sør for bekjempelsessonen. Vi er av den oppfatning at inntil PD-strategien eventuelt endres, er det viktig at det tilrettelegges for å opprettholde branngata ved Buholmråsa.

Bjørøya AS og Midt-Norsk Havbruk AS er de selskapene som ligger nærmest området hvor PD er endemisk. De har flere ganger tidligere fått påvist PD, med påfølgende krav om å fjerne fisken. Dette har økonomiske konsekvenser for selskapene. De uttrykker et behov for en lokalitet i området sør for bekjempelsessonen.

### **Konklusjon:**

Etter en helhetlig vurdering av behov og hvordan det aktuelle området kan benyttes på en samfunnsmessig optimal måte finner vi at lokaliteten Drevflesa bør tildeles Bjørøya AS og Midt-Norsk Havbruk AS. Dette siden de har synliggjort et større behov for lokaliteten gjennom behovet selskapene har for å etablere en lokalitet sør for PD-bekjempelsesområdet. Vi finner det vil gi den beste samfunnsmessige utnyttelsen av området å tildele lokaliteten til Bjørøya AS / Midt-Norsk Havbruk AS. Ved at de disponerer lokaliteten Drevflesa sør for bekjempelsesområdet, vil de få redusert konsekvensen av bekjempelsestiltak. Det øker også sannsynligheten for at den frivillige ordningen med branngate ved Buholmråsa vil bestå. Ved en tildeling til Bjørøya AS/ Midt-Norsk Havbruk AS vil dette bidra til å redusere konsekvensene av en eventuell PD-påvisning for selskapene.

SalMar Farming AS blir også berørt av eventuelle bekjempelsestiltak, men konsekvensene for selskapet blir mindre siden de allerede disponerer lokaliteter sør for bekjempelsessonen.

SalMar Farming AS får avslag på sin søknad. Vi viser ellers til vår tillatelse til Bjørøya AS og Midt-Norsk Havbruk AS på lokaliteten Drevflesa datert 07.02.17.

**Klagerett**

Vedtaket kan påklages. Eventuell klage skal sendes til Sør-Trøndelag fylkeskommune. I medhold av forvaltningsloven § 27b er det satt som vilkår for å gå til søksmål at en har nyttet retten til å klage fullt ut.

Med hilsen

Sigurd Bjørgo  
Fagleder

Ellen M. Hoel  
Seniorrådgiver

*Dette dokumentet er elektronisk godkjent og derfor ikke signert.*

**Vedlegg:**

Orientering om klagerett

**Kopi:**

Fylkesmannen i Sør-Trøndelag, Miljøvernadv  
Mattilsynet Region Midt  
Kystverket Midt-Norge  
Fiskeridirektoratet region Midt  
Roan kommune  
Bjørøya AS  
Midt-Norsk Havbruk AS  
Roan og Stoksund Fiskarlag  
Fosen Naturvernforening  
Fiskeridirektoratet Kyst- og havbruksavdelingen

Eide Fjordbruk AS  
Bremnes Seashore AS  
Ewos Innovation AS

Dato: 24.01.2017  
Vår ref.: 2016/8218-16  
Saksbehandlar: Endre Korsøen  
Telefon: 917 64 632

## Eide Fjordbruk AS, Bremnes Seashore AS og Ewos Innovation AS - Løyve til å etablere anlegg for oppdrett av matfisk av laks og aure på lokalitet 26295 Langøy i Lindås kommune

Vi syner til søknad frå Eide Fjordbruk AS, Bremnes Seashore AS og Ewos Innovation AS dagsett 09.08.2016, kor det vert søkt om løyve til auka maksimalt tillaten biomasse (MTB) i eksisterande anlegg for oppdrett av matfisk av laks og aure på lokalitet 26295 Langøy i Lindås kommune.

### Vedtak

Eide Fjordbruk AS, org.nr. 866751242, med akvakulturløyva H-K-32, H-K-33, H-K-63, H-L-3, H-L-23, H-L-24, H-L-25, H-L-26 og H-L-27, Bremnes Seashore AS, org. nr. 836597702 med akvakulturløyva H-J-3 og H-K-40 og Ewos Innovation AS org. nr. 911501252 med akvakulturløyve H-O-5, får med dette løyve til å etablere flytande akvakulturanlegg for oppdrett av matfisk av laks (*Salmo salar*), aure (*Salmo trutta*) og regnbogeaure (*Oncorhynchus mykiss*) på følgjande lokalitet i Lindås kommune:

Lokalitetsnr.	Lokalitetsnavn	Kommune	MTB
26295	Langøy	Lindås	4680 tonn

Løyve gjeld for ei anleggsplassering som vist i vedlagte kart og som har følgjande koordinatfesta posisjonar i grader og desimalminuttar (Kartdatum Euref 89/WGS84)

Midtpunkt	1	2	3	4	5	6
N 60° 46.748'	N 60°46.654'	N 60°46.647'	N 60°46.614'	N 60°46.651'	N60°46.884'	N60°46.847'
Ø 5° 09.648'	Ø 5° 09.718'	Ø 5° 09.704'	Ø 5° 09.506'	Ø 5° 09.410'	Ø 5°09.787'	Ø 5°09.883'

Lokaliteten er med dette klarert for følgjande akvakulturløyve: Eide Fjordbruk AS akvakulturløyva H-K-32, H-K-33, H-K-63, H-L-3, H-L-23, H-L-24, H-L-25, H-L-26 og H-L-27, Bremnes Seashore AS akvakulturløyva H-J-3 og H-K-40 og Ewos Innovation AS akvakulturløyve H-O-5. Kvar av løyva omfattar ein MTB på 780 tonn. For nærmare oversikt over kva lokalitetar som er godkjent for dei einskilde løyva, viser vi til akvakulturregisteret.

H-L-23, Eide Fjordbruk AS, er eit akvakulturløyve for laks til forsøks- og forskingsføremål avgrensa til 780 tonn MTB og gjeld fram til 31.12.2017.

H-O-5, Ewos Innoavtion AS, er eit akvakulturløyve for laks og aure til forsøks- og forskingsføremål avgrensa til 780 tonn MTB og gjeld fram til 01.01.2020.

### Lovheimel

Løyvet er gjeve av Hordaland fylkeskommune med heimel i Lov av 17.06.2005 nr. 79 om akvakultur og Forskrift av 22.12.2004 nr. 1798 om tillatelse for akvakultur for laks, ørret og regnbueørret. Dette løyvet etter akvakulturlova inkluderer løyve etter matlova, dyrevelferdslova, forureiningslova og hamne- og farvannslova.

Dette løyvet erstattar tidligare vedtak om lokalitetsklarering for Langøy av 08.04.2016, 05.11.2015 og 14.09.2015.

## **BAKGRUNN OG SAKSGANG**

### Om søknaden

Eide Fjordbruk AS, Bremnes Seashore AS og Ewos Innovation AS søkte 09.08.2016 om løyve til auka maksimalt tillaten biomasse (MTB) i eksisterande anlegg for oppdrett av matfisk av laks og aure på lokalitet 26295 Langøy i Lindås kommune.

Søknaden gjeld utviding av maksimalt tillaten biomasse frå 3120 tonn til 4680 tonn i eksisterande anlegg.

Godkjent anlegg består av fem frittliggande 160 m ringar på ei rekkje, som ligg rundt 130 – 650 meter frå land om lag i lengderetning nordaust – sørvest. Kvar ring ligg i ei fortøyingsramme på 100 x 100 meter på ei rekkje. Det ligg og ein fôrflåte på søraustsida av anlegget rundt 150 meter frå land. Noverande anleggsplasseringa vart godkjent etter akvakulturregelverket 19.03.2015.

Verksemnda si erfaring er at lokalitet Langøy er svært godt eigna for matproduksjon og dei har oppnådd svært gode biologiske resultat på lokaliteten. Ekstremt god tilvekst, god fiskehelse og god fôrutnytting.

### Tilsegn

Fiskeridirektoratet v/Kyst- og havbruksavdelinga har gjeve Ewos Innovation AS tilsegn om lenging av akvakulturløyve, H-O-5, til forskningsformål avgrensa med inntil 780 tonn MTB for 10 år i vedtak dagsett 07.09.2010. Utløpsdato er sett til 01.01.2020.

Fiskeridirektoratet v/Kyst- og havbruksavdelinga har gjeve Eide Fjordbruk AS tilsegn om akvakulturløyve til forskningsformål avgrensa med inntil 780 tonn MTB for ein periode frå og med 01.09.2013 til og med 31.12.2017 i vedtak dagsett 24.01.2013.

### Høyring etter forskrift om konsekvensutgreiingar etter sektorlover

Tiltaket fell inn under vedlegg II i forskrift om konsekvensutgreiingar for tiltak etter sektorlover (FOR 2014-12-19-1758). Søknaden skal då handsamast etter § 3 i forskrifta. Såkalla vedlegg II-tiltak kan berre påleggast «supplerande utgreiingar» dersom det er venta at tiltaket vil få vesentlege verknader som ikkje allereie er gjort greie for i søknaden. Fylkeskommunen si vurdering er at miljødokumentasjonen i søknaden gir godt nok grunnlag for å vurdere om tiltaket får vesentleg verknad for miljø og samfunn, jf. vedlegg III i forskrifta. Det vart heller ikkje reist krav om supplerande utgreiingar frå fagmyndighetene for dei respektive kriteria i vedlegg III.

### Offentleg ettersyn og kommunal handsaming

Søknaden vart kunngjort etter retningslinene og har lege ute til offentlig innsyn i Lindås kommune. Det kom ein merknad til søknaden frå Naturvernforbundet Nordhordland v/Jan Nordø.

Dei viser til at det er fleire planar om utviding av biomasse i Fensfjorden for tida, og peiker på utfordringar knytt til lakselus, rømmings- og smittefare og samla belastning av miljøgifter og organisk materiale i Fensfjorden. Det er store samla utslepp til fjordsystemet frå anna ureinande næring i tillegg til akvakulturnæringa, og det har vist seg at det er utfordringar knytt til at området er utsett for ekstremvær med påfølgjande rømmingar. På bakgrunn av den totale miljøbelastninga frå avfallsverksemdar og fiskeoppdrett meiner Naturvernforbundet at grensa for fiskeoppdrett i Fensfjorden er nådd.

Lindås kommune handsama søknaden i møte i plan og miljøutval sak 148/16 den 23.11.2016, og fatta følgjande vedtak om uttale:

*«Lindås kommune ber om at Hordaland fylkeskommune gjer ei totalvurdering av utslepp frå akvakultur til Fensfjorden i samband med søknad om utviding av maksimal tillaten biomasse på lokaliteten Langøy. Vidare*

*meiner kommunen at dagens avsette areal til produksjon ikkje er stort nok til å kunne gje løyve til ei auke av maksimal biomasse med 50 %. Kommunen anbefaler difor at utviding av maksimalt tillaten biomasse ved anlegget vert gjort gjennom reguleringsplan eller akvakulturplan for delar eller heile Fensfjorden. Det er gitt dispensasjon frå kommuneplanens arealføremål til dagens plassering akvakulturanlegget. Det vert elles vist til utgreiingane i saksframlegget.»*

#### Sektorstyresmaktene si handsaming

Kystverket Vest handsama søknaden 26.08.2016. Kystverket har ingen merknader til søknaden om utviding av biomasse, og i og med at det ikkje er endringar av sjølve anlegget vert Kystverket sitt løyve av 17.03.2015 vidareført.

Fiskeridirektoratet region Vest har handsamma søknaden 19.09.2016. Fiskeridirektoratet skal gje uttale i høve til eventuelle konfliktar med fiskeriinteresser som følgje av tiltaket. Ut frå kjennskap til fiskeriinteressene og det marine miljø i området, rår Fiskeridirektoratet region Vest til at søknaden vert stetta.

Fylkesmannen i Hordaland, miljøvern- og klimaavdelinga har handsama søknaden 04.11.2016. Fylkesmannen har handsama søknaden etter forureiningslova og vurdert han etter naturvern-, friluftsliv-, vilt-, lakse- og innlandsfiskeinteresser, og naturmangfaldlova. Med heimel i forureiningslova frå 13.03.1981 nr. 6, § 11, 16 har Fylkesmannen i Hordaland gjeve løyve til utslepp til luft og vatn for produksjon av 4680 tonn MTB matfisk av laks og aure på lokaliteten.

Mattilsynet Region Sør og Vest har handsama søknaden 11.01.2017. Saka er i hovudsak vurdert etter forskrift om etablering og utvidelse av akvakulturanlegg, zooutikker m.m. Føremålet med forskrifta er å fremje god fiskehelse- og velferd. Mattilsynet godkjenner utviding av akvakulturlokalitet 26295 Langøy til ein produksjon på 4680 tonn MTB for oppdrett av matfisk av laks og aure.

#### **GRUNNGJEVING FOR VEDTAKET**

Hordaland fylkeskommune har vurdert søknaden etter lov av 17. juni 2005 nr 79 om akvakultur, og i høve til generelle vilkår for klarering av akvakulturlokalitet som er gjeve i § 30 i laksetildelingsforskrifta som seier at lokalitet for akvakultur kan klarerast dersom:

- a) *det er miljømessig forsvarlig;*
- b) *det er foretatt en avveining av arealinteresser, med særlig vekt på*
  - 1. *søkers behov for areal til planlagt akvakultur,*
  - 2. *alternativ bruk av området til annen akvakultur,*
  - 3. *annen bruk av området, og*
  - 4. *verneinteresser som ikke omfattes av bokstav d.*
- c) *det er gitt tillatelser som kreves etter*
  - 1. *lov 19. desember 2003 nr. 124 om matproduksjon og mattrygghet mv.,*
  - 2. *lov 13. mars 1981 nr. 6 om vern mot forurensninger og om avfall,*
  - 3. *lov 17. april 2009 nr. 19 om havner og farvann.*
  - 4. *lov 24. november 2000 nr. 82 om vassdrag og grunnvann, og*
  - 5. *lov 19. juni 2009 nr. 97 om dyrevelferd; og*
- d) *det ikke er i strid med*
  - 1. *vedtatte arealplaner etter plan- og bygningsloven,*
  - 2. *vedtatte vernetiltak etter kapittel V i lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold,*
  - 3. *vedtatte vernetiltak etter lov 9. juni 1978 nr. 50 om kulturminner.*

#### a) miljømessig forsvarleg

Søknaden er vurdert med omsyn til biologisk mangfald, forureining av det ytre miljø og økologiske effektar.

Påverknad på omgjevnaden gjennom støy og utslepp til luft og vatn er også vurdert av Fylkesmannen i Hordaland som har gjeve utsleppsløyve til utviding av lokalitetsbiomassen etter forureiningslova.

Miljøtilstand under og i nærsonea til anlegget, har vore målt gjennom MOM-undersøkingar (NS 9410). I alt er det gjennomført 3 MOM B-undersøkingar ved lokaliteten i perioden 2011-2016, og rapportar frå desse undersøkingane syner tilstand 1 og 2. Trendanalysane som er gjennomført i driftsfasa tyder på god miljøtilstand i området, og at dagens drift er innanfor miljøet si toleevne. MOM C-gransking i resipienten, syner at lokaliteten er godt eigna til oppdrettsverksemd, med gunstig habitat for gravande botndyr og gode tilhøve for vassutskifting i merdane.

Mattilsynet har forvaltningsansvaret for lakselus, dette inkluderer også eventuell påverknad av lakselus på vill laksefisk. Mattilsynet har vurdert søknaden og gjeve løyve til utviding av lokalitetsbiomasse med bakgrunn i resultatata frå førre produksjonssyklus når det gjeld lakselus.

Oppdrett av laks og aure kan ha effekt på vill laksefisk gjennom rømming, spreining av lakselus etc. Det er av stor betydning at drifta av anlegget er slik at ein unngår vesentleg påverknad på dei ville bestandane av laksefisk.

Rømming av laks og aure er oppfatta som ei uakseptabel hending uavhengig av lokalisering. Ei etablering av anlegg på lokaliteten må følgje gjeldane standardar og anna regelverk på dette området.

Lokaliteten ligg i Fensfjorden som er eit viktig område for sjøaure. Det er viktig at verksemda prioriterer effektive tiltak mot lakselus og rømming.

Lokaliteten kjem ikkje i konflikt med trua eller sårbare artar, viltområde eller naturtypar som har eit kjent behov for særskilt beskyttelse.

#### Naturmangfaldslova

Ved handsaming av søknaden er sakshandsamingsreglane i naturmangfaldlova av 19. juni 2009 nr. 100 §§ 8 -12 følgt i vurdering av om tiltaket det vert søkt om er miljømessig forsvarleg etter laksetildelingsforskrifta § 30 a.

Akvakulturlova, laksetildelingsforskrifta, NYTEK – forskrifta, IK –akvakulturforskrifta og akvakulturdriftsforskrifta sett krav til etablering og drift av akvakulturanlegg, og i dette regelverket er det krav til kunnskapsgrunnlaget før klarering av lokalitet. I den ordinære sakshandsaminga av akvakultursaker vert det kravd dokumentasjon i form av strømmålingar, miljøgranskingar, kart over botntopografi, naturverdiar og biologisk mangfald, viktige lakseførande vassdrag, anleggsskisser, beredskapsplaner og dokumentasjon av selskapet sitt internkontrollsystem. Kommunen og sektormyndene vert gjeve moglegheit for å krevje supplerande utredningar. Fylkeskommunen finn at krava i akvakulturregelverket tilfredsstillar krava til opplysning av saka etter naturmangfaldlova § 8.

Søknaden har på vanleg måte etter reglane i akvakulturlova vore til handsaming hjå kommunen og sektorstyresmaktene, og det er ikkje kome opplysningar om at saka ikkje er tilstrekkeleg opplyst i høve til oppdrettsanlegget sin påverknad på naturmangfaldet. Det ligg og i våre vurderingar at etablering av eit matfiskanlegg er eit reversibelt tiltak. jf. § 8 Kunnskapsgrunnlaget.

Fylkeskommunen viser til vurderinga etter naturmangfaldlova § 8 og legg til grunn at det ligg føre tilstrekkelig kunnskap om verknader lokaliteten kan ha for naturmiljøet. Akvakulturloven § 10 slår fast at «*Akvakultur skal etableres, drives og avvikles på en miljømessig forsvarlig måte*». Vi vurderer det som å vere liten risiko for at miljøet skal bli negativt påverka av å utvide oppdrettsproduksjonen på Langøy frå 3120 tonn til 4680 tonn MTB. Saka vert sett på som tilstrekkeleg opplyst, og føre-var prinsippet vert difor ikkje tatt i bruk, jf. § 9 Føre-var prinsippet.

Den samla belastninga på naturmiljøet i Fensfjorden vert i liten grad endra. Resipientundersøking i vassførekomsten har synt at resipienten ikkje er uakseptabelt negativt påverka av oppdrettsaktiviteten i området. Vi viser og til vår vurderingar etter laksetildelingsforskrifta § 30 fyrste ledd bokstav a krav om at lokalitet for akvakultur kan klarerast dersom det er miljømessig forsvarleg. Vi kan ikkje sjå at det er grunnlag for å avslå søknaden ut frå omsynet til det biologiske mangfaldet, økologiske effektar eller naturmiljøet, jf. § 10 Økosystemtilnærming og samla belastning.

Tiltakshavar skal dekke kostnadane ved å hindre eller avgrense skade på naturmangfaldet som tiltaket er årsak til, dersom det ikkje er urimeleg ut i frå tiltaket og skaden sin karakter, jf. § 11 Kostnader ved forverring av miljø.

Det er eigne forskrifter som gjev krav til teknisk standard og regulerer drift av akvakulturanlegg. Det er eit ufråvikeleg krav at drifta skal vere teknisk, biologisk og miljømessig forsvarleg. Oppdrett av laks og aure kan ha effekt på vill laksefisk gjennom rømming, spreining av lakselus etc. Det er av stor betydning at drifta av anlegget er slik at ein unngår vesentleg påverknad på dei ville stammene av laksefisk, jf. § 12 Miljøforsvarlege teknikkar og driftsmetodar.

#### Vassforskrifta

Vassforskrifta gir rammer for vassforvaltninga. I samsvar med vassforskrifta skal tilstanden i alle vassførekomstar beskyttast mot forverring, forbetrast og gjenoppsettast med sikte på at vassførekomstane skal ha minst god økologisk og god kjemisk tilstand. Vassforskrifta § 12 omhandlar ny aktivitet eller nye inngrep. Lokalitet Langøy ligg i vassførekomsten Fensfjorden-Sør, som i samsvar med vann-nett har sær god økologisk tilstand. Det er ikkje venta at auke i lokalitetsbiomassen vil føre til at miljøtilstanden i vassførekomsten blir dårligare enn god.

Vurdering av innkomne merknader som fell inn under «miljømessig forsvarlig».

Lindås kommune ber om at Hordaland fylkeskommune gjer ei totalvurdering av utslepp frå akvakultur til Fensfjorden i samband med søknad om utviding av maksimal tillaten biomasse på lokaliteten Langøy. På bakgrunn av den totale miljøbelastninga frå avfallsverksemdar og fiskeoppdrett meiner Naturvernforbundet at grensa for fiskeoppdrett i Fensfjorden er nådd.

Hordaland fylkeskommune viser til vurderingane over etter; laksetildelingsforskrifta § 30 a miljømessig forsvarleg, naturmangfaldlova, vassforskrifta og vedtak om utsleppsløyve til omsøkt lokalitetsbiomasse frå fylkesmannen i Hordaland, samt at rapportane som er utarbeidd viser at det ikkje er store utfordringar knytt til utviding av produksjonen på lokaliteten. Fensfjorden er ein stor djup fjord som har opning mot ope hav. Vassutskiftinga blir vurdert som svært god i dei ytre delane av fjorden. Det vert vurdert som å vere liten risiko for at miljøet skal bli uakseptabelt negativt påverka av å auke produksjonen i anlegget på Langøy. Miljøverknadene av utslepp av organisk materiale blir følgt opp med miljøgranskningar etter dei frekvensar som er gitt i gjeldande utgåve av NS 9410.

Fylkeskommunen har vurdert dei miljømessige og økologiske effektane av auka lokalitetsbiomasse, og legg til grunn at problemstillingar knytt til lakselus og forureina utslepp og effekt av utsleppa er vurdert av Mattilsynet og Fylkesmannen i deira handsaming av saka.

Hordaland fylkeskommune ser at det vil vera nyttig å få utført berekningar av Fensfjorden sin tåleevne i høve til utslepp frå oppdrettsanlegg, men meiner at dette er eit arbeid som kan gjerast i ein annan samanheng enn i samband med slutthandsaminga av denne søknaden.

#### b) avveging av arealinteresser

1. Søkar sitt behov for lokaliteten/arealet.  
Søkar sitt behov for lokaliteten er vurdert i samband med tidlegare lokalitetsklarering.

2. Alternativ bruk av området til anna akvakultur.  
Området er allereie i bruk til oppdrett av matfisk av laks og aure, og det er soleis ikkje relevant å vurdere alternativ bruk av området til annan akvakultur. Fylkeskommune kan ikkje sjå at løyve kjem i konflikt med annan eksisterande eller planlagt akvakultur.
3. Anna bruk av området.  
Søknaden er vurdert opp mot anna og alternativ bruk av området. Ei kvar lokalisering av akvakulturanlegg i sjø vil medføre restriksjonar i høv til fiske og ferdsel i nærleiken av anlegget. Dette gjeld generelt og ikkje spesielt for denne lokaliteten. Det er ikkje kome nye opplysningar i denne søknadsprosessen i høve til påverknad på annan bruk av området.

Kommunen sin uttale skal tilleggas stor vekt ved vurdering av søknaden. Den avsluttande søknadshandsaminga skal likevel ivareta ei heilskapleg avveging mellom næringsinteressene og andre samfunnsinteresser. Lindås kommune meiner at dagens avsette areal til produksjon ikkje er stort nok til å kunne gje løyve til ei auke av maksimal biomasse med 50 %. Kommunen anbefaler difor at utviding av maksimalt tillaten biomasse ved anlegget vert gjort gjennom reguleringsplan eller akvakulturplan for delar eller heile Fensfjorden.

Med stort nok tolkar fylkeskommunen at kommunen meiner at dei fem produksjonseiningane lokaliteten er godkjent for ikkje er tilstrekkeleg areal for omsøkt lokalitetsbiomasse, og at det er behov for større areal. Med føresetnaden om at det er trong for større areal meiner kommunen at auke i biomasse må samkøyrast med auke i areal gjennom planlegging etter plan- og bygningslova.

Denne søknaden gjeld berre auke i lokalitetsbiomasse innanfor eksisterande klarert areal. Det er soleis berre dette som skal vurderast. Om noverande anlegg har kapasitet til omsøkt MTB er avhengig av fleire faktorar som t.d. fiskehelse og fiskevelferd, lokaliteten sine eigenskaper når det gjeld å ta unna utslepp, volumet til produksjonseiningane, tal utsett fisk pr. produksjonseining, vekta på fisk ved slakting m.m. Mattilsynet og Fylkesmannen har vurdert og godkjent auka MTB etter regelverket dei har ansvaret for.

Fylkeskommunen vil vidare påpeike at arealplanar skal trekke opp rammene for arealbruken til akvakultur på eit overordna nivå, og at akvakulturnæringa elles vert regulert etter sektorlovgevinga. Ein kommune skal altså ikkje fastsette føresegner som gjeld typiske drifts- og næringsrelaterte forhold om for eksempel produksjonskapasitet, fiskevelferd, rømming og krav som gjelder lakselus eller andre biologiske faktorar. Dette er tilhøve som er regulert gjennom anna regelverk og kor ulike sektormyndene har tilsynsansvar.

Fiskeridirektoratet region Vest skal gje uttale i høve til tradisjonelle fiskeriinteresser, og dei går heller ikkje imot at det vert gjeve løyve til auka lokalitetsbiomasse i anlegget.

Det er ikkje kome fram opplysningar om andre verneinteresser som ikkje omfattar av bokstav d i søknadsprosessen.

#### c) løyve etter anna lovverk

Alle naudsynte løyve i samsvar med forskrifta punkt c føreligg.

Mattilsynet, Region Sør og Vest har gjeve løyve til etablering av akvakulturanlegg på 4680 tonn MTB på lokaliteten er matlova og dyrevelferdslova. Løyve dagsett 11.01.2017 er vedlagt.

Kystverket Vest har gjeve løyve til etableringa etter havne- og farvannslova. Løyve dagsett 17.03.2015 er vedlagt.

Fylkesmannen i Hordaland har handsama søknaden etter forureiningslova og gjeve utsleppsløyve på den omsøkte lokaliteten. Utsleppsløyve dagsett 04.11.2016 er vedlagt.



**d) tiltaket skal ikkje vere i strid med:**

1. Vedtatt arealplan etter plan og bygningslova.  
Det står fleire stader i søknaden at anleggsplasseringa ligg i akvakulturområde i kommuneplanen for Lindås frå 2011. Den nordaustlegaste delen av merdanlegget ligg utafor areal avsett til akvakultur i arealplanen. Lindås kommune har imidlertid den 04.03.2015 gjort vedtak om dispensasjon for anlegget slik det ligg no.
2. Vedtatt vernetiltak etter naturmangfaldlova.  
Tiltaket er ikkje i strid med vedtatt vernetiltak etter naturmangfaldlova.
3. Vedtatt vernetiltak kulturminnelova.  
Det føreligg ingen informasjon om at tiltaket er i strid med vedtatt vernetiltak etter kulturminnelova. Ein kan likevel ikkje sjå vekk frå at det fins kulturminne i området, og fylkeskommunen viser til kulturminnelova og meldeplikta.

**Etter ei samla vurdering, etter Lov om akvakultur 17.06.2005 nr. 79, gjev Hordaland fylkeskommune Eide Fjordbruk AS, org.nr. 866751242, med akvakulturløyva H-K-32, H-K-33, H-K-63, H-L-3, H-L-23, H-L-24, H-L-25, H-L-26 og H-L-27, Bremnes Seashore AS, org. nr. 836597702 med akvakulturløyva H-J-3 og H-K-40 og Ewos Innovation AS org. nr. 911501252 med akvakulturløyva H-O-5, løyve til å etablere flytande akvakulturanlegg for oppdrett av matfisk av laks (*Salmo salar*), aure (*Salmo trutta*) og regnbogeaure (*Oncorhynchus mykiss*) med inntil 4680 tonn MTB på lokalitet Langøy i Lindås kommune.**

**Særskilde vilkår for forsøks- og forskingsløyve H-O-5**

Hordaland fylkeskommune viser til vedtak frå Fiskeridirektoratet av 07.09.2010 om lenging av Ewos Innovation AS sitt akvakulturløyve med reg. nr. H-O-5 til forsøks- og forskingsformål av matfisk av laks og aure. Lenginga vert gjeve for metodeutvikling og vekstforsøk for egne fôrprodukt og vert gjeve med same vilkår som før og under føresetnad av at vidareføringa ikkje kjem i konflikt med sektorlovregelverket. Utløpsdato er sett til 01.01.2020.

**Særskilde vilkår for forsøks- og forskingsløyve H-L-23**

Hordaland fylkeskommune viser til vedtak frå Fiskeridirektoratet av 24.01.2013 om å tildele Eide Fjordbruk AS eit akvakulturløyve til forsøks- og forskingsformål, avgrensa til 780 tonn MTB for ein periode frå og med 01.09.2013 til og med 31.12.2017.

Det er knytt følgjande særlege vilkår til forsøks- og forskingsløyve H-L-23:

- Forsøksbiomassen skal nyttast i samsvar med prosjektskilddringa i søknaden, dvs til forsøk som omhandlar uttesting av triploid laks i storskala under kommersielle forhold.
- AquaGen AS og Havforskningsinstituttet skal ha det faglege ansvaret for forsøka i akvakulturløyve.
- Resultata frå forsøksverksemda skal være allment tilgjengeleg. Årleg forsøksrapportering skal utførast på standardiserte skjema ([www.fiskeridir.no](http://www.fiskeridir.no)) og sendast til Fiskeridirektoratet si kyst- og havbruksavdeling innan 15. februar påfølgjande år. Det skal vidare sendast sluttrapport når prosjektet er fullført.
- Innehavar av løyva skal ha det faktiske og merkantile ansvaret for fisken i akvakulturløyve.
- All fisk som vert sett ut i akvakulturløyve skal inngå i godkjente forsøk, og ved avslutning av forsøk må fisken slaktast/seljast.
- Vilkår i laksetildelingsforskrifta som ligg til grunn for tildeling av akvakulturløyva til forsøks- og forskingsføremål må være oppfylt også i driftsfasen.

**Generelle vilkår**

- Anlegget skal ligge i samsvar med vedlagte kart og anleggsskisser og i samsvar med godkjente koordinatar for anlegget sine ytterpunkt.
- Løyve vert gitt utan ansvar til nabo-, eigedom- eller andre privatrettslege forhold.

- Løyve vert gjeve med føresetnad av at etablering, drift og eventuell avvikling vert gjennomført i samsvar med til ein kvar tid gjeldande lover, forskrifter og vilkår.
- Kopi av dette løyvet med vedlegg skal oppbevarast tilgjengeleg for alle medarbeidarar på anlegget og for alle som har kontrollrett.

Som konsesjonsinnehavar har De plikt til å sette Dykk inn i det regelverket som gjeld for løyver etter Akvakulturlova. Akvakulturloven med tilhøyrande forskrifter er tilgjengeleg på [www.lovdata.no](http://www.lovdata.no).

### **Anna**

Hordaland fylkeskommune viser til kravet i § 35 i forskrift av 17.06.2008 nr. 822 om drift av akvakulturanlegg når det gjeld miljøovervaking og rapportering av miljøundersøkingar til myndigheitene. Vi ber om at miljøundersøkingar blir sendt til myndigheitene via Altinn.

Når det gjeld drift av løyve, viser vi til forskrift 17.06.2008 nr. 288 om drift av akvakulturanlegg (akvakulturdriftsforskrifta) og forskrift av 19.3.2004 nr. 537 om internkontroll for å oppfylle akvakulturlovgivinga.

### **Klagerett**

Vedtaket kan klagast på av saka sine partar eller andre med rettsleg klageinteresse innan 3 veker frå det tidspunktet underretninga om avgjerda er komen fram til vedkomande part, sjå om dette i vedlagt orientering. Eventuell klage skal sendast til Hordaland fylkeskommune.

I medhald av forvaltningsloven § 27b er det sett som vilkår for å gå til søksmål at ein har nytta retten til å klage fullt ut. Merk at ei klage ikkje fører til utsett iverksetting av vedtaket. Det er likevel mogleg å søke om at iverksetting vert utsatt til klagesaka er avgjort.

Bård Sandal  
fylkesdirektør regional utvikling

Sølve Dag Sondbø  
seksjonssjef

*Brevet er godkjent elektronisk og har derfor inga underskrift.*

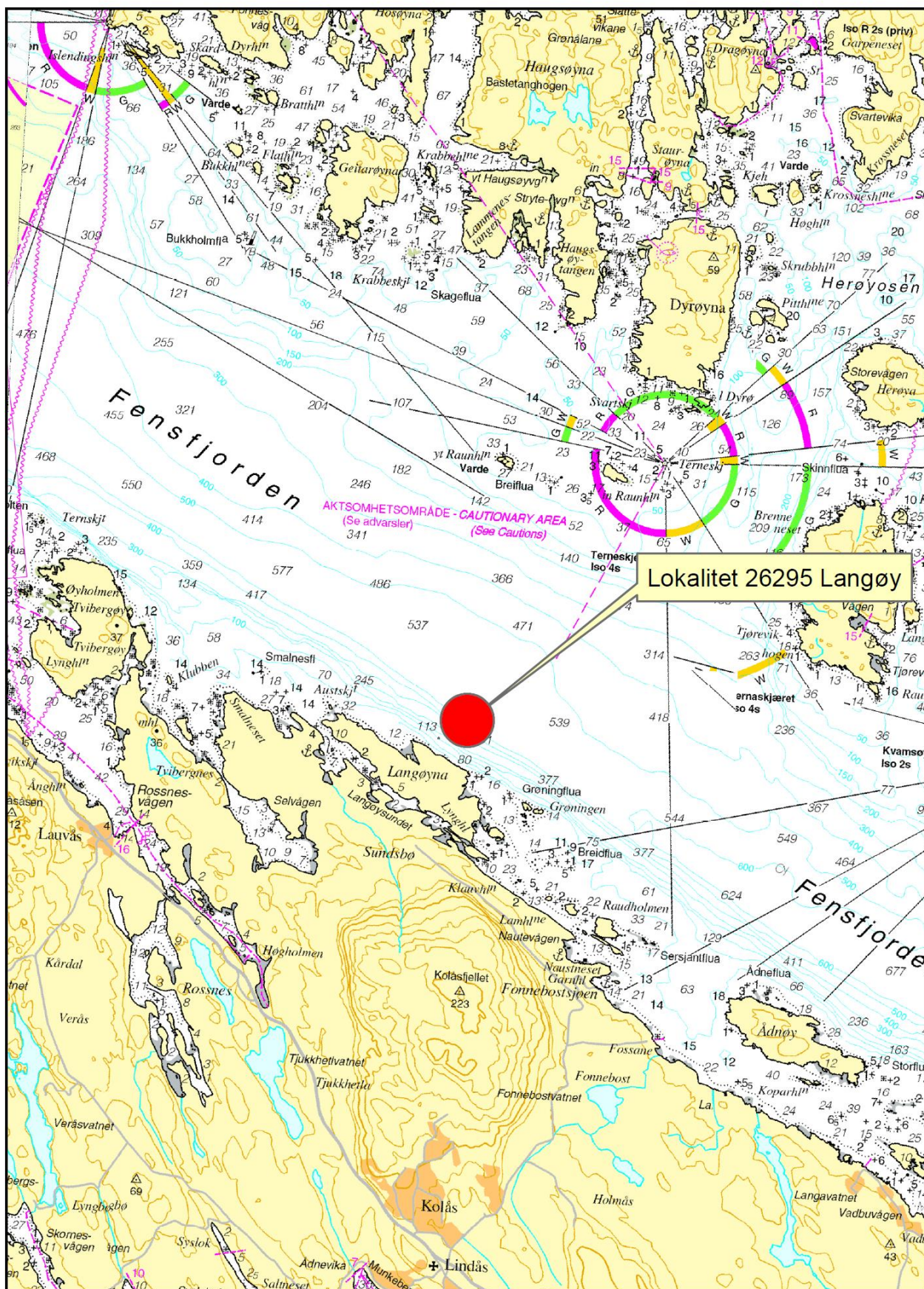
### **Vedlegg:**

Utsleppsløyve frå Fylkesmannen i Hordaland 04.11.2016  
Uttale frå Mattilsynet Sør og Vest 17.01.2017  
Løyve frå Kystverket Vest 26.08.2016 og 17.03.2015  
Kart over godkjent plassering  
Klageskjema

### **Kopi:**

Fylkesmannen i Hordaland  
Fiskeridirektoratet Region Vest  
Mattilsynet avdeling Sør og Vest  
Kystverket Vest  
Lindås kommune  
Naturvernforbundet Nordhordland v/Jan Nordø, Hoplandsvegen 74, 5943 Austrheim

# Lokalitet 26296 Langøy



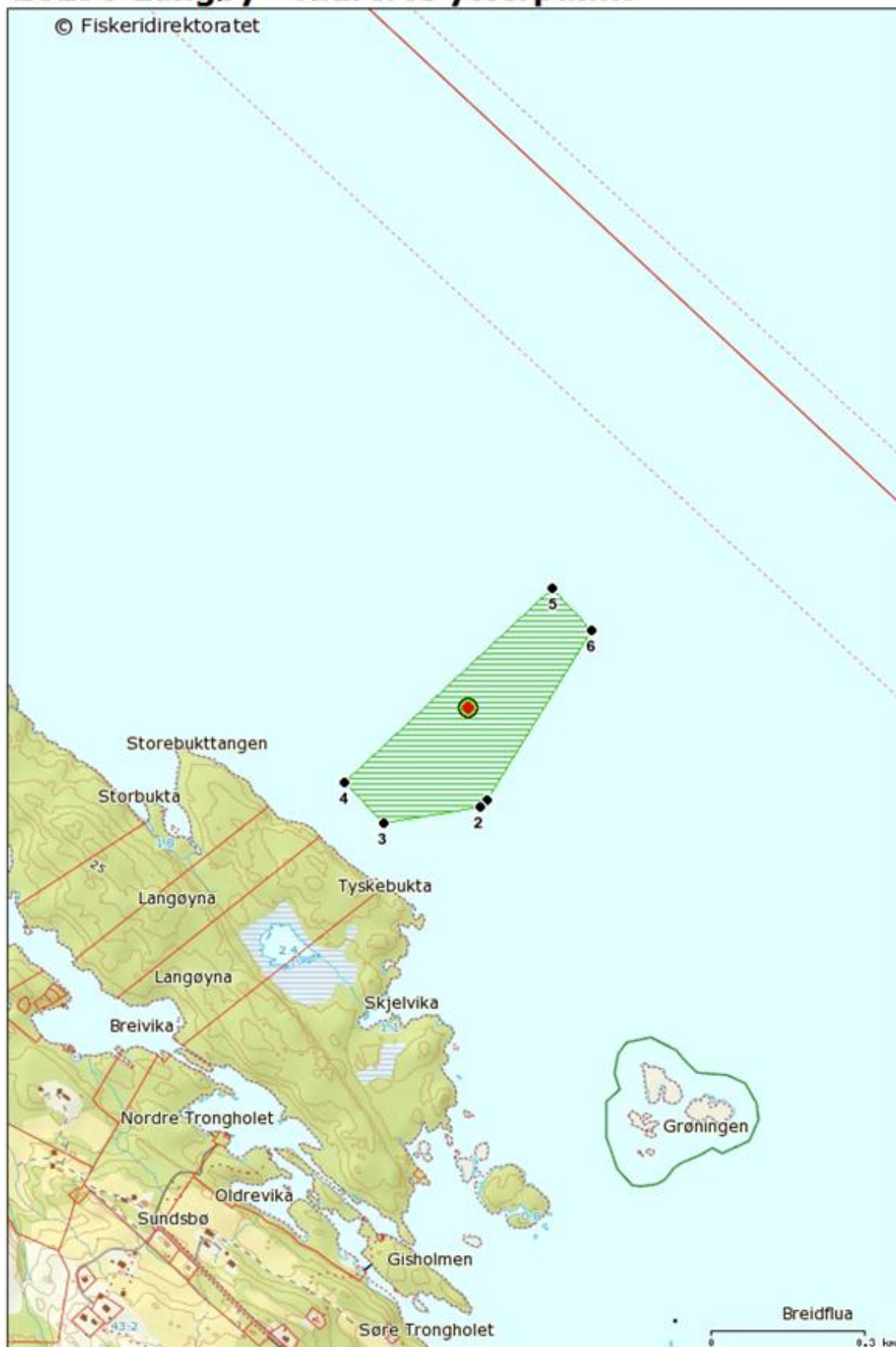
Hordaland fylkeskommune

Agnes Mowinckels gate 5  
PB 7900  
5020 Bergen

Tlf: 55 23 90 00  
e-post: hfk@hfk.no  
[www.hordaland.no](http://www.hordaland.no)

Foretaksnr. NO 938 626 367 mva.  
Kontonnr. [xxxx xx xxxxxx]

## 26295 Langøy - Klarerte ytterpunkt



**Målestokk: 1:10 000**

Hordaland fylkeskommune

Agnes Mowinckels gate 5  
PB 7900  
5020 Bergen

Tlf: 55 23 90 00  
e-post: [hfk@hfk.no](mailto:hfk@hfk.no)  
[www.hordaland.no](http://www.hordaland.no)

Foretaksnr. NO 938 626 367 mva.  
Kontonr. [xxxx xx xxxxxx]



Punkt/Line	START		SLUTT	
	Breddegr.	Lengdegr.	Breddegr.	Lengdegr.
Fiskeridir.	60°46,674 N	5°09,560 Ø		
Midtpunkt	60°46,748 N	5°09,648 Ø		
NV	60°46,884 N	5°09,787 Ø		
NØ	60°46,847 N	5°09,883 Ø		
SØ	60°46,614 N	5°09,506 Ø		
SV	60°46,651 N	5°09,410 Ø		
V1	60°46,651 N	5°09,410 Ø	60°46,789 N	5°09,069 Ø
V2	60°46,698 N	5°09,485 Ø	60°46,999 N	5°08,683 Ø
V3	60°46,745 N	5°09,562 Ø	60°47,202 N	5°08,368 Ø
V4	60°46,792 N	5°09,637 Ø	60°47,240 N	5°08,454 Ø
V5	60°46,839 N	5°09,713 Ø	60°47,295 N	5°08,512 Ø
V6	60°46,884 N	5°09,787 Ø	60°47,335 N	5°08,592 Ø
N1	60°46,884 N	5°09,787 Ø	60°47,272 N	5°10,401 Ø
N2	60°46,884 N	5°09,787 Ø	60°47,263 N	5°10,439 Ø
N3	60°46,847 N	5°09,883 Ø	60°47,246 N	5°10,485 Ø
N4	60°46,847 N	5°09,883 Ø	60°47,235 N	5°10,508 Ø
Ø1	60°46,847 N	5°09,883 Ø	60°46,572 N	5°10,676 Ø
Ø2	60°46,802 N	5°09,808 Ø	60°46,552 N	5°10,460 Ø
Ø3	60°46,755 N	5°09,733 Ø	60°46,553 N	5°10,280 Ø
Ø4	60°46,708 N	5°09,657 Ø	60°46,559 N	5°10,024 Ø
Ø5	60°46,661 N	5°09,581 Ø	60°46,556 N	5°09,847 Ø
Ø6	60°46,614 N	5°09,506 Ø	60°46,531 N	5°09,691 Ø
S1	60°46,614 N	5°09,506 Ø	60°46,570 N	5°09,441 Ø
S2	60°46,614 N	5°09,506 Ø	60°46,572 N	5°09,433 Ø
S3	60°46,651 N	5°09,410 Ø	60°46,640 N	5°09,339 Ø
S4	60°46,651 N	5°09,410 Ø	60°46,606 N	5°09,332 Ø
<b>Flåte</b>				
Midtpunkt	60°46,656 N	5°09,701 Ø		
NV	60°46,659 N	5°09,681 Ø		
NØ	60°46,666 N	5°09,696 Ø		
SØ	60°46,654 N	5°09,718 Ø		
SV	60°46,647 N	5°09,704 Ø		
F.N1	60°46,659 N	5°09,681 Ø	60°46,711 N	5°09,307 Ø
F.N2	60°46,666 N	5°09,696 Ø	60°46,994 N	5°09,203 Ø
F.Ø1	60°46,666 N	5°09,696 Ø	60°47,094 N	5°10,368 Ø
F.Ø2	60°46,654 N	5°09,718 Ø	60°46,973 N	5°10,679 Ø
F.S1	60°46,654 N	5°09,718 Ø	60°46,571 N	5°10,042 Ø
F.S2	60°46,647 N	5°09,704 Ø	60°46,519 N	5°09,774 Ø
F.V1	60°46,647 N	5°09,704 Ø	60°46,511 N	5°09,602 Ø
F.V2	60°46,659 N	5°09,681 Ø	60°46,611 N	5°09,483 Ø

<b>(1) Sendar (stemplet til forvaltningsorganet)</b> <b>Hordaland fylkeskommune</b> <b>Agnes Mowinckels gate 5</b> <b>PB 7900</b> <b>5020 BERGEN</b>	<b>Melding om rett til å klage over forvaltningsvedtak</b> (Forvaltningslova § 27 tredje leddet) <b>24.01.2017</b>
<b>(3) Mottakar (namn og adresse)</b> Eide Fjordbruk AS, Bremnes Seashore AS, Ewos Innovation AS	<b>(4) Klageinstans</b> <b>Fiskeridirektoratet</b>
<b>Denne meldinga gjev viktige opplysningar dersom De vil klage på eit vedtak De er gjord kjend med.</b>	
<b>Klagerett</b>	De har rett til å klage på vedtaket.
<b>Kven kan De klage til?</b>	Klaga sender De til oss, dvs. det organet som er ført opp i rubrikk (1). Dersom vi ikkje endrar vedtaket vårt som følgje av klaga, sender vi klaga over til klageinstansen, jf. rubrikk (4).
<b>Klagefrist</b>	Klagefristen er tre - 3 - veker frå den dagen dette brevet kom fram. Det er nok at klaga er postlagd før fristen går ut. Dersom De klagar så seint at det kan vere uklart for oss om De har klaga i rett tid, bør De oppgje datoen for når De fekk dette brevet. Dersom De klagar for seint, kan vi sjå bort frå klaga. De kan søkje om å få lengre klagefrist, og da må De nemne grunnen til at De ønskjer det.
<b>Rett til å krevjegrunggeving</b>	Dersom De meiner at vi ikkje har grunggeve vedtaket, kan De krevje ei slik grunggeving før fristen går ut. Ny klagefrist blir då rekna frå den dagen De får grunggevinga.
<b>Innhaldet i klaga</b>	De må presisere <ul style="list-style-type: none"> <li>- kva for eit vedtak De klagar på</li> <li>- årsaka til at De klagar</li> <li>- den eller dei endringar De ønskjer</li> <li>- eventuelt andre opplysningar som kan ha noko å seie for vurderinga av klaga</li> </ul> Klaga må underskrivast.
<b>Utsetjing av gjennomføringa av vedtaket</b>	Jamvel om De har klagerett, kan vedtaket til vanleg setjas i verk med det same. Men de kan søkje om å få utsett gjennomføringa av vedtaket til klagefristen er ute eller til klaga er avgjort.
<b>Rett til å sjå saksdokumenta og til å krevje rettleiing</b>	Med visse unntak har De rett til å sjå dokumenta i saka. Reglane om dette finst i § 18 og § 19 i forvaltningslova. De må i tilfelle ta kontakt med oss, jf. rubrikk (1). De vil då få nærmare rettleiing om retten til å klage, om framgangsmåten og om reglane for saksgangen.
<b>Kostnadene med klagesaka</b>	De kan søkje om å få dekt utgifter til den advokathjelpa De treng, etter reglane om fritt rettsråd. Her gjeld det visse grenser for inntekt og eige. Fylkesmannen eller advokaten Dykkar kan gje nærmare opplysningar om dette. Dersom vedtaket er endra til Dykkar fordel, kan De etter forvaltningslova ha krav på å få dekt store kostnader som har vore naudsynte for å få endra vedtaket. Klageinstansen (jf. rubrikk (4)) vil orientere Dykk om retten til å krevje slik dekning.
<b>Klage til Sivilombodsmannen</b>	Dersom De meiner at De har vore utsett for urett frå den offentlege forvaltninga, kan De klage til Stortingsombodet for forvaltninga (Sivilombodsmannen). Sivilombodsmannen kan ikkje sjølv endre vedtaket, men kan gje si vurdering av korleis den offentlege forvaltninga har handsama saka, og om dei har gjort feil eller forsømt noko. Dette gjeld likevel ikkje i saker som er avgjorde av Kongen i statsråd. Dersom De no får klaga Dykkar avgjort i statsråd fordi Kongen er klageinstans, kan De såleis ikkje seinare føre saka inn for Sivilombodsmannen.
<b>Særlege opplysningar</b>	

X-0073 N (Godkj. 05-95) Elektronisk utgåve



## Forskrift om samordning og tidsfrister i behandlingen av akvakultursøknader

Dato	FOR-2010-05-18-708
Departement	Nærings- og fiskeridepartementet
Avd/dir	Avd. for havbruk, sjømat og marked
Publisert	I 2010 hefte 7 (Merknader)
Ikrafttredelse	01.09.2010
Gjelder for	Norge
Hjemmel	LOV-2005-06-17-79-§6, LOV-2005-06-17-79-§8
Kunngjort	25.05.2010 kl. 14.10
Korttittel	Forskrift om behandling av akvakultursøknader

---



## Innholdsfortegnelse

<b>Forskrift om samordning og tidsfrister i behandlingen av akvakultursøknader .....</b>	<b>1</b>
<b>Innholdsfortegnelse .....</b>	<b>2</b>
<b>Merknader til forskrift om samordning og tidsfrister i behandlingen av akvakultursøknader .....</b>	<b>4</b>
<b>Til § 1 .....</b>	<b>4</b>
<b>Til § 3 .....</b>	<b>4</b>
<b>Til § 4 .....</b>	<b>4</b>
<b>Til § 5 .....</b>	<b>5</b>
<b>Til § 7 .....</b>	<b>5</b>

**Hjemmel:** Fastsatt av Fiskeri- og kystdepartementet 18. mai 2010 med hjemmel i lov 17. juni 2005 nr. 79 om akvakultur (akvakulturloven) § 8, jf. § 6.

### **§ 1. Formål**

Forskriften skal medvirke til en effektiv søknadsbehandling av lokaliteter til akvakultur etter akvakulturloven. Forskriften regulerer kun forholdet mellom offentlige myndigheter, og innebærer ikke utvidede rettigheter eller plikter for private.

### **§ 2. Virkeområde**

Forskriften gjelder for søknadsbehandling av klarering av lokaliteter som foretas av tildelingsmyndigheten og andre myndigheter som skal gi uttalelser eller nødvendige tillatelser, jf. akvakulturloven § 6, § 15 og § 16, samt for kommuners behandling av søknader som oversendes til uttalelse etter laksetildelingsforskriften § 8 eller tildelingsforskriften for andre arter § 9.

### **§ 3. Definisjoner**

*Tildelingsmyndigheten:* Fylkeskommunen lokaliteten søkes plassert i.

*Sektormyndigheter:* Forvaltningsmyndighet for lovene nevnt i akvakulturloven § 6 d) med unntak av lov 24. november 2000 nr. 82 om vassdrag og grunnvann.

*Komplett søknad:* innebærer at de krav som følger av søknadsskjema med veileder er oppfylt, herunder at en uttalelse om konsesjonsfritak eller tillatelse etter vannressursloven også foreligger.

### **§ 4. Frister for behandling**

Tildelingsmyndigheten skal fra mottakelse av komplett søknad og frem til sluttbehandling, registrere tidsbruken slik denne forskriften fastsetter. Tildelingsmyndigheten skal innen 2 uker fra mottakelse av komplett søknad videresende denne til kommunen det søkes lokalisering i, sektormyndighetene og andre myndigheter som skal gi uttalelser.

Uttalelse fra kommune, herunder merknader fra offentlig utlegging, skal være tildelingsmyndigheten i hende senest 12 uker etter at kommunen mottok søknaden.

Tildelingsmyndigheten skal umiddelbart etter utløpet av 12-ukersfristen i andre ledd, ettersende merknader fra kunngjøring og offentlig utlegging og eventuell kommunal uttalelse, til sektormyndighetene og til andre myndigheter som kan gi uttalelser.

Sektormyndighetene skal fatte vedtak i løpet av 4 uker fra mottakelsen av merknader mv. etter tredje ledd.

Uttalelser fra andre myndigheter skal være tildelingsmyndigheten i hende senest 4 uker etter at de mottok merknader mv. etter tredje ledd.

Tildelingsmyndigheten skal innen 4 uker fra mottakelse av sektormyndighetenes tillatelse eller avslag etter fjerde ledd, sluttbehandle søknaden. Fristen gjelder ikke dersom sektormyndighetenes vedtak er påklaget før vedtak er fattet av tildelingsmyndigheten.

### **§ 5. Utsatt saksbehandlingsfrist for fylkesmannen i særlige tilfeller**

Fylkesmannen kan skriftlig anmode fylkeskommunen om inntil 4 ukers fristforlengelse i særlige tilfeller. Anmodningen skal sendes fylkeskommunen senest 1 uke før fylkesmannens frist etter § 4 fjerde eller femte ledd utløper.

Fylkeskommunen skal innen 1 uke etter mottak av fylkesmannens anmodning svare fylkesmannen, samt sende kopi til søker, lokaliseringskommunen og øvrige sektormyndigheter.

Dersom det fortsatt foreligger særlige tilfeller kan fylkesmannen anmode fylkeskommunen om ytterligere inntil 4 ukers fristforlengelse. Fylkesmannen må sende anmodning om ytterligere fristforlengelse senest 1 uke før den utsatte fristen utløper.

### **§ 6. Klagebehandling av vedtak av sektormyndighetene**

Sektormyndighetene skal behandle klager i løpet av 12 uker, og sende avgjørelsen til tildelingsmyndigheten.

### **§ 7. Avsluttende bestemmelser**

Fristoversittelse av uttalelse fra kommuner etter § 4 andre ledd medfører at saken kan behandles uten uttalelse. Det samme gjelder for uttalelser etter § 4 femte ledd, jf. § 4 sjette ledd.

Oversittelse av tidsfristene i denne forskriften har ikke betydning for gyldigheten av sektormyndighetenes eller tildelingsmyndighetenes vedtak, og gir ikke rett til erstatning eller lignende for private.

Lov 17. juni 2005 nr. 79 om akvakultur kapittel 7 gjelder ikke.

### **§ 8. Ikrafttredelse**

Forskriften trer i kraft 1. september 2010. VEDLEGG

## **Merknader til forskrift om samordning og tidsfrister i behandlingen av akvakultursøknader**

### **Til § 1**

Formålet er begrenset til den delen av en søknadsbehandling av tillatelser som gjelder klarering av lokaliteter, jf. tildelingsforskriften for andre arter § 7 og laksetildelingsforskriften § 30. Disse bestemmelsene består nesten ordrett av lovens § 6, § 15 og § 16. Dette innebærer at tildelingsrunder etter akvakulturloven § 7, tildeling av spesialtillatelser etter laksetildelingsforskriften kap. 5 ikke omfattes.

### **Til § 3**

*Tildelingsmyndigheten* er fylkeskommunen lokaliteten søkes plassert i.

*Kommunenes behandling av søknader.* Oversendelse til kommunen følger ikke av akvakulturloven direkte, men følger forutsetningsvis av tildelingsforskriftene og er tungtveiende for arealavveiningen som gjøres etter akvakulturloven § 6 d). Etter at fylkeskommunen har sendt søknad om klarering av lokalitet til den kommunen det søkes om lokalisering i, skal søker etter anvisning fra kommunen sørge for at søknaden legges ut til offentlig ettersyn, og at dette kunngjøres i Norsk Lysingsblad og i to aviser som er vanlig lest på stedet jf. laksetildelingsforskriften og tildelingsforskriften for andre arter.

*Sektormyndighetene.* I dag er dette Fiskeridirektoratet, Mattilsynet, Kystverket og fylkesmannen i fylkeskommunen lokaliteten søkes plassert i.

### **Til § 4**

*Til § 4 første ledd*

Den faktiske tidsbruken skal registreres i forhold til forskriftens frister. Som det fremgår av § 4 er disse fastsatt på ulik måte, og dette må tas hensyn til ved registrering.

Tidsbruk for behandling hos tildelingsmyndigheten begynner ikke å løpe før komplett søknad foreligger.

*Til § 4 tredje ledd*

Dersom tildelingsmyndigheten mottar kommunal uttalelse senere enn fristene i andre og tredje ledd, men før mottakelse av vedtak fra sektormyndighetene, forutsettes i tråd med god forvaltningsskikk at disse ettersendes sektormyndighetene for å opplyse saken ytterligere.

*Til § 4 femte ledd*

«Myndigheter som skal gi uttalelser» – eks. fylkesmannens uttalelser om vilt, friluftsliv med mer og Fiskeridirektoratets regioner, som skal gi uttalelse om fiskeriinteresser, herunder samiske fiskeriinteresser.

#### *Til § 4 sjette ledd*

Tildelingsmyndigheten sluttbehandler søknaden innen 4 uker fra mottakelse av sektormyndighetenes vedtak etter fjerde ledd, uavhengig av om myndigheters uttalelse etter femte ledd er mottatt.

### **Til § 5**

Fylkesmannen kan anmode fylkeskommunen om inntil 4 ukers fristforlengelse i særlige tilfeller. Anmodningen skal være saklig begrunnet, og både den og fylkeskommunens svar skal være skriftlig.

Særlige tilfeller kan være at særegenheten i den enkelte sak medfører behov for utvidet tidsbruk. Dette vil typisk være i saker hvor det foreligger interessekonflikter ut over det normale ved behandlingen av akvakultursaker, og som av den grunn krever økt tidsbruk hos fylkesmannen. Et særlig tilfelle kan også være perioder med særlig stort arbeidspress hos fylkesmannen, dvs. at generell arbeidsbelastning ikke er en tilstrekkelig begrunnelse. Bestemmelsen er en sikkerhetsventil til bruk i enkeltsaker hvor særlige forhold foreligger. Dersom det fortsatt foreligger særlige tilfeller kan fylkesmannen anmode fylkeskommunen om ytterligere inntil 4 ukers fristforlengelse. Fylkesmannen må sende anmodning om ytterligere fristforlengelse senest 1 uke før den utvidede fristen utløper.

### **Til § 7**

#### *Til § 7 første ledd*

Tildelingsmyndigheten «kan» behandle uten kommunenes uttalelse dersom tidsfristen ikke overholdes. Det samme gjelder uttalelser etter § 4 femte ledd. Dersom fylkesmannen gis utsatt frist kan saken bare behandles dersom fylkesmannens uttalelse ikke er innkommet fylkeskommunen innen den utsatte fristen. Av § 4 tredje ledd følger det at forsinkede kommunale uttalelser bør videresendes sektormyndighetene. Uttalelser som kommer inn etter fristen skal forutsetningsvis også vurderes på vanlig måte dersom endelig vedtak ennå ikke er fattet av tildelingsmyndigheten. Fylkeskommunen må, i tråd med alminnelig forvaltningsrett (forvaltningsloven § 17 og naturmangfoldloven § 8, jf. 7) sørge for at saken er tilstrekkelig opplyst før den sluttbehandles.

#### *Til § 7 andre ledd*

Akvakulturloven kapittel 7 om reaksjoner ved overtredelse gjelder ikke for forskriften. Fristoversittelser medfører heller ikke saksbehandlingsfeil etter alminnelig forvaltningsrett, og det kan ikke utledes erstatningsansvar for sektormyndighetene eller tildelingsmyndigheten etter forskriften.

## **Utvalgte bestemmelser fra lov 17.06.2005 om akvakultur (akvakulturloven)**

### **§ 4. *Krav om akvakulturtillatelse*<sup>1</sup>**

Departementet kan gi tillatelse til å drive akvakultur (akvakulturtillatelse) etter §§ 6 og 7. Slik tillatelse kan også erverves ved overføring etter § 19.

Ingen kan drive akvakultur uten å være registrert som innehaver av akvakulturtillatelse i akvakulturregisteret, jf. § 18 første ledd.<sup>2</sup>

1 Jf. lov 19 juni 2009 nr. 100 § 30 (1), c.

2 Jf. § 31.

### **§ 5. *Akvakulturtillatelsens innhold***

Akvakulturtillatelsen gir rett til produksjon av bestemte arter på avgrensede geografiske områder (lokaliteter), med de til enhver tid fastsatte begrensninger av tillatelsens omfang.

Departementet kan i enkeltvedtak eller forskrift gi nærmere bestemmelser om innholdet i akvakulturtillatelser, herunder omfang, avgrensing i tid mv.<sup>1</sup>

1 Jf. § 31.

### **§ 6. *Generelle vilkår for tildeling av akvakulturtillatelse*<sup>1</sup>**

Departementet kan etter søknad gi tillatelse til akvakultur dersom:

- a) det er miljømessig forsvarlig,<sup>2</sup>
- b) kravene i § 15 om forholdet til arealplaner og vernetiltak er oppfylt,
- c) avveiningen av arealinteresser etter § 16 er foretatt, og
- d) det er gitt tillatelser som kreves etter:
  - lov 19. desember 2003 nr. 124 om matproduksjon og mattrygghet m.v.,
  - lov 13. mars 1981 nr. 6 om vern mot forurensning og om avfall,
  - lov 17. april 2009 nr. 19 om havner og farvann, og
  - lov 24. november 2000 nr. 82 om vassdrag og grunnvann.

Departementet kan i forskrift gi nærmere bestemmelser om tildeling av akvakulturtillatelse, herunder krav til søknad og kriterier for innvilgelse av søknad og gi nærmere bestemmelser om hvilke søknader som skal behandles av fylkeskommunene.

Departementet kan i forskrift gi nærmere bestemmelser om hel eller delvis stans i tildeling for bestemte arter i bestemte tidsperioder eller geografiske områder, herunder om at søknader skal behandles i tildelingsrunder på bestemte tidspunkt.

0 Endret ved lover 19 juni 2009 nr. 61 (ikr. 1 juli 2009 iflg. res. 19 juni 2009 nr. 695), 9 jan 2009 nr. 4 (ikr. 1 jan 2010), 17 apr 2009 nr. 19 (ikr. 1 jan 2010 iflg. res. 4 des 2009 nr. 1456).

1 Se §§ 4 og 5.

2 Se § 10 (1).

### **§ 7. Særlig om akvakulturtillatelse til laks, ørret og regnbueørret**

For tildeling av tillatelse til produksjon<sup>1</sup> av laks, ørret og regnbueørret kan departementet gi forskrift om:

- a) antall tillatelser som skal tildeles,
- b) geografisk fordeling av tillatelser,
- c) prioriteringskriterier,
- d) utvelgelse av kvalifiserte søkere i henhold til prioriteringskriteriene i bokstav c, herunder trekning mv., og
- e) vederlag for tildeling av tillatelser.

Departementet kan i forskrift gi nærmere bestemmelser om vederlag for utvidelse av gjeldende tillatelse.

Departementet kan i forskrift bestemme hvor stor andel av produksjonskapasiteten et foretak kan kontrollere, herunder hvilke vilkår som skal gjelde for kontroll med en gitt andel mv.

Kongen kan i forskrift gi bestemmelser om tilpasning av produksjonen<sup>1</sup> av laks, ørret og regnbueørret.

0 Endret ved lover 18 des 2009 nr. 136 (ikr. 1 jan 2010), 21 juni 2013 nr. 74 (ikr. 1 juli 2013 iflg. res. 21 juni 2013 nr. 745).

1 Se § 2 (1).

### **§ 15. Forholdet til arealplaner og vernetiltak**

Tillatelse til akvakultur<sup>1</sup> kan ikke gis i strid med:

- a) vedtatte arealplaner etter plan- og bygningsloven,<sup>2</sup>
- b) vedtatte vernetiltak etter kapittel V i lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold, eller
- c) vedtatte vernetiltak etter lov 9. juni 1978 nr. 50 om kulturminner.

Tillatelse<sup>3</sup> til akvakultur kan likevel gis dersom det foreligger samtykke fra vedkommende plan- eller vernemyndighet.

0 Endret ved lover 19 juni 2009 nr. 100 (ikr. 1 juli 2009 iflg. res. 19 juni 2009 nr. 704), 27 juni 2008 nr. 71 (ikr. 1 juli 2010 iflg. res. 18 juni 2010 nr. 896) som endret ved lov 8 mai 2009 nr. 27.

1 Se § 2 (1).

2 Lov 27 juni 2008 nr. 71.

3 Se kap. II.

### ***§ 16. Interesseavveining ved arealbruk til akvakultur***

Departementet skal foreta en avveining av arealinteresser ved plassering av lokaliteter til akvakultur.<sup>1</sup> Det skal særlig legges vekt på:

- a) søkers behov for areal til planlagt akvakulturproduksjon,<sup>1</sup>
- b) alternativ bruk av området til annen akvakultur,<sup>1</sup>
- c) annen bruk av området, og
- d) verneinteresser som ikke omfattes av § 15 bokstav b og c.

Departementet kan i forskrift gi nærmere bestemmelser om bruk og plassering av lokaliteter til akvakultur.<sup>1</sup>

Departementet kan i forskrift gi nærmere bestemmelser om pålegg om flytting av akvakulturanlegg innenfor et nærmere definert geografisk område dersom overordnede samfunns- og næringsmessige hensyn, herunder hensynet til fiskehelse og miljø tilsier dette. Departementet kan også i forskrift gi nærmere bestemmelser om prosedyrer for initiering og gjennomføring av prosesser med sikte på flytting, herunder prinsipper for dekning av kostnader.

0 Endret ved lov 19 juni 2009 nr. 61 (ikr. 1 juli 2009 iflg. res. 19 juni 2009 nr. 695).

1 Se § 2 (1).

## **Utvalgte bestemmelser fra forskrift 22.12.2004 nr. 1798 om tillatelse til akvakultur for laks, ørret og regnbueørret (laksetildelingsforskriften)**

### ***§ 5. Krav om akvakulturtillatelse***

Ingen kan drive akvakultur uten tillatelse.

Tillatelse etter denne forskriften gis av fylkeskommunen med mindre annet fremgår av § 8 eller den enkelte bestemmelse.

0 Endret ved forskrift 18 des 2009 nr. 1838 (i kraft 1 jan 2010).

### **§ 8. Søknadsbehandling**

Søknad om tillatelse etter kapittel 2, 3, 4 og 5a, og klarering av lokalitet etter kapittel 6 utfylles på skjema fastsatt av Fiskeridirektoratet, og sendes til og avgjøres av fylkeskommunen i det fylke det søkes om tillatelse eller lokalitetsklarering. Det samme gjelder melding etter § 37. Søknad om tillatelse til landbasert akvakultur av stamfisk sendes til og avgjøres av Fiskeridirektoratet.

Søknad om tillatelse etter kapittel 5 utfylles på skjema fastsatt av Fiskeridirektoratet og sendes til Fiskeridirektoratet for behandling, med unntak av tillatelse til fiskepark som sendes til fylkeskommunen. Dersom det gis tilsagn om tillatelse skal Fiskeridirektoratet videresende søknaden til fylkeskommunen for lokalitetsklarering.

Etter at fylkeskommunen har sendt søknad om klarering av lokalitet etter kapittel 6 til den kommunen det søkes om lokalisering i, skal søker etter anvisning fra kommunen sørge for at søknaden legges ut til offentlig ettersyn, og at dette kunngjøres i Norsk Lysingsblad og i to aviser som er vanlig lest på stedet.

Søknad om dispensasjon etter § 34 tredje ledd sendes fylkeskommunen i det fylket lokaliteten ligger.

Søknad etter § 33 andre ledd og melding etter § 33 tredje ledd skal avgjøres av Fiskeridirektoratet sentralt. Fylkeskommunene skal forberede søknader etter § 33.

Forvaltningsmyndigheter for fiskeri-, vilt-, naturvern- og friluftsinnteresser skal gis adgang til uttalelse før lokalitet klareres etter § 30.

0 Endret ved forskrifter 18 des 2009 nr. 1838 (i kraft 1 jan 2010), 1 juni 2016 nr. 562.

### **§ 30. Generelle vilkår for klarering av lokalitet**

Lokalitet for akvakultur kan klareres dersom

- a) det er miljømessig forsvarlig;
- b) det er foretatt en avveining av arealinteresser, med særlig vekt på



1. søkers behov for areal til planlagt akvakultur,
2. alternativ bruk av området til annen akvakultur,
3. annen bruk av området, og
4. verneinteresser som ikke omfattes av bokstav d, herunder vedtak om vern etter lov 29. mai 1981 nr. 38 om viltet;

c) det er gitt tillatelser som kreves etter

1. lov 19. desember 2003 nr. 124 om matproduksjon og mattrygghet mv.,
2. lov 13. mars 1981 nr. 6 om vern mot forurensninger og om avfall,
3. lov 17. april 2009 nr. 19 om havner og farvann,
4. lov 24. november 2000 nr. 82 om vassdrag og grunnvann, og
5. lov 19. juni 2009 nr. 97 om dyrevelferd; og

d) det ikke er i strid med

1. vedtatte arealplaner etter plan- og bygningsloven,
2. vedtatte vernetiltak etter kapittel V i lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold, eller
3. vedtatte vernetiltak etter lov 9. juni 1978 nr. 50 om kulturminner.

0 Endret ved forskrifter 18 des 2009 nr. 1838 (i kraft 1 jan 2010), 1 juni 2016 nr. 562.